

Spis treści

SŁOWNICZEK.....	3
I. WPROWADZENIE.....	4
1.1. Przedmiot opracowania.....	4
1. 1. 1. Metodyka opracowania.....	4
1.2. Podstawa prawna.....	5
II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW WYŻSZEGO SZCZEBLA.....	6
2.1. Uwarunkowania wynikające z prawa unijnego.....	6
2.2. Uwarunkowania wynikające z prawa krajowego.....	7
2.2.1. Polityka Ekologiczna Państwa.....	7
2.2.2. Wojewódzki Program Ochrony Środowiska.....	9
2.2.3. Powiatowy Program Ochrony Środowiska.....	16
III. CHARAKTERYSTYKA GMINY WŁOSZCZOWA.....	21
3.1. Położenie	21
3.2. Użytkowanie gruntów.....	23
3.3. Demografia.....	24
3.4. Gospodarka i rolnictwo.....	24
IV. STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA.....	25
V. ANALIZA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO GMINY WŁOSZCZOWA.....	26
5.1. Zasoby wodne i gospodarka wodno – ściekowa.....	26
5.1.1. Analiza stanu istniejącego.....	26
5.1.1.1. Wody powierzchniowe.....	26
5.1.1.2. Wody podziemne.....	28
5.1.1.3. Gospodarka wodno – ściekowa.....	32
5.1.2. Cel.....	35
5.1.3. Kierunki działań do 2019 roku.....	35
5.1.4. Harmonogram działań.....	35
5.2. Powierzchnia ziemi i gleb.....	37
5.2.1. Rzeźba terenu.....	37
5.2.2. Budowa geologiczna.....	37
5.2.3. Analiza stanu istniejącego.....	38
5.2.3.1. Rodzaje występujących gleb.....	38
5.2.3.2. Stan jakości gleb w Gminie Włoszczowa.....	38
5.2.3.3. Kopaliny występujące na terenie Gminy Włoszczowa.....	40
5.2.4. Cel.....	41
5.2.5. Kierunki działań.....	41
5.2.6. Harmonogram działań.....	41
5.3. Przyroda.....	42
5.3.1. Analiza stanu istniejącego.....	42
5.3.1.1. Zabytki i zieleń z nimi związana.....	42
5.3.1.2. Formy ochrony przyrody.....	46
5.3.1.2.1. NATURA 2000.....	46
5.3.1.2.2. Obszar Chronionego Krajobrazu.....	48
5.3.1.2.3. Rezerваты.....	49
5.3.1.2.3. Pomniki przyrody.....	50
5.3.2. Cel.....	50

5.3.3. Kierunki działań.....	50
5.3.4. Harmonogram działań.....	51
5.4. Powietrze atmosferyczne.....	51
5.4.1. Analiza stanu istniejącego.....	51
5.4.1.1. Klimat.....	51
5.4.1.2. Jakość powietrza.....	52
5.4.2. Cel.....	63
5.4.3. Kierunki działań.....	63
5.4.4. Harmonogram działań.....	63
5.5. Hałas.....	64
5.5.1. Analiza stanu istniejącego.....	64
5.5.2. Cel.....	66
5.5.3. Kierunki działań.....	66
5.5.4. Harmonogram działań.....	66
5.6. Promieniowanie elektromagnetyczne.....	67
5.6.1. Analiza stanu istniejącego.....	67
5.6.2. Cel.....	69
5.6.3. Kierunki działań.....	69
5.6.4. Harmonogram działań.....	69
5.7. Energia odnawialna.....	70
5.7.1. Możliwości technologiczne.....	70
5.7.2. Analiza stanu istniejącego.....	73
5.7.3. Cel.....	74
5.7.4. Kierunki działań.....	74
5.7.5. Harmonogram działań.....	74
5.8. Poważne awarie.....	75
5.8.1. Analiza stanu istniejącego.....	75
5.8.2. Cel.....	76
5.8.3. Kierunki działań.....	77
5.8.4. Harmonogram działań.....	77
5.9. Gospodarka odpadami.....	77
5.9.1. Analiza stanu istniejącego.....	77
5.9.2. Cel.....	82
5.9.3. Kierunki działań.....	82
5.9.4. Harmonogram działań.....	83
VI. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA.....	83
6.1. Monitoring realizacji Programu.....	84
6.2. Instrumenty realizacji Programu.....	86
VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.....	87
7.1. Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.....	87
7.2. Banki.....	88
7.3. Fundusze Unii Europejskiej.....	88
7.3.1. Fundusz spójności.....	88
7.3.2. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.....	89
7.3.3. Fundusz LIFE+.....	90
VIII. ODDZIAŁYWANIE AKTUALIZACJI PROGRAMU NA ŚRODOWISKO.....	90

IX. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	91
X. SPIS TABEL I RYSUNKÓW.....	95

SŁOWNICZEK

GSM – Global System for Mobile Communications, najpopularniejszy obecnie standard telefonii komórkowej

BAT – Best Available Technic, Najlepsza Dostępna Technika

GDDKiA – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad

GPZON – Gminny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główne Zbiorniki Wód Powierzchniowych

GZWPd – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

IUNG – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa

JCWPD – Jednolite Części Wód Podziemnych

KDPR – Kodeks Dobrych Praktyk Rolniczych

KPGO – Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

NZS – Nadzwyczajne Zagrożenia Środowiska

OZE – Odnawialne Źródła Energii

ONO – Obszar Najwyższej Ochrony

OSM – Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska

OWO – Obszar Wysokiej Ochrony

OZO – Obszar Zwykłej Ochrony

OZW – Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty

PCB – Polichlorowane Bifenyle (Polychlorinated Biphenyls)

PCK – Polska Czerwona Księga

PGO – Plan Gospodarki Odpadami

PIG – Państwowy Instytut Geologiczny

POLIŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

POP – Program Ochrony Powietrza

PSP – Państwowa Straż Pożarna

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

RLM – Równoważna Liczba Mieszkańców

RZGO – Regionalny Zakład Gospodarki Odpadami

SDR – Średni Dobowy Ruch

ŚPN – Świętokrzyski Park Narodowy

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

WPGO – Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami

s. m. – sucha masa

I. WPROWADZENIE

1.1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem opracowania jest aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Włoszczowa na lata 2012 – 2015. Aktualizacja będzie stanowić kontynuację dotychczas obowiązującego Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Włoszczowa na lata 2008 – 2011 uchwalonego dnia 15 czerwca 2009 r. Uchwałą Nr XXXVII/272/09 Rady Miejskiej we Włoszczowie.

Niniejsza aktualizacja została sporządzona w celu stworzenia aktualnych warunków niezbędnych do realizacji celów i założeń ochrony środowiska.

Zgodnie z zapisem ustawy – *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r., Nr 25 poz. 150 ze zm.) organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska uwzględniając wymagania, o których mowa w art. 14, które następnie są uchwalane przez sejmik województwa, radę powiatu lub radę gminy (art. 17, art. 18). Programy te są sporządzane, podobnie jak polityka ekologiczna państwa co 4 lata. Zgodnie z zapisem w art. 14 programy powinny zawierać:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- poziomy celów długoterminowych,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe.

Przeprowadzenie aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Włoszczowa podyktowane jest wprowadzeniem licznych zmian oraz nowych ustaleń zarówno ze strony prawodawstwa Unii Europejskiej jak i prawa polskiego, w tym także powstanie nowych wytycznych zawartych w rządowych programach.

Ustawa *Prawo ochrony środowiska* stawia wymagania zarówno w odniesieniu do polityki ekologicznej państwa, jak i programów ochrony środowiska przygotowywanych dla potrzeb województw, powiatów i gmin.

1. 1. 1. Metodyka opracowania

Sposób opracowania Programu został przyporządkowany metodologii właściwej dla planowania strategicznego. W pierwszym etapie pracy zgromadzono materiały źródłowe, dane dotyczące aktualnego stanu środowiska przyrodniczego na omawianym terenie. Dane źródłowe stanowią materiały przekazane przez Urząd Gminy Włoszczowa, pochodzą z opracowań GUS, a także z raportów nadrzędnych instytucji samorządowych i wyspecjalizowanych jednostek zajmujących się problematyką ochrony środowiska jak np.: WIOŚ, RDOŚ.

W opracowaniu zostały uwzględnione poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego wraz z hałasem, promieniowaniem elektromagnetycznym oraz odnawialnymi źródłami energii. Wskazano na obszary działalności ludzkiej wywierającej presję na otoczenie, która powoduje zmiany ilościowo – jakościowe, czego rezultatem są problemy środowiskowe. Na ostatnim etapie sporządzania opracowania określone zostały działania mające na celu poprawę, naprawę lub przeciwdziałanie pogorszeniu się stanu środowiska przyrodniczego Gminy Włoszczowa poprzez określenie celów strategicznych, celów długo

i krótkoterminowych oraz kierunków działań. Zarówno cele jak i zadania strategiczne zostały określone w taki sposób, aby były zgodne z opracowaniami wyższego szczebla: z Polityką Ekologiczną Państwa, wojewódzkim i powiatowym programem ochrony środowiska. Projekt Programu po akceptacji jego formy i treści przez Urząd Gminy Włoszczowa zostaje przedstawiony do zaopiniowania Zarządowi Powiatu Włoszczowskiego oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach i Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Kielcach.

1.2. Podstawa prawna

W sporządzonym opracowaniu uwzględniono wymagania obowiązujących przepisów prawnych dotyczących zagadnień ochrony środowiska.

Podstawę prawną Aktualizacji Programu stanowią ustawy (wymienione) oraz akty wykonawcze do tych ustaw:

- USTAWA z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* – Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 ze zm.,
- USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* – Dz. U. z 2009 r., Nr 151, poz. 1220 ze zm.,
- USTAWA z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* – Dz. U. z 2005 r., Nr 236, poz. 2008 ze zm.,
- USTAWA z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* – Dz. U. z 2012 r., Nr 0, poz. 145,
- USTAWA z dnia 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* – Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 858 ze zm.,
- USTAWA z dnia 30 kwietnia 2004 r. *o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej* – Dz. U. z 2007 r., Nr 59, poz. 404 ze zm.,
- USTAWA z dnia 28 września 1991 r. *o lasach* – Dz. U. z 2011 r., Nr 12, poz. 59 ze zm.,
- USTAWA z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo geologiczne i górnicze* – Dz. U. z 2011 r., Nr 163, poz. 981,
- USTAWA z dnia 27 kwietnia 2001 r. *o odpadach* Dz. U. z 2010 r., Nr 185, poz. 1243 ze zm.,
- USTAWA z dnia 11 maja 2001 r. *o opakowaniach i odpadach opakowaniowych* Dz. U. z 2001 r., Nr 63, poz. 638 ze zm.,
- USTAWA z dnia 11 maja 2001 r. *o obowiązkach przedsiębiorców z zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i depozytowej* – Dz. U. z 2007 r., Nr 90, poz. 607,
- USTAWA z dnia 19 czerwca 1997 r. *o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest* – Dz. U. z 2004 r., Nr 3, poz. 20 ze zm.,
- USTAWA z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* – Dz. U. z 2004 r., Nr 121, poz. 1266 ze zm.,
- USTAWA z dnia 7 lipca 1994 r. – *Prawo budowlane* – Dz. U. z 2010 r., Nr 234, poz. 1623,
- USTAWA z dnia 18 kwietnia 1985 r. *o rybactwie śródlądowym* – Dz. U. z 2009 r., Nr 189, poz. 1471 ze zm.,
- USTAWA z dnia 10 lipca 2007 r. *o nawozach i nawożeniu* – Dz. U. z 2007 r., Nr 147, poz. 1033,

- USTAWA z dnia 20 lipca 1991 r. o *Inspekcji Ochrony Środowiska* – Dz. U. z 2007 r., Nr 44, poz. 287 ze zm.,
- USTAWA z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* – Dz. U. z 2003 r., Nr 80, poz. 717 ze zm.,
- USTAWA z dnia 21 sierpień 1997 r. o *ochronie zwierząt* – Dz. U. z 2003 r., Nr 106, poz. 1002 ze zm.

II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW WYŻSZEGO SZCZEBLA

2.1. Uwarunkowania wynikające z prawa unijnego

Program Ochrony Środowiska powinien odzwierciedlać ogólne zasady, które leżą u podstaw ochrony środowiska w Unii Europejskiej oraz powinien odwoływać się do Polityki Ekologicznej Państwa, która w swej treści wnosi zapisy spójne z zapisami prawa unijnego.

Najważniejsze dyrektywy unijne dotyczące ochrony środowiska zostały transponowane do prawa polskiego głównie na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. również inne ustawy i rozporządzenia zostały dostosowane do prawa unijnego na drodze implementacji lub transponacji.

Podstawę ochrony środowiska Wspólnoty Europejskiej stanowi VI Program Działań na Rzecz Ochrony Środowiska (6th European Action Plan – EAP). Przedstawia on strategię środowiskową, która podkreśla istotność działań szczególnie w strefach: zmian klimatycznych, ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, środowiska naturalnego i zdrowia oraz zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych i racjonalnej gospodarki odpadami. Priorytetowe pola działania pozwolą na skuteczną walkę z problemami napotkanymi zarówno na szczeblu wspólnotowym, krajowym jak i lokalnym. W odniesieniu do celów głównych stworzono strategię tematyczne w sprawie zanieczyszczenia powietrza, zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ich recyklingu, środowiska morskiego, gleby, pestycydów, wykorzystania zasobów naturalnych i środowiska miejskiego i większych miejscowościach.

Ponadto EAP kładzie nacisk na:

- egzekwowania obowiązującego prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska; uwzględnienie we wszystkich obszarach polityki UE (takich jak rolnictwo, rozwój energia, rybołówstwo, przemysł, rynek wewnętrzny, transport) potencjalnego wpływu na środowisko;
- zaangażowanie przedsiębiorstw i konsumentów w poszukiwanie rozwiązań problemów dotyczących środowiska;
- dostarczenie społeczeństwu informacji niezbędnych do dokonywania wyborów przyjaznych dla środowiska;
- uświadamianie obywatelom znaczenia rozsądnego wykorzystywania gruntów w celu ochrony siedlisk przyrodniczych i krajobrazów oraz zmniejszania zanieczyszczenia w miastach i większych miejscowościach.

2.2. Uwarunkowania wynikające z prawa krajowego

2.2.1. Polityka Ekologiczna Państwa

Polityka ekologiczna państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016, została przyjęta przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwałą z dnia 22 maja 2009 r. (M. P. nr 34 poz. 501).

Nadrzędną zasadą Polityki Ekologicznej Państwa jest **zasada zrównoważonego rozwoju**, której istotą jest równorzędne traktowanie racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych, co oznacza konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką w poszczególnych dziedzinach gospodarki. Zasada ta uzupełniona jest szeregiem zasad pomocniczych i konkretyzujących, m. in.:

- zasadą prewencji, która zakłada, że przeciwdziałanie negatywnym skutkom dla środowiska powinno być podejmowane na etapie planowania i realizacji przedsięwzięć. Zasada ta oznacza w szczególności: zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń poprzez stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT), recykling, czyli zamykanie obiegu materiałów i surowców. Odzysk energii, wody, surowców ze ścieków i odpadów oraz gospodarcze wykorzystanie odpadów zamiast ich składowania, zintegrowane podejście do ograniczania i likwidacji zanieczyszczeń i zagrożeń zgodnie z zaleceniami Dyrektywy Rady 96/61/WE w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i kontroli (tzw. dyrektywa IPPC), wprowadzanie prośrodowiskowych systemów zarządzania procesami produkcji i usługami zgodnie z ogólnosięciowymi i europejskimi wymogami w tym zakresie, wyrażonymi m. in. w standardach ISO 14000 i EMAS, programach czystej produkcji i Responsible Care itp.;
- zasadą integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi, oznaczającą uwzględnienie w politykach sektorowych celów ekologicznych na równi z celami gospodarczymi i społecznymi;
- zasadą „zanieczyszczający płaci”, odnoszącą się do odpowiedzialności za skutki zanieczyszczenia i stwarzania innych zagrożeń. Odpowiedzialność tę ponosić powinny wszystkie jednostki użytkujące środowisko, a więc także konsumenci, zwłaszcza, gdy mają możliwość wyboru mniej zagrażających środowisku dóbr konsumpcyjnych;
- zasadą regionalizacji, oznaczającą m. in. skoordynowanie polityki regionalnej z regionalnymi ekosystemami w Europie (np. Morze Bałtyckie i strefy przybrzeżne, doliny rzeczne i obszary wodno – błotne, szczególnie w strefach przygranicznych);
- zasadą subsydiarności, oznaczającą planowanie oraz realizację zadań dotyczących ochrony środowiska na odpowiednich poziomach zarządzania, tak aby problem mógł zostać rozwiązany na najniższym szczeblu w sposób skuteczny i efektywny. Wynika ona z Traktatu Maastricht o Unii Europejskiej;
- zasadą równego dostępu do środowiska przyrodniczego, która traktowana jest w następujących kategoriach: sprawiedliwości międzypokoleniowej – tzn. zaspokajania potrzeb materialnych i cywilizacyjnych obecnego pokolenia z równoczesnym tworzeniem i utrzymywaniem warunków do zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń, sprawiedliwości międzyregionalnej i międzygrupowej – tzn. zaspokajania potrzeb materialnych i cywilizacyjnych społeczeństw, grup społecznych i jednostek ludzkich w ramach sprawiedliwego dostępu do zasobów i walorów środowiska z równoprawnym traktowaniem potrzeb ogólnospołecznych z potrzebami społeczności lokalnych i jednostek, równoważenia szans pomiędzy człowiekiem a przyrodą, poprzez zapewnienie zdrowego i bezpiecznego funkcjonowania jednostek

ludzkich, przy zachowaniu trwałości podstawowych procesów przyrodniczych wraz ze stałą ochroną różnorodności biologicznej;

- zasadą uspołeczniania polityki ekologicznej, która realizowana jest poprzez stworzenie instytucjonalnych, prawnych i materialnych warunków dla społeczeństwa w procesie kształtowania modelu zrównoważonego rozwoju, z równoczesnym rozwojem edukacji ekologicznej;
- zasadą skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej, odnoszącą się do wyboru planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych ochrony środowiska, a następnie do oceny osiągniętych wyników. Oznacza to potrzebę minimalizacji nakładów na jednostkę uzyskanego efektu.

Założenia polityki ekologicznej państwa wynikają z VI Programu działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska na lata 2002 – 2012, gdzie podkreślono, że realizacja zrównoważonego rozwoju ma nastąpić poprzez poprawę środowiska i jakości życia obywateli UE. Komisja Europejska wśród czterech priorytetowych obszarów działań wymienia "środowisko i zdrowie". Strategicznym celem polityki ekologicznej państwa w tym obszarze jest zapobieganie zagrożeniom zdrowia w środowisku i ograniczenie ryzyka dla zdrowia wynikającego z narażenia na szkodliwe dla zdrowia czynniki środowiskowe.

Cele polityki ekologicznej państwa nakreślają konkretne wyzwania i obszary zainteresowania dla gminnego programu ochrony środowiska. W sferze racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych podstawowe cele to:

- zachowanie bogatej różnorodności biologicznej przyrody na różnych poziomach organizacji wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną,
- racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej z zachowaniem bogactwa biologicznego,
- racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych, dążenie do maksymalizacji oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne, zwiększenie retencji wodnej oraz skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem,
- ochrona powierzchni ziemi, a w szczególności ochrony gruntów użytkowanych rolniczo poprzez rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno – błotnych przez czynniki antropogenne oraz zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych poprzez przywracanie im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolniczej,
- racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz ochrona tych zasobów przed ilościową i jakościową degradacją.

W zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego główne cele to:

- dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska,
- poprawa jakości powietrza: redukcja emisji SO₂, NO_x i pyłu drobnego,
- ochrona zasobów wodnych, utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, zachowanie i przywrócenie ciągłości ekologicznej cieków,

- racjonalna gospodarka odpadami,
- zmniejszenie narażenia społeczeństwa na ponadnormatywne działanie hałasu i zabezpieczenie przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych,
- stworzenie efektywnego nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek.

2.2.2. Wojewódzki Program Ochrony Środowiska

W czasie opracowywania niniejszej aktualizacji Programu była dostępna aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego (2011), której cele średniookresowe do roku 2019 oraz kierunki działań na lata 2011 – 2015 zostają przedstawione poniżej:

1. Ochrona przyrody

Cel średniookresowy do 2019 r.: *Zachowanie i wzmocnienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej województwa.*

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

- 1.1. Tworzenie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.
- 1.2. Respektowanie zasad prowadzenia inwestycji na obszarach Natura 2000.
- 1.3. Opracowanie planów ochrony obszarów chronionych.
- 1.4. Utrzymanie różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków.
- 1.5. Ochrona korytarzy ekologicznych i przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej.
- 1.6. Wzmocnienie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w planowaniu przestrzennym.
- 1.7. Realizacja programów rolnośrodowiskowych.
- 1.8. Renaturalizacja i poprawa stanu zniszczonych ekosystemów, zwłaszcza wodno – błotnych, rzecznych i leśnych oraz ich ochrona.
- 1.9. Prowadzenie szkoleń i edukacji ekologicznej w zakresie ochrony przyrody i bioróżnorodności.

2. Gospodarowanie zasobami geologicznymi

Cel średniookresowy do 2019 r.: *Zrównoważone korzystanie z zasobów kopalin oraz minimalizacja niekorzystnych skutków ich eksploatacji.*

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

- 2.1. Kontynuowanie prac w zakresie poszukiwania, rozpoznania i dokumentowania złóż kopalin.
- 2.2. Ochrona zasobów złóż kopalin i obszarów perspektywicznych poprzez stosowanie odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych.
- 2.3. Wszechstronne wykorzystanie kopalin (kopaliny głównej i towarzyszącej).
- 2.4. Przeciwdziałanie nielegalnej eksploatacji kopalin.

3. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Cel średniookresowy do 2019 r.: *Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych poprzez kształtowanie właściwej struktury lasów (gatunkowej i wiekowej) i ich wykorzystania gospodarczego w sposób zapewniający zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego.*

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

- 3.1. Dalsza przebudowa drzewostanów jednogatunkowych na mieszanie w oparciu o realizowane prace odnowieniowe i pielęgnacyjne.

- 3.2. Zwiększanie różnorodności genetycznej i gatunkowej biocenoz leśnych.
- 3.3. Zwiększanie udziału starszych klas wieku w strukturze wiekowej drzewostanów w lasach prywatnych.
- 3.4. Zwiększanie różnorodności ekosystemów w kompleksach leśnych z wykorzystaniem naturalnych wzorców (w tym promowanie odnowień naturalnych).
- 3.5. Kształtowanie trwałych i biologicznie odpornych lasów.
- 3.6. Dostosowanie zadań związanych z pielęgnacją lasu do wysokości wynikających z faktycznych potrzeb i ustaleń Planów urządzenia lasów.
- 3.7. Regulowanie form i intensywności użytkowania zasobów leśnych, tj. pozyskiwania drewna i użytków nieдрzewnych, świadczenia przez las funkcji ochronnych i socjalnych z uwzględnieniem zasad trwałości lasów oraz aktualnego stanu drzewostanów.
- 3.8. Obligatoryjne uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego granicy polno – leśnej, struktury przestrzennej lasów w krajobrazie, a także odpowiedniego – przyjaznego ekosystemom leśnym – zagospodarowania terenów przyległych do lasu.
- 3.9. Dążenie do objęcia dokumentacją urządzeniową jak największej powierzchni lasów prywatnych.
- 3.10. Zalesianie nieefektywnych (nieprzydatnych rolnictwu) gruntów rolnych w KPZL.
- 3.11. Doskonalenie gospodarki leśnej lasów prywatnych.
- 3.12. Współdziałanie leśnictwa z samorządami i administracją państwową na różnych poziomach regionalnych m. in. poprzez powierzanie nadzoru Lasom Państwowym nad lasami prywatnymi.
4. Ochrona powierzchni ziemi
Cel średniookresowy do 2019 r.: *Ochrona gruntów rolnych oraz zwiększanie skali rekultywacji gruntów zdegradowanych i zdewastowanych.*
Kierunki działań na lata 2011 – 2015:
 - 4.1. Ochrona gruntów rolnych i leśnych przed zmianą zagospodarowania.
 - 4.2. Przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej (KDPR) w zakresie ochrony gleb użytkowanych rolniczo.
 - 4.3. Prowadzenie bieżącej rekultywacji i zagospodarowania gruntów zdegradowanych.
5. Racjonalne gospodarowanie zasobami wody
Cel średniookresowy do 2019 r.: *Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi województwa oraz zapewnienie skutecznej ochrony przed powodzią i suszą.*
Kierunki działań na lata 2011 – 2015:
 - 5.1. Wdrażanie Ramowej Dyrektywy Wodnej i Dyrektywy Powodziowej na terenie województwa świętokrzyskiego
 - 5.2. Realizacja „Programu małej retencji dla województwa świętokrzyskiego”.
6. Racjonalne gospodarowanie zasobami wody
Cel średniookresowy do 2019 r.: *Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych województwa.*
Kierunki działań na lata 2011 – 2015:
 - 6.1. Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych.
 - 6.2. Budowa nowych i rozbudowa istniejących sieci zbiorczej kanalizacji sanitarnej.

- 6.3. Budowa kanalizacji sanitarnych wokół zbiorników wodnych, w tym szczególnie kąpielisk.
- 6.4. Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, w miejscach gdzie uwarunkowania techniczne lub ekonomiczne wskazują na nieefektywność rozwiązań w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków.
- 6.5. Budowa nowych i rozbudowa istniejących sieci zbiorczej kanalizacji deszczowej.
- 6.6. Rozbudowa zbiorczych sieci wodociągowych, modernizacja ujęć i budowa nowych oraz modernizacja stacji uzdatniania wody.
- 6.7. Usprawnianie gospodarki ściekowej w zakładach przemysłowych m. in. poprzez budowę i modernizację oczyszczalni ścieków przemysłowych oraz ograniczanie ilości substancji szczególnie szkodliwych odprowadzanych do środowiska wodnego.
- 6.8. Kontrola spełnienia wymagań prawnych w zakresie korzystania z wód przez podmioty gospodarcze.
- 6.9. Ograniczanie emisji zanieczyszczeń obszarowych ze źródeł rolniczych m. in. poprzez wdrażanie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.
- 6.10. Przestrzeganie wymagań prawnych i stosowanie standardów ochrony środowiska wodnego w zakresie zarządzania drogami publicznymi.
- 6.11. Zapewnienie równowagi pomiędzy zasilaniem warstw wodonośnych ujęć a poborem wód podziemnych.
- 6.12. Wprowadzanie do planów zagospodarowania przestrzennego obszarów ochronnych głównych zbiorników wód podziemnych.

7. Ochrona powietrza

Cel średniookresowy do 2019 r.: *Poprawa jakości powietrza celem spełnienia standardów jakości powietrza.*

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

- 7.1. Wdrażanie programów ochrony powietrza (POP) dla stref zaliczonych do klasy C w zakresie wszystkich wymaganych substancji.
- 7.2. Identyfikacja obszarów zagrożeń i podejmowanie działań zapobiegawczych na terenach stref zaliczonych do klasy B.
- 7.3. Prowadzenie działań zmierzających do poprawy jakości powietrza na terenie stref zaliczonych do klasy D2.
- 7.4. Wspieranie działań zmierzających do ograniczenia niskiej emisji ze źródeł komunalnych.
- 7.5. Wspieranie działań inwestycyjnych podmiotów gospodarczych wpływających na ograniczenie emisji do powietrza.
- 7.6. Ograniczanie wielkości emisji ze źródeł liniowych.
- 7.7. Upowszechnienie stosowania technologii ograniczających emisje pyłów oraz NO_x i SO₂.
- 7.8. Wdrożenie instrumentów finansowych i fiskalnych sprzyjających poprawie jakości powietrza.
- 7.9. Respektowanie kryterium ochrony powietrza w planowaniu przestrzennym.

8. Odnawialne źródła energii

Cel średniookresowy do 2019 r.: *Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie województwa.*

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

- 8.1. Intensyfikacja wykorzystania mechanizmów finansowych wsparcia rozwoju odnawialnych źródeł energii.
- 8.2. Zwiększenie wykorzystania biomasy pochodzącej z rolniczych źródeł do produkcji energii elektrycznej i ciepła.
- 8.3. Rozwój OZE pochodzących z naturalnych źródeł (woda, słońce, wiatr).
- 8.4. Propagowanie oraz wspieranie i aktywizacja samorządów lokalnych w kierunku wykorzystania lokalnych zasobów OZE poprzez działalność Świętokrzyskiego Centrum Innowacji i Transferu Technologii sp. z o. o. oraz Świętokrzysko – Podkarpackiego Klastra Energetycznego zagadnień dotyczących wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych.

9. Oddziaływanie hałasu

Cel średniookresowy do 2019 r.: *Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców województwa ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu.*

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

- 9.1. Rozszerzanie monitoringu hałasu w środowisku, szczególnie na terenach będących pod wpływem oddziaływania określonej kategorii dróg, linii kolejowych i lotnisk oraz terenów wskazanych w powiatowych programach ochrony środowiska.
- 9.2. Realizacja inwestycji zmniejszających narażenie na hałas komunikacyjny.
- 9.3. Dalsze ograniczanie emisji hałasu pochodzącego z sektora gospodarczego, m. in. poprzez kontrole przestrzegania dopuszczalnej emisji hałasu, wprowadzanie urządzeń ograniczających emisję hałasu.
- 9.4. Przestrzeganie wartości dopuszczalnych poziomów hałasu w odniesieniu do nowo zagospodarowywanych terenów: stosowanie w planowaniu przestrzennym zasady strefowania.
- 9.5. Edukacja ekologiczna.

10. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

Cel średniookresowy do 2019 r.: *Minimalizacja oddziaływania pól elektromagnetycznych na zdrowie człowieka i środowisko.*

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

- 10.1. Kontynuacja badań, które pozwolą na ocenę skali zagrożenia polami elektromagnetycznymi oraz poszerzenie wiedzy na temat stopnia ich oddziaływania.
- 10.2. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi.
- 10.3. Monitorowanie zmian wielkości i stopnia zagrożenia środowiska polami elektromagnetycznymi poprzez system pomiarów i ich ewidencji.
- 10.4. Preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych.
- 10.5. Edukacja ekologiczna nt. rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól elektromagnetycznych.

11. Gospodarka odpadami

Cel średniookresowy do 2019 r.: *I. Ochrona środowiska. II. Zrównoważony rozwój województwa. III. Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego województwa.*

Odpady komunalne

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

- 11.1.1. Edukowanie ekologiczne mieszkańców województwa.

11.1.2. Objęcie wszystkich mieszkańców województwa zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych (100% mieszkańców).

11.1.3. Objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, w tym wielkogabarytowych oraz budowlanych.

11.1.4. Dostosowywanie funkcjonowania składowisk odpadów oraz ich zamykanie i rekultywacja.

11.1.5. Rozbudowa lub budowa Regionalnych Zakładów Gospodarki Odpadami (RZGO).

Kierunki działań na lata 2016 – 2023:

11.1.6. Kontynuowanie edukowania ekologicznego mieszkańców województwa.

11.1.7. Kontynuowanie selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych w celu przygotowania do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych na poziomie minimum 50% ich masy do 2020 r.

Odpady ulegające biodegradacji

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

11.2.1. Selektywne zbieranie i odbieranie odpadów ulegających biodegradacji.

11.2.2. Ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania do nie więcej niż 50% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. - do dnia 31 grudnia 2013 r.

Kierunki działań na lata 2016 – 2023:

11.2.3. Kontynuowanie selektywnego zbierania odpadów ulegających biodegradacji.

11.2.4. Ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.

Odpady niebezpieczne w strumieniu odpadów komunalnych

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

11.3.1. Selektywne zbieranie odpadów niebezpiecznych na poziomie 1% w stosunku do wszystkich zebranych i odebranych odpadów komunalnych.

Kierunki działań na lata 2016 – 2023:

11.3.2. Selektywne zbieranie odpadów niebezpiecznych na poziomie 1% w stosunku do wszystkich zebranych i odebranych odpadów komunalnych.

Odpady zawierające PCB

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

11.4.1. Sukcesywne dokonywanie likwidacji odpadów zawierających PCB o stężeniu poniżej 50 p. p. m.

Kierunki działań na lata 2016 – 2023:

11.4.2. Dalsze likwidowanie odpadów zawierających PCB o stężeniu poniżej 50 p. p. m.

Oleje opadowe

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

11.5.1. Selektywne zbieranie i odzysk olejów odpadowych.

Kierunki działań na lata 2016 – 2023:

11.5.2. Kontynuowanie selektywnego zbierania i odzysku olejów.

Zużyte baterie i akumulatory

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

11.6.1. Coroczne zwiększanie ilości zbieranych i odbieranych zużytych baterii i akumulatorów.

Kierunki działań na lata 2016 – 2023:

11.6.2. Kontynuowanie corocznego zwiększania ilości zbieranych i odbieranych zużytych baterii i akumulatorów.

Odpady medyczne i weterynaryjne

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

11.7.1. Dostosowanie spalarni odpadów medycznych i weterynaryjnych do wymogów prawa.

11.7.2. Podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych.

Kierunki działań na lata 2016 – 2023:

11.7.3. Kontynuowanie podnoszenia efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych.

Pojazdy wycofane z eksploatacji

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

11.8.1. Przekazywanie wszystkich pojazdów wycofanych z eksploatacji do stacji demontażu lub punktów zbierania pojazdów oraz ich odzysk.

Kierunki działań na lata 2016 – 2023:

11.8.2. Kontynuowanie przekazywania wszystkich pojazdów wycofanych z eksploatacji do stacji demontażu lub punktów zbierania pojazdów oraz ich odzysk.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

11.9.1. Selektywne zbieranie i odzysk zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (dążenie do osiągnięcia poziomu selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych w wysokości 4kg/M/rok).

11.9.2. Rozbudowa lub budowa zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Kierunki działań na lata 2016 – 2023:

11.9.3. Rozbudowa lub budowa zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Odpady zawierające azbest

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

11.10.1. Sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.

Kierunki działań na lata 2016 – 2023:

11.10.2. Kontynuowanie usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest.

Opakowania zawierające substancje niebezpieczne

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

11.11.1. Selektywne zbieranie opakowań zawierających substancje niebezpieczne.

Kierunki działań na lata 2016 – 2023:

11.11.2. Kontynuowanie selektywnego zbierania opakowań zawierających substancje niebezpieczne.

Zużyte opony

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

11.12.1. Selektywne zbieranie i odzysk zużytych opon.

Kierunki działań na lata 2016 – 2023:

11.12.2. Kontynuowanie selektywnego zbierania i odzysku zużytych opon.

Komunalne osady ściekowe

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

11.13.1. Ograniczanie składowania komunalnych osadów ściekowych.

Kierunki działań na lata 2016 – 2023:

11.13.2. Dalsze ograniczanie składowania komunalnych osadów ściekowych.

Odpady opakowaniowe

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

11.14.1. Selektywne zbieranie i odzysk odpadów opakowaniowych.

11.14.2. Poprawa efektywności selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych.

Kierunki działań na lata 2016 – 2023:

11.14.3. Kontynuowanie selektywnego zbierania i odzysku odpadów opakowaniowych.

Odpady z przemysłu

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

11.15.1. Minimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów.

11.15.2. Odzysk wytworzonych odpadów.

11.15.3. Odzysk odpadów nagromadzonych na składowiskach odpadów.

11.15.4. Zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów.

Kierunki działań na lata 2016 – 2023:

11.15.5. Kontynuowanie minimalizowania ilości wytwarzanych odpadów.

Odpady z materiałów budowlanych i rozbiórkowych

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

11.16.1. Selektywne zbieranie i odzysk odpadów z materiałów budowlanych i rozbiórkowych.

Kierunki działań na lata 2016 – 2023:

11.16.2. Przygotowania do ponownego użycia, recyklingu, innego odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych – minimum 70% wagowo.

12. Poważne awarie przemysłowe

Cel średniookresowy do 2019 r.: *Ograniczanie skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska.*

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

12.1. Uaktualnianie systemów operacyjno – ratowniczych dla terenów otaczających zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii.

12.2. Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń

środowiska z tytułu awarii przemysłowych, w tym transportu materiałów niebezpiecznych.

12.3. Optymalizacja wyznaczenia miejsc bezpiecznego parkowania samochodów przewożących materiały niebezpieczne.

12.4. Doposażenie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa technicznego – chemicznoekologicznego.

13. Edukacja ekologiczna

Cel średniookresowy do 2019 r.: *Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku.*

Kierunki działań na lata 2011 – 2015:

13.1. Wspieranie merytoryczne i finansowe działań z zakresu edukacji ekologicznej prowadzonej w szkołach, parkach krajobrazowych i ŚPN oraz promowanie aktywnych form edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży.

13.2. Prowadzenie działań edukacyjnych wśród osób dorosłych.

13.3. Współdziałanie z mediami w zakresie upowszechniania edukacji ekologicznej wśród społeczeństwa.

13.4. Wsparcie finansowe projektów z zakresu edukacji ekologicznej, zwłaszcza o zasięgu ponadgminnym, realizowanych przez pozarządowe organizacje ekologiczne.

13.5. Wspieranie inicjatyw szkoleniowych obejmujących zagadnienia środowiskowe, organizowanych przez pracodawców, instytucje publiczne i organizacje społeczne.

15.6. Współpraca władz lokalnych ze szkołami, przedstawicielami środowiska naukowego, zakładami pracy i pozarządowymi organizacjami w celu wykorzystania różnorodnych form edukacji ekologicznej.

15.7. Informowanie mieszkańców województwa o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony.

Aktualizacja POŚ dla Województwa Świętokrzyskiego uwzględnia również szereg najważniejszych celów z zakresu gospodarki odpadami zgodnie z zapisami WPGO. Cele te zostały przedstawione w podpunkcie 11. „gospodarka odpadami”.

2.2.3. Powiatowy Program Ochrony Środowiska

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Włoszczowskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do roku 2019” przyjmuje cele priorytetowe wyznaczone w wojewódzkim Programie Ochrony Środowiska jako obligatoryjne dla powiatu.

Podstawowym celem założonym w aktualizacji powiatowego POŚ jest:

„Dążenie do zrównoważonego rozwoju powiatu, gdzie ochrona środowiska stanowi nierozłączną część procesów rozwojowych i jest rozpatrywana razem z nimi.”

Biorąc pod uwagę główne uwarunkowania i problemy ochrony środowiska, w aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Włoszczowskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do roku 2019”, za główny cel polityki ekologicznej powiatu włoszczowskiego przyjęto kontynuację dotychczasowego podstawowego celu polityki ekologicznej powiatu:

„Kompleksowa poprawa stanu środowiska przyrodniczego powiatu włoszczowskiego zmierzająca do realizacji zasad ekorozwoju”. Cel ten jest zgodny z celem generalnym sformułowanym w „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020” oraz celem podstawowym w aktualnym „Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2011 – 2015”.

Powiatowy Program wytycza następujące cele:

1. Ochrona przyrody

Cel ekologiczny: *Ochrona zasobów i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej.*

Kierunki działań na:

- 1.1. Utrzymanie różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków.
- 1.2. Współudział w tworzeniu nowych obszarów i obiektów przyrodniczo cennych prawnie chronionych.
- 1.3. Wzmacnianie roli opracowań ekofizjograficznych przy uzgadnianiu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- 1.4. Wspieranie rozwoju i obsługi ruchu turystycznego.
- 1.5. Kształtowanie właściwych postaw społeczeństwa wobec przyrody poprzez prowadzenie szkoleń i edukacji ekologicznej w zakresie ochrony przyrody i bioróżnorodności.
- 1.6. Promowanie istniejących form ochrony przyrody i innych miejsc cennych przyrodniczo, w tym tworzenie ścieżek przyrodniczo – dydaktycznych.
- 1.7. Zapewnienie dogodnych warunków organizacyjno – przestrzennych do rozwoju agroturystyki w powiecie.

2. Zasoby leśne

Cel ekologiczny: *Prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej na terenie powiatu włoszczowskiego.*

Kierunki działań na:

- 2.1. Realizowanie gospodarki leśnej na terenie powiatu w oparciu o uproszczone plany urządzenia lasów, plany urządzenia lasu oraz inwentaryzację stanu lasów.
- 2.2. Bieżąca obserwacja środowiska leśnego w celu przeciwdziałania zagrożeniom ze strony czynników abiotycznych (pożary) i biotycznych (choroby drzew, działalność szkodników).
- 2.3. Zapewnienie właściwego nadzoru nad lasami nie będącymi własnością Skarbu Państwa.
- 2.4. Działania dla podnoszenia świadomości i wzbogacania wiedzy ekologicznej społeczeństwa w zakresie leśnictwa.
- 2.5. Szkolenia właścicieli lasów w zakresie racjonalnego użytkowania zasobów leśnych.

3. Zasoby wodne

Cel ekologiczny: *I. Racjonalne gospodarowanie wszelkimi zasobami wodnymi powiatu oraz skuteczna ochrona terenów zagrożonych przed powodzią. II. Osiągnięcie dobrego stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych.*

Kierunki działań na:

- 3.1. Wspieranie inicjatyw związanych z budową zbiorników wodnych w ramach realizacji ustaleń Programu małej retencji województwa świętokrzyskiego.
- 3.2. Bieżąca aktualizacja planów ratowniczych powiatu tj. planu ochrony przed powodzią,

powiatowego planu reagowania kryzysowego.

3.3. Wspieranie działań inwestycyjnych, mających na celu ograniczenie i eliminację ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach do środowiska wodnego a w szczególności substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

3.4. Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach, w których jest to uzasadnione ekonomicznie i technicznie.

3.5. Wspieranie działań mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia, w tym budowa lub modernizacja stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowych.

3.6. Wspieranie budowy kanalizacji deszczowej i separatorów a także połączenie budowy systemów podczyszczających z budową i modernizacją dróg.

3.7. Rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniami.

3.8. Propagowanie proekologicznych zasad w gospodarce rolnej.

3.9. Wspieranie i egzekwowanie racjonalnej gospodarki wodno – ściekowej w zakładach przemysłowych.

4. Gleby i powierzchnia ziemi

Cel ekologiczny: *Ograniczenie negatywnego oddziaływania procesów gospodarczych na środowisko glebowe.*

Kierunki działań na:

4.1. Prowadzenie okresowych badań jakości gleby wraz z prowadzeniem bazy danych zawierającej wyniki badań jakości gleby i ziemi.

4.2. Koordynowanie działań dotyczących upowszechniania zasad Dobrych Praktyk Rolniczych oraz upraw ekologicznych.

4.3. Minimalizacja negatywnego wpływu działalności gospodarczej na stan środowiska glebowego poprzez modernizację technologii.

4.4. Utrzymanie jakości gleby i ziemi powyżej lub co najmniej na poziomie wymaganych standardów.

4.5. Rekultywacja i zagospodarowanie gruntów zdegradowanych.

5. Zasoby geologiczne

Cel ekologiczny: *Zrównoważone korzystanie z zasobów kopalin oraz minimalizacja niekorzystnych skutków ich eksploatacji i rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.*

Kierunki działań na:

5.1. Ochrona zasobów kopalin poprzez umieszczenie udokumentowanych złóż kopalin w opracowaniach planistycznych tworzonych przez gminy, a opiniowanych i uzgadnianych z organami powiatu.

5.2. Racjonalne i wszechstronne korzystanie z lokalnych surowców mineralnych.

5.3. Podejmowanie działań zmierzających do eliminowania nielegalnego wydobycia kopalin na potrzeby lokalne.

5.4. Sukcesywna rekultywacja i zagospodarowanie terenów po eksploatacji złóż kopalin.

5.5. Propagowanie i edukacja w zakresie wykorzystania surowców i energii ze źródeł odnawialnych.

6. Powietrze

Cel ekologiczny: *Spełnienie wymogów prawa w zakresie jakości powietrza poprzez stopniowe ograniczanie emisji niskiej, emisji z zakładów przemysłowych i emisji komunikacyjnej.*

Kierunki działań na:

- 6.1. Termomodernizacja budynków w obiektach podlegających starostwu.
- 6.2. Wspieranie inwestycji mających na celu instalowanie nowych i modernizację istniejących urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powietrza w budynkach użyteczności publicznej.
- 6.3. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i modernizacji ogrzewania.
- 6.4. Wspomaganie zadań państwowego monitoringu jakości powietrza w formie dotacji.

7. Odnawialne źródła energii

Cel ekologiczny: *Poprawa wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie powiatu.*

- 7.1. Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii (biomasa, energia wodna, wiatr, biogaz, energia słoneczna).
- 7.2. Wspieranie technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających zużycie surowców.
- 7.3. Zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie stosowania odnawialnych źródeł energii.
- 7.4. Zwiększenie wykorzystywania biomasy do produkcji energii elektrycznej i ciepła.
- 7.5. Współpraca z lokalnymi organizacjami wspierającymi rozwój odnawialnych źródeł energii.

8. Klimat akustyczny – ochrona przed hałasem

Cel ekologiczny: *Kontrolowanie poziomu zagrożenia hałasem oraz zmniejszenie zagrożeń pochodzących ze źródeł komunikacyjnych i przemysłowych.*

Kierunki działań na:

- 8.1. Prowadzenie monitoringu hałasu komunikacyjnego w wybranych miejscach o największym stopniu uciążliwości.
- 8.2. Ograniczanie hałasu przemysłowego poprzez wydawanie decyzji administracyjnych.
- 8.3. Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów uwzględniających ochronę przez hałasem.
- 8.4. Stała modernizacja stanu technicznego nawierzchni dróg powiatowych oraz ich przebudowa.
- 8.5. Realizacja inwestycji zmniejszających uciążliwość hałasu komunikacyjnego (budowa ekranów akustycznych, pasów zieleni izolacyjnej, budowa obwodnic).
- 8.6. Przeciwdziałanie obudowie dróg ruchu tranzytowego zabudową mieszkaniową.
- 8.7. Ochrona akustyczna budynków szczególnie narażonych na hałas komunikacyjny.

9. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Cel ekologiczny: *Ocena stopnia zagrożenia ponadnormatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych oraz minimalizacja oddziaływania tych pól na zdrowie człowieka i środowisko.*

Kierunki działań na:

- 9.1. Współpraca w zakresie uwzględniania w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi.
- 9.2. Współpraca w zakresie inwentaryzacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego.
- 9.3. Edukacja ekologiczna społeczeństwa dotycząca skali zagrożenia emisją pól

elektromagnetycznych.

10. Przeciwdziałanie poważnym awariom

Cel ekologiczny: *Ograniczenie ryzyka możliwości wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz sposoby ograniczenia jej skutków.*

Kierunki działań na:

10.1. Stałe podnoszenie sprawności systemu zarządzania i reagowania kryzysowego.

10.2. Monitoring prewencyjny potencjalnych sprawców awarii pod kątem spełniania wymogów bezpieczeństwa.

10.3. Wyznaczenie miejsc postojowych pojazdów przewożących materiały niebezpieczne oraz wyznaczenie miejsc tymczasowego magazynowania odpadów z usuwania skutków wycieku materiałów niebezpiecznych w trakcie kolizji transportowej.

10.4. Informowanie społeczeństwa o zagrożeniach powstałych w wyniku poważnej awarii przemysłowej i transportowej z udziałem materiałów niebezpiecznych.

10.5. Edukacja społeczeństwa w zakresie przeciwdziałania i postępowania na wypadek zaistnienia awarii przemysłowej.

11. Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych

Cel ekologiczny: *Zapewnienie włączenia celów ochrony środowiska do sektorowych dokumentów o charakterze strategicznym oraz poddawanie ich procedurom oceny oddziaływania na środowisko przed ostatecznym zatwierdzeniem.*

Kierunki działań na:

11.1. Zacieśnienie współpracy Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska z instytucjami odpowiedzialnymi za przygotowanie powiatowych dokumentów strategicznych.

11.2. Wykonywanie ocen oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych.

11.3. Prowadzenie szkoleń dla wykonawców dokumentów strategicznych.

11.4. Upowszechnianie korzyści wynikających z przeprowadzenia ocen oddziaływania na środowisko.

12. Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska

Cel ekologiczny: *Rozwój produkcji towarów proekologicznych oraz kształtowanie świadomych postaw konsumenckich zgodnych z zasadą zrównoważonego rozwoju.*

Kierunki działań na:

12.1. Wspieranie powstawania tzw. zielonych miejsc pracy.

12.2. Podejmowanie działań prowadzących do upowszechniania i promocji wśród mieszkańców powiatu produktów ekologicznych.

12.3. Działania edukacyjne w zakresie kształtowania zasad zrównoważonego konsumpcjonizmu.

12.4. Eliminacja z rynku wyrobów szczególnie szkodliwych dla środowiska.

12.5. Zastosowanie systemu tzw. „zielonych zamówień” w przetargach organizowanych przez instytucje korzystające ze środków publicznych.

13. Zarządzanie środowiskowe

Cel ekologiczny: *Upowszechnianie oraz wspieranie wdrażania systemów zarządzania środowiskowego.*

Kierunki działań na:

13.1. Promowanie i wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego.

13.2. Zachęcanie i motywowanie do udziału w programach szkoleniowo – informacyjnych dotyczących EMAS, PN-ISO 14001, Zasad Czystej Produkcji.

14. Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska

Cel ekologiczny: *Kształtowanie nawyków kultury ekologicznej mieszkańców powiatu włoszczowskiego, zapewnienie szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie.*

Kierunki działań na:

14.1. Kontynuacja realizacji programu edukacji ekologicznej dla szkół.

14.2. Utworzenie i rozwój działalności ośrodków edukacji ekologicznej.

14.3. Utrzymanie i rozbudowa ścieżek ekologicznych, rowerowych i tras turystycznych.

14.4. Organizowanie konkursów promujących racjonalne korzystanie ze środowiska.

14.5. Wspieranie finansowe projektów edukacji ekologicznej realizowane przez poszczególne gminy i organizacje społeczne.

14.6. Współdziałanie władz powiatowych z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i działań na rzecz jego ochrony.

14.7. Doskonalenie współpracy władz powiatowych z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi, szkołami, przedstawicielami środowiska naukowego i zakładami pracy w celu efektywnego wykorzystania różnorodnych form edukacji ekologicznej.

14.8. Udział przedstawicieli Starostwa Powiatowego i władz poszczególnych gmin w szkoleniach z zakresu publicznego dostępu do informacji o środowisku.

14.9. Wspieranie inicjatyw szkoleniowych w dziedzinie ekologii organizowanych przez pracodawców i organizacje społeczne.

14.10. Promowanie walorów krajobrazowo – przyrodniczych powiatu włoszczowskiego.

15. Zagadnienia gospodarki odpadami

Gospodarowanie odpadami na terenie powiatu włoszczowskiego realizowane było do tego czasu w oparciu o sporządzony na lata 2004 – 2006 oraz 2007 – 2011, powiatowy plan gospodarki odpadami, opracowany zgodnie z ustawą o odpadach. Od roku 2012 gospodarkę odpadami reguluje Ustawa o utrzymaniu czystości z dnia 1 lipca 2011 roku (Dz. U. z 2011r. Nr 152, poz. 897 ze zm.). Zgodnie z ustawą, opracowuje się Krajowy plan gospodarki odpadami oraz wojewódzkie plany gospodarki odpadami.

III. CHARAKTERYSTYKA GMINY WŁOSZCZOWA

3.1. Położenie

Położenie geograficzne

Według podziału geomorfologicznego Polski („Geografia regionalna Polski”, J. Kondracki, 2000), Gmina Włoszczowa położona jest na obszarze makroregionu Niecka Nidziańska (342.2) (mezoregion: Niecka Włoszczowska (342.14)). Niecka Włoszczowska ma charakter nieckowatego obniżenia o płaskim

dnie zbudowanego z osadów kredowych. Podłoże to jest przykryte utworami czwartorzędowymi — piaskami tworzącymi wydmy, pomiędzy którymi często występują obszary podmokłe. Jej środkową część przecina rozległa dolina rzeki Pilicy, stanowiąca główną oś przyrodniczo – krajobrazową mezoregionu. Większą część tego obszaru zajmują duże kompleksy leśne. Północno – wschodnie obrzeżenie Niecki Włoszczowskiej stanowi Pasma Przedborsko – Małogoskie. Jest to pasmo wzniesień zbudowanych z wapieni jurajskich i piaskowców kredowych. Ciągnie się na przestrzeni ok. 60 km od doliny Pilicy w okolicach Przedborza, przez Małogoszcz, aż do doliny Białej Nidy. Wysokość względna wzgórz wynosi 60 – 100 m, zaś bezwzględna do 351 m n. p. m. (wzgórze pod wsią Cieśle).

Położenie administracyjne

Gmina Włoszczowa jest gminą miejsko – wiejską. Położona jest w zachodniej części województwa świętokrzyskiego, w centralnej części powiatu włoszczowskiego. Graniczy z gminami: Kluczewsko (pow. włoszczowski), Koniecpol (pow. częstochowski, woj. śląskie), Krasocin (Pow. Włoszczowski), Małogoszcz (pow. jędrzejowski), Oksa (pow. jędrzejowski), Radków (pow. włoszczowski), Secemin (pow. Włoszczowski), Żytno (pow. radomszczański, woj. łódzkie).

Gmina zajmuje obszar ok. 254 km² i pod względem powierzchni jest największą gminą powiatu włoszczowskiego. W skład Gminy Włoszczowa wchodzi 25 sołectw: Bebelno Kolonia, Bebelno Wieś, Rzębiec, Wymysłów, Dąbie, Boczkowice, Rogienice, Ogarka, Nieznanowice, Wola Wiśniowa, Konieczno, Danków Mały, Jeżowice, Kurzelów, Motyczno, Międzylesie, Kąty, Kuzki, Przygradów, Siłpia Duża, Gościencin, Łachów, Ludwinów, Danków Duży, Czarnca. Główną siedzibą gminy, (a zarazem Starostwa Powiatowego) jest miasto Włoszczowa. Powierzchnia gminy zajmuje 25 372 ha, z czego około 40 % stanowią obszary leśne. Powierzchnia użytków rolnych wynosi 13 020 ha, w tym grunty orne – 9 169 ha, sady – 170 ha, łąki – 2 698 ha i pastwiska – 983 ha.

Rys. 1. Gmina Włoszczowa na tle powiatu włoszczowskiego

Źródło: www.zpp.pl, www.wikipedia.pl

Struktura administracyjna gminy została przedstawiona w tabeli nr 1.

Tab. 1. Struktura administracyjna Gminy Włoszczowa

Herb Gminy Włoszczowa	Lokalizacja i siedziba	Podział administracyjny gminy
	województwo: świętokrzyskie	
	powiat: włoszczowski	
	gmina: miejsko – wiejska	
	Urząd Gminy ul. Partyzantów 14 29-100 Włoszczowa	

Źródło: www.gmina-wloszczowa.pl

Infrastruktura drogowa

Głównym węzłem drogowym w gminie jest miasto Włoszczowa. Jest to węzeł dróg wojewódzkich o znaczeniu regionalnym, który stanowią następujące drogi wojewódzkie:

- wojewódzka nr 742 Przyglów – Przedbórz – Włoszczowa – Nagłowice, łączy gminę z Piotrkowem Trybunalskim i Jędrzejowem,
- wojewódzka nr 785 Ciężkowice – Żytno – Włoszczowa, łącząca gminę z Radomskiem,
- wojewódzka nr 786 Częstochowa – Koniecpol – Włoszczowa – Łopuszno, łącząca Częstochowę z Kielcami.

Łączna długość odcinków dróg wojewódzkich na obszarze Gminy Włoszczowa wynosi – 30,60 km. Na terenie gminy znajduje się również 18 dróg powiatowych o łącznej długości 100,7 km, z czego 90,5 km to jest 89,9% stanowią drogi o nawierzchni twardej.

Łączna długość dróg gminnych to 63,925 km, z czego na teren miasta Włoszczowa przypada 19,285 km. Pozostałe 44,64 km to drogi położone na terenie sołectw gminy.

3.2. Użytkowanie gruntów

Obecny stan pod względem użytkowania gruntów w Gminie Włoszczowa został ukształtowany przez warunki naturalne.

Gmina Włoszczowa jest obszarem typowo rolniczym z ukierunkowaniem w przyszłości na działalność rolniczo – rekreacyjno – usługową. Powierzchnia gminy obejmuje ok. 25 372 ha, z czego 9 895 ha stanowią lasy i grunty leśne. Natomiast powierzchnia użytków rolnych wynosi 13 020 ha, z czego 9 169 ha to grunty orne, 170 ha – sady, 2 698 ha – łąki i 983 ha – pastwiska.

3.3. Demografia

Zgodnie z danymi GUS obszar Gminy Włoszczowa w 2010 r. zamieszkiwało 20167 mieszkańców ogółem (wg faktycznego miejsca zamieszkania).

Tab. 2. Ludność Miasta i Gminy Włoszczowa w latach 2000 – 2009 wg faktycznego miejsca zamieszkania

	Miasto i wieś				Miasto				Wieś			
J. m.	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Ogółem												
osoba	20384	20304	20276	20167	10764	10685	10700	10657	9620	9619	9576	9510
Mężczyźni												
osoba	9977	9918	9889	9832	5173	5113	5104	5090	4804	4805	4785	4742
Kobiety												
osoba	10407	10386	10387	10335	5591	5572	5596	5567	4816	4814	4791	4768

Źródło: dane GUS

We Włoszczowie zamieszkuje co czwarty mieszkaniec powiatu. Od wielu lat notuje się ujemny przyrost naturalny. Dodatkową przyczyną zmniejszającej się liczby ludności zamieszkującej omawiany teren są najczęściej:

- studenci podejmujący studia w dużych miastach,
- ludzie w wieku produkcyjnym wyjeżdżający do pracy za granicę.

3.4. Gospodarka i rolnictwo

W Gminie Włoszczowa przeważają użytki rolne. Liczba gospodarstw rolnych wynosi 2184, średnia wielkość gospodarstwa rolnego w gminie to 6,7 ha.

Przemysł na terenie gminy związany jest z ośrodkiem miejskim Włoszczowa. Dominuje przetwórstwo rolno – spożywcze oraz zakłady przetwórstwa drewna. Do największych zakładów na omawianym terenie należą:

- „STOLBUD WŁOSZCZOWA” S. A.,
- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska we Włoszczowie,
- Zakład Przemysłu Drzewnego „ARBOR”,
- Z.P.U.E. Wypychewicz S. A. we Włoszczowie,
- Z. P. U. H. „ROAD” Sp. z o. o. we Włoszczowie,
- „Effector” S. A.,
- Zakład Produkcji Metalowej, Konieczno,
- Zakład Produkcji Elementów Budowlanych Konieczno „ELBET”,
- STRUNOBET-MIGACZ Sp. z o. o. w Kuzkach.

Pozostałe zakłady produkcyjne związane są z drobnymi usługami i handlem.

Według danych GUS na terenie Gminy Włoszczowa w 2010 r. funkcjonowały podmioty gospodarcze sektora prywatnego – 1372 szt. ogółem, w tym:

- 1102 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą,
- 40 spółek handlowych,
- 6 spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego,

- 8 spółdzielni,
- 6 fundacji,
- 53 stowarzyszenia i organizacje społeczne.

Na terenie gminy funkcjonują 3 gospodarstwa agroturystyczne oraz 15 gospodarstw ekologicznych.

IV. STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA

Istotnym elementem zarządzania jest planowanie, umożliwia ono bardziej efektywne gospodarowanie zasobami. Proces planowania strategicznego i operacyjnego pozwala określić:

- stan aktualny,
- cele do osiągnięcia,
- sposób, w jaki należy go realizować.

Stan aktualny i cele nakreślają procesy planowania strategicznego, natomiast sposób, w jaki chcemy to osiągnąć definiuje zakres planowania operacyjnego. Planowanie strategiczne określa długoterminową wizję i misję gminy oraz wyznacza cele strategiczne. Planowanie operacyjne transformuje cele strategiczne na realne zadania, których wykonanie zbliży do osiągnięcia celów strategicznych.

W celu opracowania dokumentów strategicznych przyjmuje się na ogół trójstopniową hierarchię celów:

- cel nadrzędny,
- cele systemowe,
- kierunki działań.

Na proces planowania wpływają również uwarunkowania wynikające z istniejących programów sektorowych, planów i programów wyższego szczebla. Formułowane cele i zadania są pochodną obecnego stanu i zagrożeń środowiska na omawianym terenie. Specyfika przeważającej działalności gospodarczej oraz charakterystyka funkcjonalna Gminy Włoszczowa warunkuje kierunki działań i zadania, jakie należy wykonać, aby we właściwy sposób przeciwdziałać degradacji środowiska, dążyć do poprawy jego stanu, a tym samym do poprawy jakości życia mieszkańców.

Cel nadrzędny Gminy Włoszczowa został zdefiniowany jako:

**ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SPOŁECZNO – GOSPODARCZY GMINY WŁOSZCZOWA
WSPIERAJĄCY KOMPLEKSOWĄ POPRAWĘ STANU ŚRODOWISKA**

Cele systemowe wyznaczają stan, jaki należy osiągnąć w perspektywie 4 – 8 lat. Cele opracowano na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego, obszarów problemowych występujących na badanym terenie, kierunków rozwoju oraz informacji w zakresie planowanych inwestycji w dziedzinie ochrony środowiska przez Urząd Gminy Włoszczowa. Na poszczególne cele systemowe składają się kierunki działań, a w ramach nich konkretne zadania, przez które będą realizowane. Cele systemowe zostały określone z podziałem na poszczególne komponenty środowiska.

W harmonogramie działań do roku 2019 ujęto poszczególne zadania niezbędne do osiągnięcia założonych celów wraz z szacunkowymi kosztami realizacji zadania w poszczególnych latach, potencjalnymi źródłami finansowania zadania oraz jednostką odpowiedzialną za ich realizację.

V. ANALIZA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO GMINY WŁOSZCZOWA

5.1. Zasoby wodne i gospodarka wodno – ściekowa

5.1.1. Analiza stanu istniejącego

5.1.1.1. Wody powierzchniowe

Gmina Włoszczowa leży w lewostronnym dorzeczu rzeki Wisły na terenie zlewni hydrologicznych dwóch rzek: Pilicy i Białej Nidy, które stanowią lewobrzeżne dopływy Wisły. Południowo – wschodnia część gminy odwadniana jest przez rzekę Białą Nidę bezpośrednio lub pośrednio poprzez cieki bez nazwy. Biała Nida jest uregulowana i stanowi naturalną granicę w południowej części gminy. Pozostała część gminy odwadniana jest przez rzekę Pilicę, która stanowi jej naturalną zachodnią granicę. Największymi dopływami tej rzeki są Zwleczka z Jeżówką i Kurzelówką. Długość rzeki Zwleczka na obszarze gminy wynosi 17 km, natomiast długość jej dopływu Jeżówki wynosi 13 km, a powierzchnia zlewni 64 km², natomiast zlewnia Zwleczki i Jeżówki wynosi 170 km². Powierzchnia zlewni dopływu Pilicy – Kurzelówki wynosi 32 km². Wschodnią granicę Gminy Włoszczowa tworzy Czarna Struga, częściowo uregulowana, która w okolicy Murowańca łączy się z Białą – dopływem Czarnej Włoszczowskiej. Ponadto na obszarze gminy występuje szereg krótkich cieków, kanałów, rowów melioracyjnych, stawów hodowlanych i zbiorników rekreacyjno – wypoczynkowych.

Badania jakości wód powierzchniowych przeprowadzone zostały w ramach monitoringu przez WIOŚ w Kielcach. W roku 2010 monitoring jakości wód powierzchniowych prowadzony był zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Świętokrzyskiego na lata 2010 – 2012”, zatwierdzonym przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

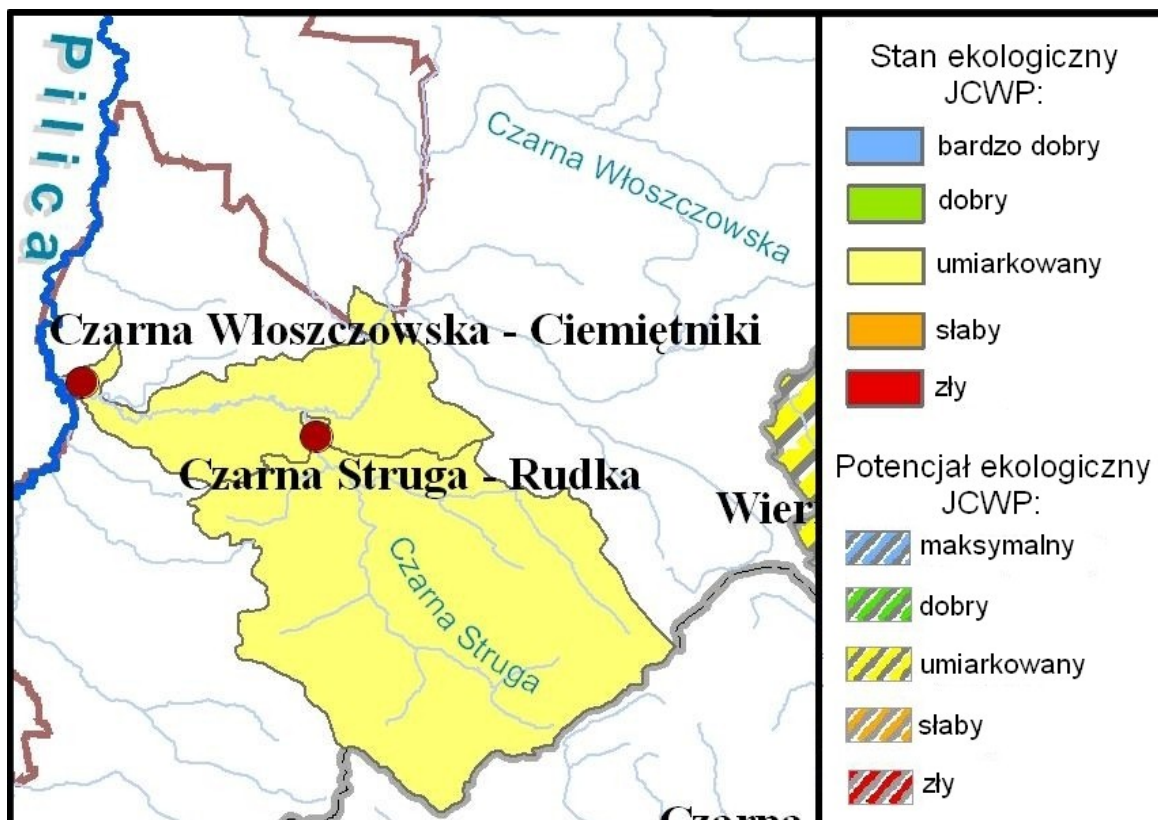
Spośród rzek znajdujących się w granicach Gminy Włoszczowa badaniami w 2010 r. zostały objęte:

- Biała Nida,
- Czarna Struga.

Obie rzeki charakteryzuje umiarkowany stan ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego.

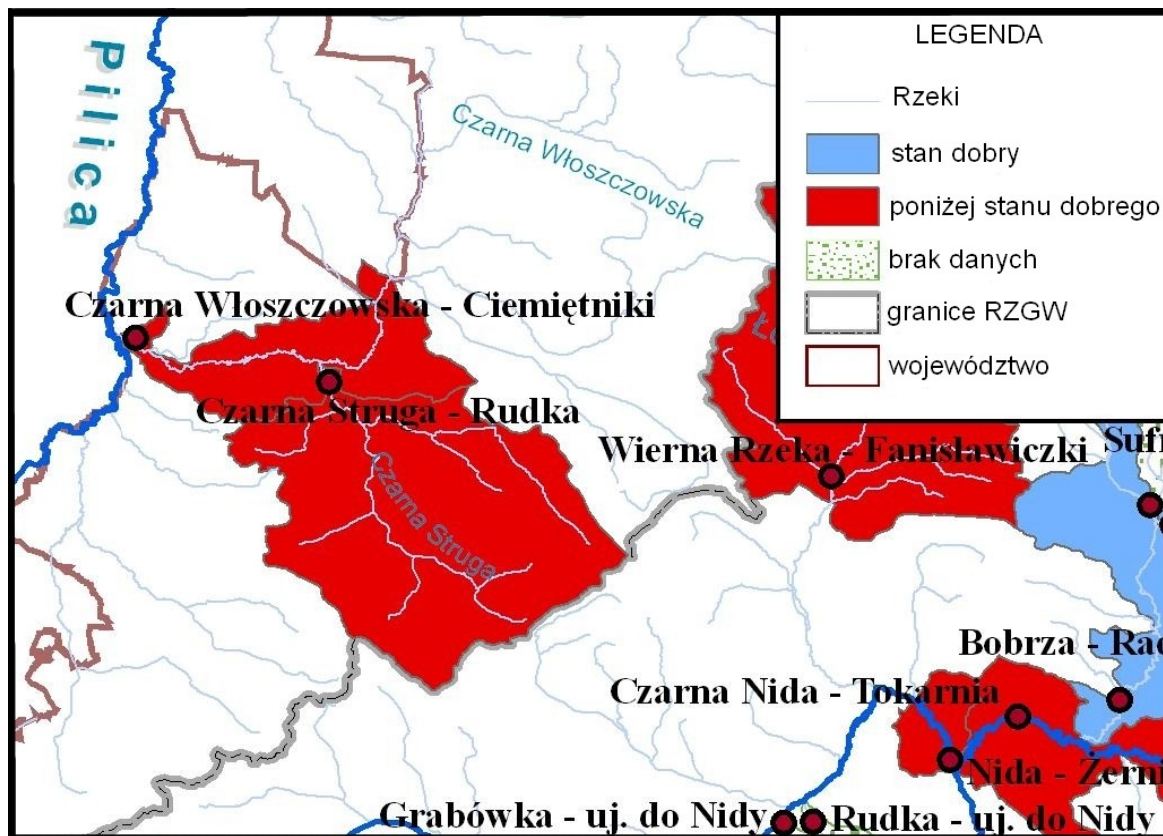
Poniżej zostają zamieszczone wycinki mapy województwa świętokrzyskiego obrazujące wyniki klasyfikacji stanu ekologicznego i chemicznego w punktach pomiarowo – kontrolnych. Jest to mapa pogładowa, na której nie widać wyodrębnionego punktu pomiarowo – kontrolnego Żerniki, w którym prowadzono badanie wód Nidy.

Rzeka Pilica została poddana badaniom w 2006 r. przez WIOŚ, wskutek czego określono stan jakości jej wód jako zadowalający – III klasa.

Rys. 2. Wyniki klasyfikacji stanu ekologicznego w punktach pomiarowo – kontrolnych na terenie powiatu włoszczowskiego w 2010 r.

Źródło: „Wyniki klasyfikacji i oceny stanu wód powierzchniowych w województwie świętokrzyskim w roku 2010” WIOŚ Kielce, czerwiec 2011

Rys. 3. Wyniki klasyfikacji stanu ekologicznego w punktach pomiarowo – kontrolnych na terenie powiatu włoszczowskiego w 2010 r.

Źródło: „Wyniki klasyfikacji i oceny stanu wód powierzchniowych w województwie świętokrzyskim w roku 2010” WIOŚ Kielce, czerwiec 2011

Dodatkowo zostały przeprowadzone badania ze względu na powszechnie występujące zagrożenie eutrofizacją. Z 40 rzek województwa świętokrzyskiego aż 32 wykazały eutrofizację. W punkcie pomiarowym Nida – Żerniki nie wykazano eutrofizacji. Jest to punkt wyraźnie oddalony od terenu Gminy Włoszczowa. Jest to jedyny punkt, do którego można się odnieść, gdyż fragment Białej Nidy występuje na terenie Gminy Włoszczowa. Pozostałe rzeki płynące w granicach gminy wykazują eutrofizację. Główną przyczyną tego zjawiska są ścieki z sektora bytowo – komunalnego oraz spływy powierzchniowe z pól.

Poza wymienionymi rzekami na terenie Gminy Włoszczowa znajdują się stawy, bagna, moczary i oczka wodne, które spełniają rolę zbiorników retencyjnych i mają istotny wpływ na kształtowanie się stosunków wodnych i mikroklimatu. Wykaz zbiorników wodnych zostaje przedstawiony w tabeli poniżej.

Tab. 3. Wykaz zbiorników powierzchniowych występujących w Gminie Włoszczowa oraz ich funkcje

Nazwa zbiornika	Powierzchnia zbiornika (w ha)	Pojemność zbiornika (w m ³)	Funkcja zbiornika (przeciwpowodziowa/ retencyjna/ rekreacyjna /energetyczna)
Klekoć	23,11	508.000	retencyjna, wędkarstwo
Feliksówka – Nieznanowice	2,78	30.500	stawy hodowlane
Feliksówka - Nieznanowice	23,78	302.000	stawy hodowlane
Czerwonka – Nieznanowice	36,3	468.000	staw hodowlany
Butko – Rzębiec	7,95	79.500	staw hodowlany
Łachów	0,45	6.700	retencyjna
Łachów	0,7	7.000	staw rybny
Kuzki	2,08	19.3000	stawy hodowlane
Kuzki	0,2	2.000	staw rybny
Kuzki	0,08	880	staw rybny
Biedaszek - Motyczno	8,89	100.000	retencyjna
Dwa zbiorniki w Czarny: Północny i Południowy	0,8	8.000	retencyjna, wędkarstwo
Zbiornik nr 1,2, 3,4 w Czarny – uroczysko Klekoć	6,09	16.000	wędkarstwo
Konieczno 1,2,3	1,2	12.000	retencyjna, wędkarstwo
Rogienice	0,29	9.000	retencyjna, wędkarstwo
Rogienice	2,05	20.500	stawy hodowlane
Rogienice RSP	0,8	7.500	staw rybny
Rogienice	0,86	8.600	staw rybny
Dąbie	1,2	12.000	staw rybny
Dąbie	4,5	45.000	staw rybny
Dąbie (2 zbiorniki)	0,2	2.000	staw rybny
Dąbie	1,94	18.020	staw hodowlany
Kurzelów	0,14	1.260	retencyjna
Kurzelów	0,5	5.000	staw rybny
Kurzelów	0,15	1.350	staw rybny
Nadolni – Jeżowice	0,6	6.000	staw rybny

Źródło: UG Włoszczowa stan na 31.12. 2010 r.

5.1.1.2. Wody podziemne

W rejonie Gminy Włoszczowa występują dwa poziomy wodonośne czwartorzędowy i górno – kredowy. Poziom wód czwartorzędowych związany jest z utworami piaszczystymi akumulacji lodowcowej i rzecznej, zalegającymi na osadach nieprzepuszczalnych.

Głównym poziomem użytkowym na omawianym terenie jest poziom górnokredowy, który stanowi zbiornik wód podziemnych o znaczeniu regionalnym. Zasilanie poziomu odbywa się przez infiltrację opadów atmosferycznych na wychodniach utworów kredy lub poprzez przesączanie przez niewielkiej miąższości pokrywę osadów czwartorzędowych. Poziom górnokredowy stanowi źródło zaopatrzenia w wodę do picia i na potrzeby przemysłu. Kredowy zbiornik wód podziemnych, nie posiada dostatecznej izolacji utworami nieprzepuszczalnymi i w związku z tym, zachodzi konieczność szczególnej ochrony przed degradacją wód np. ze strony składowiska odpadów komunalnych.

W celu ochrony wód podziemnych w obrębie poszczególnych regionów hydrogeologicznych ustanawia się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych – GZWP, dla których określa się obszary najwyższej ochrony – ONO i obszary wysokiej ochrony – OWO. Strefy ochrony ustanawia się tam gdzie nie ma dostatecznej izolacji pionowej i występuje zasilanie zbiorników wód podziemnych. Inne zbiorniki wód nie objęte przez obszary ONO i OWO to obszary wymagające zwykłej ochrony – OZO. Ochrona GZWP wynika z obowiązujących przepisów (*Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne, Dz. U. z 2012 r., Nr 0, poz. 145.*).

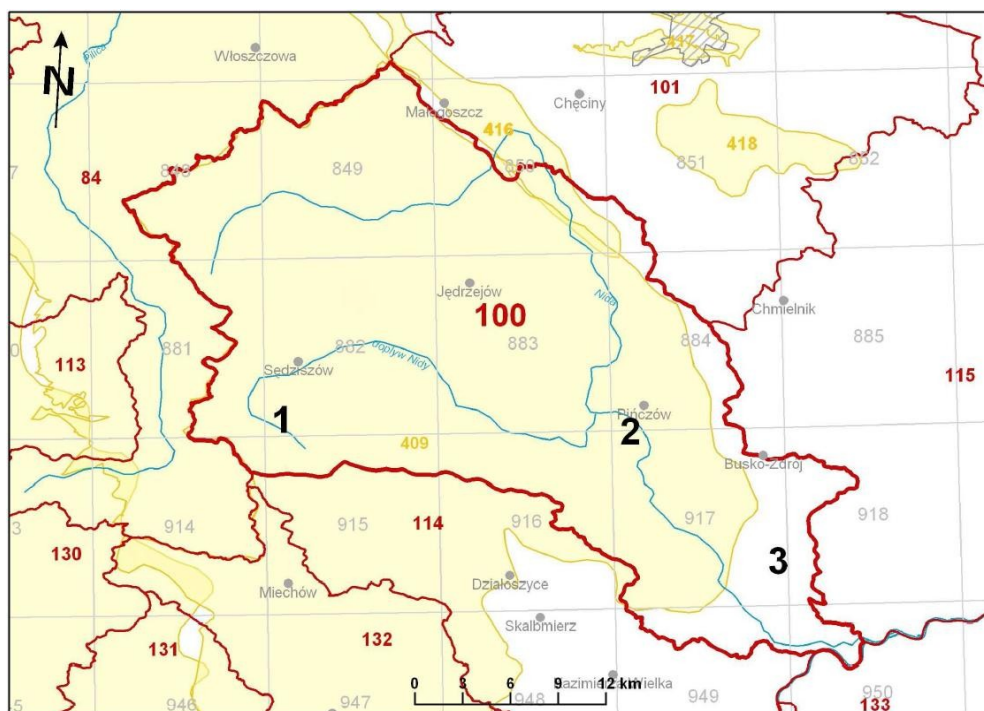
Gmina Włoszczowa położona jest w obrębie występowania dwóch zbiorników GZWP, wymagających szczególnej ochrony:

- GZWP nr 408 – Niecka Miechowska (NW), obejmujący swym zasięgiem prawie całą gminę,
- GZWP nr 409 — Niecka Miechowska (SE), obejmujący zasięgiem część południowo – wschodnią gminy.

Położenie Gminy Włoszczowa w obszarze najwyższej ochrony wód podziemnych kredowego zbiornika Niecki Włoszczowskiej, a także w strefie obszaru źródłiskowego Białej Nidy zobowiązuje do bezwzględnej ochrony wód powierzchniowych i podziemnych (czystości i zasobów). Wody wglębne należy przeznaczyć tylko do celów konsumpcyjnych dla zaopatrzenia ludności. Do innych celów winny być wykorzystane wody powierzchniowe.

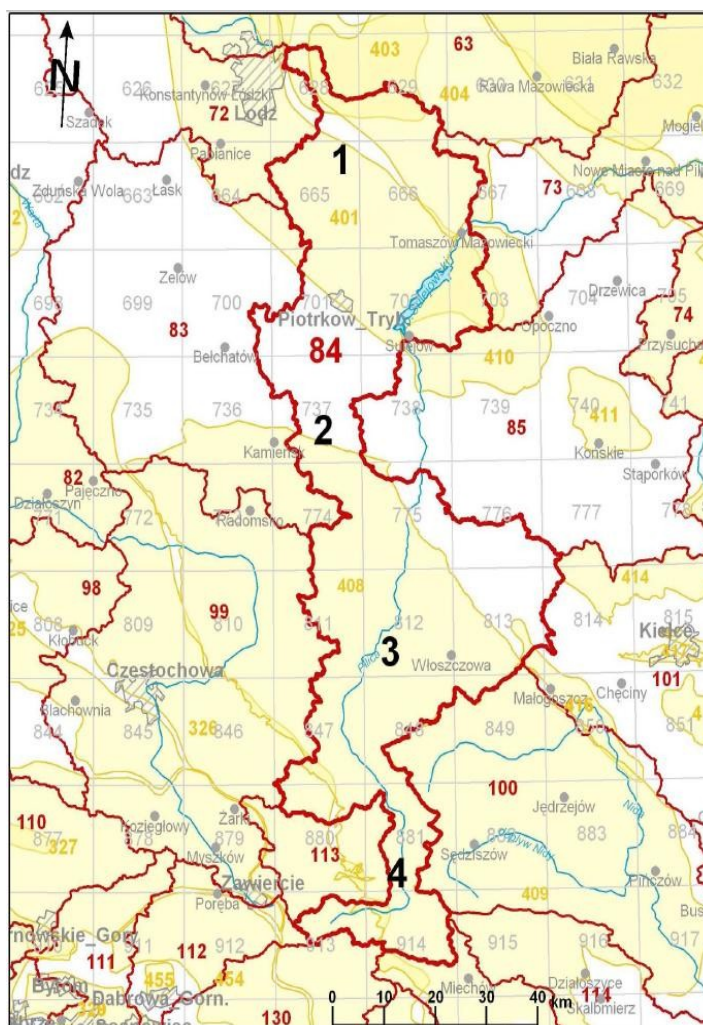
Gmina Włoszczowa znajduje się w zasięgu JCWPd nr 100 i 84 (według nowego podziału JCWPd).

Aktualna wersja podziału JCWPd na 161 części obowiązuje do końca 2014 roku. Planuje się, że projektowana, nowa wersja podziału na 172 części oraz subczęści, po akceptacji KZGW, będzie obowiązywała od 2015 r. Poniższe rysunki przedstawiają JCWPd wg nowej numeracji zgodnie z danymi zamieszczonymi na oficjalnej stronie internetowej Państwowego Instytutu Geologicznego.

Rys. 4. Położenie Gminy Włoszczowa względem JCWPd 100

Źródło: www.pi.gov.pl

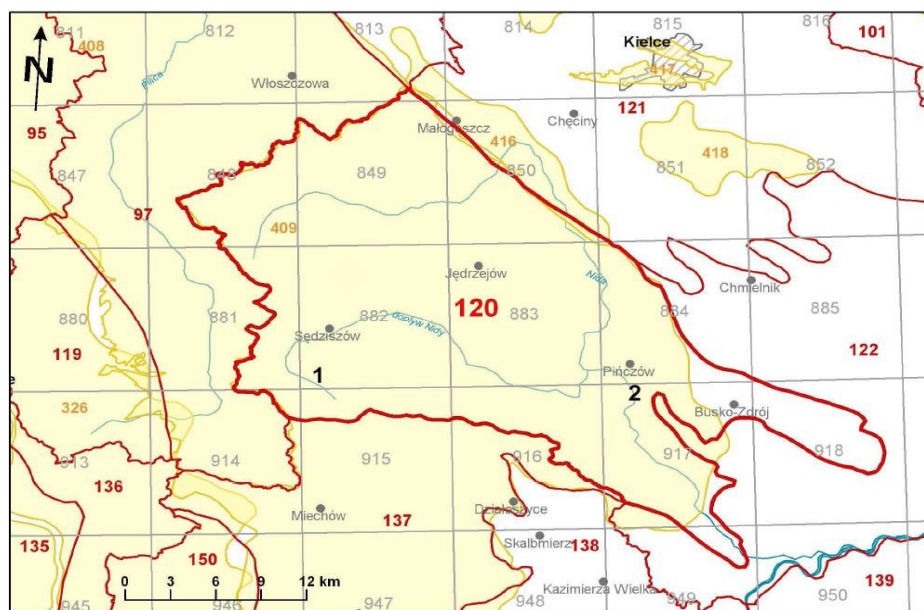
Rys. 5. Położenie Gminy Włoszczowa względem JCWPd 84

Źródło: www.pi.gov.pl

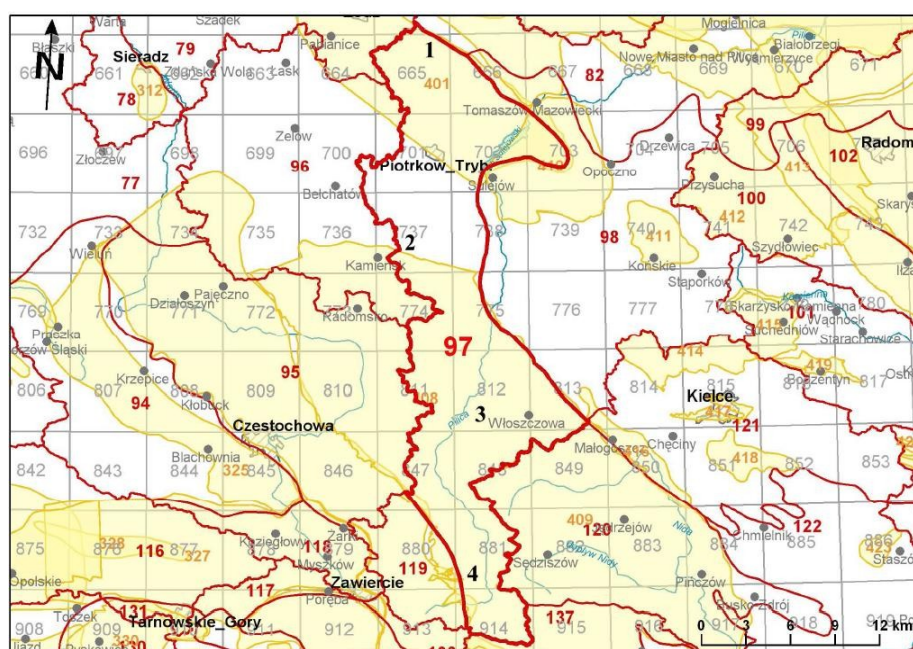
Na podstawie danych zawartych w „Polityce Resortu w Dziedzinie Hydrogeologii na lata 2008 – 2015” oraz danych opublikowanych przez Państwowy Instytut Geologiczny stwierdza się, że jakość wód podziemnych jest dobra pod względem cech ilościowych i chemicznych. Badania WIOŚ z roku 2010 r. natomiast wykazały, że klasa jakości wody w punkcie pomiarowo kontrolnym wg RMŚ 896 z dn. 23 lipca 2008 r. (stan na listopad 2010) przedstawia się następująco:

- dla ppk Czarnca (Gmina Włoszczowa, powiat włoszczowski) – IV klasa jakości,
- dla ppk Januszewice (gmina Kluczewsko, powiat włoszczowski) – III klasa jakości.

Badania WIOŚ zostały przeprowadzone na JCWPd 97 (jest to oznaczenie wg dotychczas obowiązującej numeracji). Dla porównania poniżej zostają przedstawione rysunki przedstawiające zasięg JCWPd wg obowiązującej numeracji.

Rys. 6. Położenie Gminy Włoszczowa względem JCWPd 120 (dotychczas obowiązująca numeracja)
Źródło: www.pi.gov.pl

Rys. 7. Położenie Gminy Włoszczowa względem JCWPd 97 (dotychczas obowiązująca numeracja)
Źródło: www.pi.gov.pl

5.1.1.3. Gospodarka wodno – ściekowa

Na terenie Gminy Włoszczowa wody na cele socjalno – bytowe pobierane są z ujęć wód podziemnych. W poniższej tabeli zostają przedstawione ujęcia wody pitnej zgodnie z ich lokalizacją, wydajnością i strefami ochronnymi.

Tab. 4. Wykaz ujęć wody i stacji na terenie Gminy Włoszczowa (stan na dzień 31.12.2010 r.)

Lp.	Ujęcia wody pitnej			Stacje uzdatniania wody		Powierzchnia strefy ochronnej ha
	Nazwa ujęcia / lokalizacja	Rodzaj: wody podziemne lub wody powierzchniowe	Wydajność m ³ /dobę	Nazwa / lokalizacja	Wydajność m ³ /dobę	
1.	SW I ul. Czarnieckiego Włoszczowa	Wody podziemne	3271	-	-	22,5x31,2m
2.	SW II ul. Koniecpolska Włoszczowa	Wody podziemne		-	-	22,5x25,5m
3.	os. Brożka 4 Włoszczowa	Wody podziemne		-	-	26,5x22,5m
4.	AGDOM ul. Jędrzejowska	Wody podziemne		-	-	12x18m
5.	Danków Mały	Wody podziemne	713	-	-	Teren o wymiarach: 34,5x34,5x37,2x6, 2x5,7x14,3x40,0m
6.	Konieczno	Wody podziemne	310	Konieczno	204	Teren o wymiarach: 9,3x22,5x38,5x28, 0x31,0m
7.	Dąbie	Wody podziemne	313	-	-	-

Źródło: UG Włoszczowa

Na obszarze miasta i Gminy Włoszczowa funkcjonują trzy niezależne systemy wodociągowe:

- wodociąg komunalny „Włoszczowa”,
- wodociąg grupowy „Danków Mały”,
- wodociąg grupowy „Konieczno”.

W poniższych tabelach zostają przedstawione dane dotyczące sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacyjnej zgodnie z danymi GUS za lata 2007 – 2010 r.

Tab. 5. Ogólna charakterystyka sieci wodociągowej w Gminie Włoszczowa w latach 2007 – 2010

Wyszczególnienie	Jednostka	Dane liczbowe			
		2007	2008	2009	2010
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	165,6	166,5	166,5	171,4
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3540	3670	3670	3736
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	483,4	491,3	359,7	447,8
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	14373	14481	14472	14476

Źródło: GUS

Tab. 6. Ogólna charakterystyka sieci kanalizacyjnej w Gminie Włoszczowa w latach 2007 – 2010

Wyszczególnienie	Jednostka	Dane liczbowe			
		2007	2008	2009	2010
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	58,7	57,9	57,9	60,2
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1739	1786	1830	1835
Ścieki odprowadzone	dam ³	354,2	345,7	392,1	370
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	9565	9547	9580	9549

Źródło: GUS

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej jest zdecydowanie mniejsza niż długość czynnej sieci rozdzielczej. Analizując zestawienie tabelaryczne wnioskuję się, że duża część mieszkańców posiada własne zbiorniki bezodpływowe na ścieki ponieważ liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej jest mniejsza niż liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej. Na podstawie powyższego zestawienia można również wysunąć wniosek, że pewien procent ścieków może być odprowadzany w sposób nielegalny do odbiorników naturalnych takich jak cieki/zbiorniki wodne lub ziemia.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Włoszczowa wskaźnik skanalizowania gminy na koniec roku 2010 wyniósł 26 % (stosunek liczby gospodarstw podłączonych do systemu kanalizacji do ogólnej liczby gospodarstw w %). Liczba zbiorników bezodpływowych według stanu na dzień 31. 12. 2010 r. wyniosła 1438 szt.

Kanalizacja deszczowa funkcjonuje w większości na terenie miasta Włoszczowa i posiada długość 4,55 km. Jej przepustowość wynosi 51.840 m³/d. Odbiornikiem wód deszczowych jest ziemia natomiast wielkość powierzchni utwardzonej wynosi 3,39 ha. W poniższej tabeli zostaje przedstawiony stan faktyczny dotyczący kanalizacji deszczowej na omawianym terenie.

Tab. 7. Zestawienie ulic o trwałej nawierzchni posiadających system kanalizacji deszczowej (stan na 31. 12. 2010 r.)

Lp.	Lokalizacja	Nazwa ulicy	Zlewnie	Powierzchnia (m ²)
1.	Włoszczowa	Czarneckiego	Przedborska	240,00
2.	Włoszczowa	Sienkiewicza	Młynarska	2832,00
3.	Włoszczowa	Witosa	Młynarska	177,00
4.	Włoszczowa	Fredry	Młynarska	468,00
5.	Włoszczowa	Jędrzejowska	Partyzantów	3640,00
6.	Włoszczowa	1 Maja	Przedborska	840,00
7.	Włoszczowa	Wschodnia	Partyzantów	6285,00
8.	Włoszczowa	Sienkiewicza	Przedborska	3600,00
9.	Włoszczowa	Głowackiego	Młynarska	6018,00
10.	Włoszczowa	Kusocińskiego	Partyzantów	2196,00
11.	Włoszczowa	Wiśniowa	Przedborska	1575,00
12.	Włoszczowa	Partyzantów	Partyzantów	4068,00
13.	Włoszczowa	Partyzantów	Przedborska	6102,00
14.	Włoszczowa	Młynarska	Młynarska	2000,00
15.	Włoszczowa	Plac Wolności	Przedborska	4000,00

16.	Włoszczowa	Mickiewicza	Przedborska	360,00
17.	Włoszczowa	Ks. B. Jaworskiego	Partyzantów	1000,00
18.	Kurzelów	Plac 1 Maja	Kurzelów	980,00
19.	Kurzelów	Kielecka	Kurzelów	1020,00
20.	Włoszczowa	Dworcowa	Młynarska	2623,50
21.	Włoszczowa	Konopnickiej	Przedborska	1575,00
22.	Włoszczowa	Nowa	Przedborska	504,00
23.	Włoszczowa	Śliska	Przedborska	1768,00
24.	Włoszczowa	Makuszyńskiego	Młynarska	2986,00
25.	Włoszczowa	Orzeszkowej	Młynarska	1120,00
26.	Włoszczowa	Dygańskiego	Młynarska	1142,00
27.	Włoszczowa	Norwida	Młynarska	4321,00
28.	Włoszczowa	Zachodnia	Przedborska	2199,00
29.	Włoszczowa	Góral	Przedborska	5899,00
RAZEM				71538,50

Źródło: UG Włoszczowa

Na terenie gminy zlokalizowane są trzy zakładowe oczyszczalnie ścieków oraz jedna oczyszczalnia komunalna. Największą z nich jest komunalna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana we Włoszczowie przy ul. Wiejskiej. Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna, wyposażona w pompownię ścieków surowych, kratę z piaskownikiem, osadnik, reaktor biologiczny, stację odwadniania i pompownię. Ścieki przetworzone przez komunalną oczyszczalnię ścieków są odprowadzane do rzeki Czarna Struga.

Dodatkowo na terenie gminy zlokalizowane są trzy oczyszczalnie ścieków obsługujące zakłady produkcyjne. Są to biologiczna oczyszczalnia ścieków działająca przy OSM we Włoszczowie i mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia przy przedsiębiorstwie STOLBUD Włoszczowa. Oczyszczalnia przy zakładzie „Marbój” w Nieznanowicach jest oczyszczalnią kontenerową typu Kos3.

Zgodnie z zapisami Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Włoszczowa komunalna oczyszczalnia ścieków nie jest w pełni wykorzystywana i jest w stanie obsłużyć znacznie większy obszar od tego, jaki obejmuje obecnie sieć kanalizacyjna. Gmina powinna podjąć działania mające na celu zapewnienie dostępu do systemu odprowadzania ścieków dla jak największej liczby mieszkańców.

Tab. 8. Oczyszczalnie ścieków funkcjonujące na terenie Gminy Włoszczowa (stan na dzień 31.12.2010 r.)

Lp.	Nazwa /lokalizacja	Rodzaj	Przepustowość projektowa m ³ /d
1.	Oczyszczalnia ścieków Włoszczowa, ul. Wiejska 55 RLM 17758 dociążenie 59%	Oczyszczalnia ścieków komunalnych	4400
2.	„Stolbud Włoszczowa” S. A. ul. Jędrzejowska 74, 29-100 Włoszczowa	Oczyszczalnie ścieków zakładowych	380
3.	Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska „Włoszczowa” ul. Kochanowskiego 1, 29-100 Włoszczowa		625
4.	MARBÓJ- Ubój Trzody i Bydła, Przetwórstwo Mięsa w Nieznanowicach		50

Źródło: UG Włoszczowa

5.1.2. Cel

- 1. Racjonalne wykorzystanie wody oraz zabezpieczenie potrzeb w aspekcie ilości i jakości dostarczanej wody.**
- 2. Racjonalne korzystanie z terenów, na których znajdują się zbiorniki i ciek wodne z jednoczesnym uwzględnieniem ochrony wód powierzchniowych.**

5.1.3. Kierunki działań do 2019 roku

Dla Gminy Włoszczowa określa się kierunki dotyczące rozwiązania problemów zasobów wodnych:

1. Rozbudowa i systematyczna modernizacja sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.
2. Wzmoczenie działań kontrolnych i egzekucyjnych w celu eliminacji nielegalnego zrzutu ścieków komunalnych.
3. Edukacja ekologiczna na temat szkodliwości dla środowiska i zdrowia ludzi zanieczyszczeń wydostających się z nieszczelnych zbiorników i wylewania ich na tereny upraw i działek nie objętych systemem kanalizacji.
4. Wspieranie budowy oczyszczalni przydomowych w miejscach, w których budowa kanalizacji sanitarnej nie jest ekonomicznie uzasadniona.
5. Ochrona przeciwpowodziowa.

5.1.4. Harmonogram działań

Tab. 9. Harmonogram czasowo – finansowy z zakresu zasobów wodnych i gospodarki wodno – ściekowej na terenie Gminy Włoszczowa

Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w PLN	Źródło finansowania
Opracowanie projektu budowlanego i wykonanie wodociągu w miejscowości Przygradów, dł. 14,02 km / 117 szt. przyłączy	Gmina Włoszczowa – Włoszczowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji we Włoszczowie	2012	200000	Gmina Włoszczowa, RPOWŚ
		2011 – 2013	5757386 łączny koszt	
Modernizacja Oczyszczalni ścieków we Włoszczowie	Włoszczowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji we Włoszczowie	2012	200000	Gmina Włoszczowa
Opracowanie dokumentacji projektowej studni SW-5 zlokalizowanej na działce Nr 4429/2 we Włoszczowie	Włoszczowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji we Włoszczowie	2012	50000	Gmina Włoszczowa
Budowa odcinków kanalizacji oraz wykonanie przecisków w ciągu drogi Nr 786 we Włoszczowie	Włoszczowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji we Włoszczowie	2012	50000	Gmina Włoszczowa
Budowa sieci wodociągowej w sołectwach Gościencin, Siłpia Duża, dł. 11,70 km / 187 szt. przyłączy	Włoszczowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji we Włoszczowie	2013 – 2018	3272562,31	Gmina Włoszczowa
Budowa sieci wodociągowej w sołectwach Międzyłesie, Motyczno, dł. 10 km / 92 szt. przyłączy	Włoszczowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji we Włoszczowie	2013 – 2018	3500000	Gmina Włoszczowa

Budowa sieci wodociągowej w sołectwie Jeżowice, dł. 8,14 km / 56 szt. przyłączy	Włoszczowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji we Włoszczowie	2013 – 2015	5.388.112,47	Gmina Włoszczowa
Budowa ujęcia wodnego ze stacją uzdatniania w Gościencinie, 960 m ³ / dobę	Włoszczowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji we Włoszczowie	2013 – 2018	856460,41	Gmina Włoszczowa
Projekt i wykonanie: uruchomienie studni SW-V: technologia studni, zasilanie energetyczne, rurociąg tłoczny, zbiornik wyrównawczy ca 600 m ³ na ujęciu Czarnieckiego.	Włoszczowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji we Włoszczowie	2013 – 2015	1000000	Gmina Włoszczowa
Wykonanie kanalizacji sanitarnej z przyłączami, przepompowniami ścieków, zasilaniem energetycznym, dla :Konieczno, Ogarka, Bocz-kowice,Rogienice, Dąbie,Bebelno Wieś, Bebelno Kolonia, Ludwinów-gmina Włoszczowa ZADANIE I Część II KONIECZNO, 8,18 km kanał grawitacyjny; 4,45 km kanał tłoczny / 313 szt. przyłą-czy	Włoszczowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji we Włoszczowie	2013 – 2018	11864676,81	Gmina Włoszczowa
Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami, przepompowniami ścieków, zasilaniem energetycznym w Kurzelowie i Dankowie Dużym – gmina Włoszczowa	Gmina Włoszczowa	2011 – 2018	4033712,89 (łączny koszt od 2011 – 2018)	Gmina Włoszczowa, RPOWŚ
Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami, przepompownią ścieków w Dankowie Małym, 1,89 km kanał grawitacyjny; 1,31 km kanał tłoczny	Włoszczowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji we Włoszczowie	2013 – 2015	2273417,14	Gmina Włoszczowa
Budowa kanalizacji sanitarnej we Włoszczowie w ulicach: Podzama-cze, Zielona, Koniecpolska, Kono-nopnickiej, Czarnieckiego, Party-zantów, Żeromskiego, bp.Jawor-skiego, Jędrzejowska, dł. 7,0 km / 160 szt. przyłączy	Włoszczowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji we Włoszczowie	2013 – 2018	12406139,1	Gmina Włoszczowa
Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami, przepompowniami ścieków, zasilaniem energetycznym przepompowni, rozbudową sieci wodociągowej z przyłączami wraz z infrastrukturą towarzyszącą dla miejscowości: Czarnca, Kąty, Kuzki, gm.Włosz-czowa, 19,80 km kanał grawitacyjny; 11,70 km kanał tłoczny / 7 szt. przepom-powni / 324 szt. przyłączy kanaliza-cji sanitarnej	Włoszczowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji we Włoszczowie	2013 – 2019	18281158,68	Gmina Włoszczowa
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Osoby indywidualne	Zadanie ciągłe	Koszty osób pry-watnych	Mieszkańcy
Kontrolowanie nielegalnych zrzutów ścieków	Gmina	Zadanie ciągłe	Gmina w ramach działalności wła-snej	Gmina w ramach działalności własnej
Edukacja ekologiczna w zakresie skutków zanieczyszczenia ściekami wód i gleb oraz nielegalnego poboru wód	Gmina	Zadanie ciągłe	Brak danych kosz-towych	Gmina, powiat, województwo, organizacje

Bieżąca konserwacja istniejącej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (naprawy bieżące)	Włoszczowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji we Włoszczowie	Zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	Gmina Włoszczowa
---	---	----------------	------------------------	------------------

Źródło: na podstawie konsultacji z UG Włoszczowa

5.2. Powierzchnia ziemi i gleb

5.2.1. Rzeźba terenu

Według podziału J. Kondrackiego na jednostki fizyczno – geograficzne kraju, Gmina Włoszczowa położona jest w obrębie makroregionu – Wyżyny Przedborskiej i ogranicza swoje położenie do jednego mezoregionu – Niecki Włoszczowskiej. Zróżnicowanie morfologiczne terenu związane jest z budową geologiczną starszego podłoża, działalnością erozyjną i akumulacją łądogłodu oraz procesami denudacyjnymi rzek. Występują tutaj dwa rodzaje rzeźby: równinna i niskofalista. W obrębie Niecki Włoszczowskiej zaznacza się Równina Pilicy obejmująca zachodnią część gminy. Wyróżnia się ona bardzo monotonną rzeźbą z nieznacznymi deniwelacjami (10 – 30 m). Równina jest pocięta dolinami rzecznyymi (Zwleczka, Jeżówka, Kurzelówka) o płaskich dnach.

Rzeźba równinna związana jest z obszarem akumulacji rzecznej i z równinami denudacyjnymi (osady plejstoceny). Spadki są na ogół bardzo małe, rzadko dochodzą do 5 %. Jedynym urozmaicheniem rzeźby są tu wały wydymowe i liczne pojedyncze wydmy. Zbocza ich często posiadają spadki 5 – 10 % lokalnie 10 – 20 %. Na wschód od Równiny Pilicy występują monoklinalne (kredowe) Garby Czostkowa. W rejonie występowania utworów kredowych na powierzchni dominuje rzeźba niskofalista (240 – 280 m n. p. m.) z nieznacznymi rozpiętościami wysokości względnych. Garby rozdzielone są zaplasczonymi dolinami, w obrębie których występują liczne zalesione wały wydymowe. Zbocza opadają łagodnie i spadki nie osiągają 5 %. Niecka Włoszczowska przecinana jest licznymi szerokimi dolinami o płaskich dnach. Są one często podmokłe i zatorfione. Najniższą wysokość bezwzględną notujemy w dolinie Pilicy, wynoszącą 205 m n. p. m., natomiast najwyższą 280 m n. p. m. na północ od wsi Konieczno.

5.2.2. Budowa geologiczna

Niecka Włoszczowska jest częścią północno – zachodniej Niecki Nidziańskiej. Jest to synklinorium jurajskie, wypełnionej utworami kredy środkowej i górnej. Najstarszymi utworami występującymi na powierzchni są utwory górnej kredy (mastrychtu). Zarejestrowano tu też utwory jury (lias, dogger i malm) oraz pełen profil kredy (od albu do mastrychtu). Utwory mastrychtu są reprezentowane przez wapienie piaszczyste, określane niekiedy jako opoki margliste oraz margle. Na terenie Gminy Włoszczowa zinwentaryzowano szereg odkrywek, w których eksploatowano lub eksploatuje się wapienie, a w mniejszym stopniu margle mastrychtu.

Utwory te są na ogół silnie zwietrzałe oraz spękane. Poza środkową część gminy utwory kredy pokryte są zmiennej miąższości warstwą utworów czwartorzędowych. Reprezentowana jest ona przez utwory plejstoceny i holoceny. W dolinach cieków występują holoceny osady budujące teren zalewowy (dwa poziomy). Są to piaski, piaski ze żwirem, mady, piaski humusowe i namuły. Między wydymami często występują bezodpływowe zagłębienia z sedymentacją namułów lub piasków humusowych. Takie utwory występują też w drobnych bocznych dolinkach.

5.2.3. Analiza stanu istniejącego

5.2.3.1. Rodzaje występujących gleb

Zróżnicowanie rodzajowe gleb warunkuje litologia podłoża. Na obszarze Gminy Włoszczowa przeważają gleby typu rędzin wytworzonych na bazie utworów kredowych. Ponadto występują tu gleby bielcowe i gleby brunatne wytworzone z glin lekkich i piasków gliniastych. W obniżeniach i dolinach występują gleby pochodzenia organicznego i mineralnego: mady, torfowe, mułowo – torfowe i mursze.

Podział na klasy bonitacyjne jest odzwierciedleniem wartości rolniczej gleb. Podstawą zaliczenia gleb do danej klasy bonitacyjnej są przede wszystkim ich właściwości i warunki przyrodnicze terenu, wpływające zasadniczo na ich urodzajność. Klasy bonitacyjne ustalane są oddzielnie dla gruntów ornych i użytków zielonych. W obrębie gleb gruntów ornych wydzielono 9 klas bonitacyjnych z podziałem na 3 grupy:

Klasa I	Gleby orne najlepsze	Najlepsze grunty orne i użytki zielone klas I do III
Klasa II	Gleby orne bardzo dobre	
Klasa III a	Gleby orne dobre	
Klasa III b	Gleby średnio dobre	Średniej jakości grunty orne i użytki zielone klasy IV
Klasa IV a	Gleby orne średniej jakości	
Klasa IV b	Gleby orne średniej jakości (gorsze)	
Klasa V	Gleby orne słabe	Najsłabsze grunty orne i użytki zielone klas V do VI z
Klasa VI	Gleby najslabsze	
Klasa VI rz	Gleby pod zalesienia	

5.2.3.2. Stan jakości gleb w Gminie Włoszczowa

Gleby występujące na obszarze gminy w większości zaklasyfikowane zostały do gleb o średniej, średnio dobrej i słabej jakości. Szczegółową klasyfikację gleb gminy, pod względem jakości bonitacyjnej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. 10. Wykaz jakości gruntów na terenie Gminy Włoszczowa (stan na 31. 12. 2010 r.)

Tab. 10. Wykaz jakości gruntów na terenie Gminy Włoszczowa (stan na 31. 12. 2010 r.)							
Powierzchnia ogólna gruntów	Użytki rolne						Nieużytki rolne
	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	V klasa	VI klasa	
[ha]							
25 461	-	11	1 855	4 392	3 457	3 026	290

Źródło: UG Włoszczowa

Podział na klasy bonitacyjne jest odzwierciedleniem wartości rolniczej gleb. Podstawą zaliczenia gleb do danej klasy bonitacyjnej są przede wszystkim ich właściwości i warunki przyrodnicze terenu, wpływające zasadniczo na ich urodzajność. Klasy bonitacyjne ustalane są oddzielnie dla gruntów ornych i użytków zielonych. W obrębie gleb gruntów ornych wydzielono 9 klas bonitacyjnych z podziałem na 3 grupy.

Przydatność rolniczą gleb określają **kompleksy**, będące typami siedliskowymi rolniczej powierzchni produkcyjnej, z którymi związany jest odpowiedni dobór uprawianych roślin. Charakterystykę kompleksów przyjęto ze względu na siedliska związane z uprawą zbóż ozimych, uznanych za najbardziej właściwe rośliny

wskaźnikowe:

- siedliska odpowiednie do produkcji pszenicy i roślin towarzyszących określają:
 - kompleks 1 – pszeniczny bardzo dobry,
 - kompleks 2 – pszeniczny dobry,
 - kompleks 3 – pszeniczny wadliwy;
- siedliska odpowiednie do produkcji żyta i roślin towarzyszących to:
 - kompleks 4 – żytni bardzo dobry,
 - kompleks 5 – żytni dobry,
 - kompleks 6 – żytni słaby,
 - kompleks 7 – żytni najslabszy;
- siedliska odpowiednie do produkcji zbóż i roślin pastewnych:
 - kompleks 8 – zbożowo-pastewny,
 - kompleks 9 – zbożowo-pastewny słaby;
- kompleksy użytków zielonych:
 - kompleks 2z – użytki zielone średnie,
 - kompleks 3z – użytki zielone słabe i bardzo słabe.

Na obszarze Gminy Włoszczowa wyróżnić można trzy rodzaje obszarów glebowych:

- **pierwszy** obejmuje tereny, na których występują gleby klasy: II, IIIa, IIIb. Są to gleby typu rędzin czarnoziemnych i brunatnych oraz deluwialnych wytworzone na bazie wapieni kredowych. Ponadto zaliczyć tu można pseudobelice i gleby brunatne wytworzone z glin lekkich i piasków gliniastych zalegających płytko lub średnio płytko na glinie. Klasy te są reprezentowane przez kompleks 2 (pszeniczny - dobry) i niemal cały kompleks 4 (żytni – pszeniczny). Są to gleby nadające się do intensyfikacji produkcji rolnej i udają się na nich wszystkie rośliny o dużych wymaganiach jak: pszenica, buraki, rośliny motylkowe przemysłowe. Gleby zalegają na terenach płaskich lub na łagodnych zboczach i nie podlegają erozji.

- **drugi** obejmuje tereny, na których występują gleby klasy: IVa i IVb. Są to rędziny czarnoziemne płytkie, reprezentujące kompleks 3 (pszeniczny wadliwy), rędziny bardzo lekkie mieszane, gleby brunatne i pseudobelice wytworzone z piasku gliniastego zalegającego średnio głęboko na glinie, lub wytworzone z glin, czarnoziemne wytworzone z piasków gliniastych. Poza kompleksem 3 klasy gleby te reprezentują kompleksy 5 (żytni – ziemniaczany dobry) i kompleks 8 (zbożowo – pastewny mocny) oraz rzadko kompleks 6 (żytni – ziemniaczany słaby). Gleby te nadają się do intensyfikacji produkcji rolniczej z ograniczeniem. Zalegają na łagodnych zboczach i szczytach oraz terenach płaskich, rzadko podlegają erozji.

- **trzeci** obejmuje najgorsze nie chronione prawie klasy gleb tj. klasę V i VI. Są one reprezentowane przez kompleks 6 (żytni – ziemniaczany), kompleks 7 (żytni – słaby) i kompleks 9 (zbożowo – pastewny słaby). Wyróżnić tu można następujące rodzaje gleb: brunatne i pseudobelice wytworzone z piasków całkowitych i niecałkowitych, piaski wapienne i zbielicowane, gleby brunatne kwaśne wytworzone z piasków luźnych całkowitych i niecałkowitych zalegających głęboko i średnio głęboko na glinie, czarne ziemie i gleby murszowe. Są to gleby bardzo częste na terenie gminy. Są okresowo za suche (kompleks 6 i 7) lub stale podmokłe (kompleks 9).

Na podstawie badań WIOŚ w Kielcach pod kierownictwem IUNG Puławy w latach 1992 – 1997 zostały przeprowadzone badania gleb z uwzględnieniem zawartości metali ciężkich w województwie świętokrzyskim. W poniższej tabeli zostają przedstawione wyniki badań przeprowadzonych dla powiatu włoszczowskiego.

Tab. 11. Zawartość metali ciężkich w glebach powiatu włoszczowskiego

Pierwiastki	Zawartość w mg/kg		
	minimalne	maksymalne	średnie
Cd	0,07	1,85	0,54
Cu	1	20,1	7,1
Ni	0,5	20,1	7,5
Pb	2,5	57,5	18,6
Zn	2	227,9	43,2

Źródło: WIOŚ Kielce

W latach 2001 – 2005 zostały wykonane badania gleb w województwie świętokrzyskim pod kątem zasobności fosforu, potasu, magnezu oraz w celu sprawdzenia odczynu gleb.

W wyniku badań określono, że gleby powiatu włoszczowskiego w 70% stanowią gleby bardzo kwaśne i kwaśne oraz dla 57% określono potrzeby wapnowania.

Bardzo niską i niską zawartość poszczególnych pierwiastków wykazało:

- 66% gleb dla zawartości fosforu,
- 55% dla zawartości potasu,
- 39% dla zawartości magnezu.

5.2.3.3. Kopaliny występujące na terenie Gminy Włoszczowa

Kopaliny występujące na terenie gminy to: surowce węglanowe (wapienie, margle, opoki), piaski (budowlane, formierskie, do produkcji cegły wapienno – piaskowej i betonów komórkowych), surowce ilaste (iły, gliny) i ziemia krzemionkowa (opoka odwapniona). Ponadto na znacznej powierzchni powiatu występują torfy.

Na obszarze gminy powszechnie występującą kopaliną są piaski, głównie piaski eoliczne. Największe złoża znajdują się w okolicach miejscowości: Jeżowice, Kurzelów, Wymysłów, Brzeście, Czarncza – mają one zastosowanie w budownictwie ogólnym i drogowym oraz w przemyśle odlewniczym. Reprezentują one różnowiekowe serie bardzo zróżnicowane genetycznie i litologicznie, a w efekcie charakteryzują się zmiennymi właściwościami i cechami jakościowymi.

Wykaz podmiotów prowadzących wydobywanie złóż na terenie gminy wraz z numerem koncesji:

1. Koncesja znak:ROL.II.7510/5/04 z dnia 29.04.2004r. wydana przez Starostę Włoszczowskiego dla Spółdzielni Pracy „IMIZOL” w Kielcach przeniesiona decyzją starosty znak: ROL.II.7511-23/07 z dnia 05.01.2008r. na rzecz Pana Mariusza Chruściela, prowadzącego działalność gospodarczą jako Zakład Produkcyjno Usługowy „MAR-BET”, Huta Stara 7, 29 – 105 Krasocin na wydobywanie piasku ze złoża CZARNCA II w Czarncy (ważna do 30. 06. 2019 r.).
2. Koncesja znak: OWŚ.V.7511-4/08/09 z dnia 04. 02. 2009 r. udzielona przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego GRUPIE PREFABET S.A. z siedzibą w Świerżach Górnych,

26-900 Kozienice na wydobycie piasków kwarcowych ze złoża „Żeliszewice I” (ważna do 4.02.2024r.) zmieniona decyzją marszałka znak: OWŚ.V.7511-23/10 z dnia 09. 06. 2010 r.

3. Koncesja znak: OWŚ.V.7511-35/10 z dnia 05.01.2011 r. udzielona przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego Pani Justynie Koza, prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe- Justyna Koza, Kuzki 14a, 29 – 100 Włoszczowa na wydobycie piasków ze złoża „Czarncza 3” w Czarncy (ważna do 31. 12. 2030r.).

5.2.4. Cel

1. Właściwe użytkowanie gleb oraz ochrona walorów przestrzeni rolniczej.

2. Racjonalne wykorzystanie kopalin.

5.2.5. Kierunki działań

Wymienione cele odnoszą się przede wszystkim do gruntów rolnych i leśnych. Ich ochrona polega na ograniczeniu przeznaczania tych gruntów na cele nierolnicze i nieleśne – jeżeli jest to niemożliwe, należy postępować zgodnie z właściwościami danego terenu ograniczając możliwość wystąpienia negatywnego wpływu. Aby osiągnąć wytyczone cele należy postępować zgodnie z kierunkami działań:

1. Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego ochrony gruntów wartościowych dla rolnictwa i posiadających walory przyrodnicze.
2. Ochrona gleb o wysokiej wartości rolniczej przed przeznaczaniem na cele nierolnicze.
3. Przeciwdziałanie nadmiernemu zakwaszaniu gleb.
4. Zalecanie ograniczeń w stosowaniu środków chemicznych.
5. Propagowanie produkcji zdrowej żywności i promocja rolnictwa ekologicznego.
6. Prowadzenie wielokierunkowej edukacji rolników i użytkowników gruntów w gminie.
7. Zachowanie zadrzewień śródpolnych, zakrzaczeń, kompleksów leśnych i nieużytków podmokłych jako ważnych elementów funkcjonalnych struktury ekologicznej i obiektów warunkujących utrzymanie odpowiedniego poziomu wód gruntowych na obszarach rolniczych.
8. Właściwe metody przechowywania nawozu organicznego (zapobieganie wyciekaniu np. gnojówki).
9. Wdrażanie i przestrzeganie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.
10. Uwzględnianie aspektów środowiskowych i rozważenie możliwych oddziaływań na środowisko podczas prowadzenia prac wydobywczych.

5.2.6. Harmonogram działań

Tab. 12. Harmonogram czasowo – finansowy z zakresu ochrony gleb i racjonalnego wykorzystania zasobów kopalin na terenie Gminy Włoszczowa

Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w PLN	Źródło finansowania
Inwentaryzacja i rekultywacja terenów zdegradowanych w tym „dzikich wysypisk”	Gmina Włoszczowa	Zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	Gmina Włoszczowa
Kontrolowanie terenów rolniczych dla ochrony gleb o wysokiej przydatności rolniczej przed przeznaczeniem na cele nierolnicze.	ODR, Właściciele gruntów	Zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	ARiMR Rolnicy

Szkolenia i działalność informacyjna na rzecz rolnictwa	Gmina Włoszczowa, ODR, Starostwo Powiatowe	Zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	Gmina Włoszczowa ODR
Kształtowanie struktury upraw przeciwdziałającej erozji i pogarszaniu się jakości gleb	ODR, Właściciele gruntów	Zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	Właściciele gruntów
Wykorzystanie gleb o niższej klasie przydatności rolniczej pod produkcję biomasy lub do zalesień	Właściciele gruntów	Zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	Właściciele gruntów
Stosowanie odpowiednich tj. bezpiecznych, nowoczesnych urządzeń i technik podczas prac wydobywczych oraz przeszkolenie pracowników w kierunku stosowania najlepszych dostępnych technik	Zarządca terenu	Zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	Zarządca terenu, inwestor
Organizacja cykli szkoleń z zakresu wdrażania Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej	ODR, Gmina Włoszczowa	Zadanie ciągłe	Brak kosztów	ODR, Gmina

Źródło: Na podstawie konsultacji z UG Włoszczowa

5.3. Przyroda

5.3.1. Analiza stanu istniejącego

5.3.1.1. Zabytki i zieleń z nimi związana

Do obszarów zieleni urządzonej w gminie zaliczyć można zieleń parkową i cmentarną, zieleń średnią i wysoką, trawniki oraz zadrzewienia przydrożne. Na terenie gminy znajdują się liczne zabytki w większości otoczone zielenią.

Zieleń jest najczęściej ściśle powiązana z obiektami zabytkowymi takimi jak dworki, cmentarze, folwarki etc. Na terenie Miasta i Gminy Włoszczowa znajduje się wiele obiektów, które ze względu na ich wartość kulturową lub wiek wpisane zostały do rejestru obiektów zabytkowych. Podlegają one ochronie polegającej na zabezpieczeniu przez niszczeniem, dewastacją i uszkodzeniami oraz zapewnieniu działań konserwatorskich. Lista obiektów o charakterze zabytkowym znajdujących się na terenie gminy i objętych ochroną przedstawiona została poniżej.

Tab. 13. Wykaz obiektów zabytkowych na terenie Gminy Włoszczowa według lokalizacji (stan na: marzec 2002 r.)

TEREN GMINY		
<u>Bebelno Wieś</u> Zespół Kościoła Parafialnego P.W. Narodzenia NMP: - Dzwonnica drewniana z XVIII w., przebudowana w 1967 r., - Kościół drewniany z 1745 r., rozbudowywany i remontowany w latach 1777, 1885 i 1901, - Plebania murowana z początku XX w., - Dom drewniany nr 8, początki XX w., właściciel Janina Suliga, - Dom drewniany nr 50, wybudowany około 1930 r., - Dom drewniany nr 73, wybudowany w 1 ćw. XX w., właściciel: M. Czyżewska, - Dom drewniany nr 95 z 1 ćw. XX w.,	<u>Bebelno – Kolonia</u> - Dom drewniany nr 2, wybudowany około 1930 r., właściciel: F. Mularczyk, - Dom drewniany nr 4 z 1 ćw. XX w., właściciel: Henryk Malecki, - Dom drewniany nr 38 z początku XX w., właściciel: Stefan Lenart, - Dom drewniany nr 46, wybudowany około 1930 r., właściciel: Joanna Suliga. <u>Boczkowice</u> - Zespół dworski składający się z dworu murowanego z 2 połowy XIX w. i parku krajobrazowego pochodzącego z lat 20 XIX w.. Właściciel: R. Zimoląg, - Dom drewniany, nr 29, wybudowany w latach 30 XX w., właściciel: Stefan	<u>Czarnca</u> - Szkoła murowana z 1938 r. Projekt architektoniczny Wacław Dobowiecki, - Pozostałości Zespołu Dworskiego – Budynek gospodarczy murowany, wzniesiony na początku XX w. i park wytyczony około 1840 r., - Zespół Kościoła Parafialnego P.W. Św. Floriana składający się z: - Dzwonnicy murowanej z 2 połowy XVIII w., przebudowanej w latach 1893-1905, - Kościoła, częściowo murowanego, częściowo kamiennego, wzniesionego w latach 1640-1659. Kruchta dobudowana w 1825 r., obiekt przebudowywany i restaurowany po roku 1850, na przełomie XIX i XX w. i

właściciel: Sławomir Lelonek, - Dom nr 99, częściowo murowany, częściowo kamienny. Wybudowany około 1930 r.. Właściciel Piotr Michałowski.	Józefowski.	w latach 1957-1958, - Plebania murowana wzniesiona na początku XX w..
<u>Danków Mały</u> - Dom drewniany wybudowany w latach 30 XX w., nr 46, właściciel Mirosław Ciosek.	<u>Dołowatka</u> - Dom drewniany nr 27 z lat 20 XX w., Właściciel Henryk Wójcik.	<u>Gościęciny</u> - Dom drewniany nr 11 z 1 ćw. XX w. - Dom (nr 16) drewniano-murowano-kamienny razem z częścią gospodarczą z końca XIX w., - Dom drewniany z 1921 r., nr 33, właściciel Stefan Pryt, - Dom drewniany z 1 ćw. XX w., nr 39, obiekt z częścią gospodarczą, - Dom drewniany z 1 ćw. XX w., nr 62, właściciel Regina Kluska, - Dom drewniany z początku XX w., nr 73, właściciel M. Nowak.
<u>Dąbie</u> - Budynek gospodarczy w zagrodzie nr 1 wybudowany w latach 30 XX w. Budynek murowano-kamiennie-drewniany.. Właściciel Agnieszka Ślęzak, - Dom drewniany nr 8, wybudowany w 2 ćw. XX w.. Właściciel A. Pasom, - Dom drewniany nr 24 wzniesiony w 1927 r. Właściciel Józef Lotosiński.	<u>Danków Duży</u> - Kapliczka murowana z XIX w., - Dom drewniany (nr 6) z początku XX w., obiekt z częścią gospodarczą, - Dom drewniany nr 46 z 2 ćw. XX w., właściciel Gerard Słupiński.	
<u>Konieczno</u> - Zespół Kościoła Parafialnego P.W. Nawiedzenia NMP składający się z: - Domu Parafialnego drewnianego (nr 140) wybudowanego w początkach XX w., - Dzwonnicy drewnianej z XX w. - Kościoła murowanego, częściowo kamiennego, wzniesionego w latach 1796-1812, obiekt restaurowany w latach 1895-1902, rozbudowywany w latach 1934 i 1961 - Dom drewniano-murowano-kamienny z 2 ćw. XX w., nr 19, właściciel Józef Suliga, - Dom drewniany z 2 ćw. XX w., nr 21, właściciel Waldemar Kozłowski, - Dom drewniany z 2 ćw. XX w., nr 29, właściciel Marian Ptak, - Gospodarstwo nr 68 składające się z: domu drewnianego z końca XIX w., drewnianej obory i stodoły z początku XX w., - Dom drewniany wybudowany w latach 30 XX w., nr 77, właściciel: Parafia Rzymsko-Katolicka, - Dom drewniany z 1 ćw. XX w., nr 91, właściciel: Wiktor Drożdżowski, - Dom drewniany z początku XX w., nr 93, właściciel: Władysław Jurek, - Dom drewniany wybudowany w latach 30 XX w., nr 96, właściciel: Feliks Piątek, - Dom drewniany z obiektami gospodarczymi, wybudowany w 1 ćw. XX w., nr 106, właściciel Maciej Góral, - Dom drewniany z budynkami gospodarczymi, nr 108, wybudowany w latach 30 XX w., właściciel Weronika Kosecka, - Dom drewniany z 1880 r., nr 113, właściciel J. Piątek, - Dom drewniany z lat 30 XX w., nr 143, właściciel Wacław Suliga, Dom drewniano-murowano-kamienny	<u>Kurzelów</u> -Kaplica Cmentarna P.W. Św. Anny, drewniana, wybudowana na początku XVII w., restaurowana, - Leśniczówka murowana z połowy XIX w., własność Nadleśnictwa Włoszczowa - Układ urbanistyczny z wieków od XIII do XIX, - Zespół Kościoła Kolegiackiego, Ob. Par P.W. Wniebowzięcia NMP składający się z: - Dzwonnicy z przełomu XVII i XVIII w., zniszczonej w 1946 r., odbudowanej z dawnych elementów, - Kościoła murowanego, częściowo kamiennego, wybudowanego około 1360 r. Świątynia od 1818 r. jest kościołem kolegiackim, przebudowywana w XVII w., - Murowane ogrodzenie z bramą z XIX w., - Plebania murowana z początku XX w., adres Sienkiewicza 3, - Wikariat drewniany z końca XIX w., ul. Sienkiewicza 2, - Dom drewniany z początku XX w., ul. Armii Krajowej 4, - Dom drewniany z początku XX w., ul. Armii Krajowej 5, - Dom drewniany z połowy XIX w., ul. Armii Krajowej 18, - Dom drewniany z 1 ćw. XX w., ul. Brożka 15, - Dom drewniany z 1 ćw. XX w., ul. Kielecka 23, - Dawny budynek szkoły (obecnie przedszkole), budynek murowano-drewniany z początku XX w., ul. Sienkiewicza, - Dom drewniany z 1930 r., ul. Sienkiewicza 9, - Dom drewniany z początku XX w., ul. Żeromskiego 3, - Dom drewniany z połowy XIX w., ul.	<u>Kuzki</u> - Dom drewniany zbudowany w latach 30 XX w., nr 21, właściciel Jerzy Wójcik. <u>Ludwinów</u> - Dom drewniany z końca XIX w., nr 6, - Dom drewniany z 1 ćw. XX w., nr 13, właściciel Sławomir Barański, - Dom drewniany z częścią gospodarczą z połowy XIX w., nr 31, - Dom drewniany z częścią gospodarczą z 1844 r., nr 44, - Dom drewniany z częścią gospodarczą z końca XIX w., nr 52, właściciel W. Kowalik, - Dom drewniany wybudowany około 1900 r., nr 61. <u>Łachów</u> - Dom drewniany z połowy XIX w. nr 60, właściciel W. Kurzak. <u>Martynnik</u> - Murowana leśniczówka z 4 ćw. XIX w., własność nadleśnictwa Włoszczowa. <u>Międzylesie</u> - Budynek gospodarczy w zagrodzie nr 11, murowano-kamienny, 4 ćw. XIX w., właściciel Zenon Kus, <u>Rogienice</u> - Park Dworski z XVIII w., - Dom drewniany wybudowany w latach 30 XX w., nr 9, właściciel Józef Kozłowski, - Dom drewniany z 1 ćw. XX w., nr 29, właściciel Kazimierz Kruk, - Dom drewniany wzniesiony w latach

z 1 ćw. XX w., nr 148, właściciel Józef Drozdowski, - Dom drewniany wybudowany około r. 1900, nr 181, właściciel: Edward Rak, - Dom i obora zbudowane z drewna pod koniec XIX w., nr 183, - Dom drewniany z 1929 r., nr 185, właściciel Sabina Duda.	Żeromskiego 9, - Relikt Dworu Obronnego „Na Kopcu” i Relikty Zabudowy Kolegiackiej na Cyplu Terenu Kościoła Parafialnego.	20 XX w., nr 32, - Dom drewniany z częścią gospodarczą, lata 30 XX w., nr 49, Janina Mysiór, - Dom drewniano-murowano-kamienny z lat 30 XX w., nr 71, właściciel Jerzy Dziubek.
Nieznanowice - Kapliczka murowana z XVIII w., - Młyn motorowy z początku XX w., murowany, - Dom drewniany z 1 ćw. XX w., nr 11, właściciel Adam Koper, - Zespół Pałacowy składający się z: - Murowanego budynku gospodarczego z 1 ćw. XX w., rozbudowanego w 1970 r., obecnie używanego jako biuro, - Chlewnia murowana Dom Skarbnika, murowany, obecnie sklep, - Fontanna murowana, - Ogrodzenie murowane z bramą, - Owczarnia, murowana z początku XIX w., przebudowana na czworaki w XIX w., - Park z XVIII w., przekształcony i powiększony w r. 1870 i na początku XX w., - Ruina Pałacu murowanego, - Ruina Oficyny murowanej, częściowo kamiennej, - Rządówka murowana.	Motyczno - Dom drewniany z początku XX w., nr 19, właściciel Mateusz Klim.	Silpia Mała - Dom drewniany z początku XX w., nr 6.
	Ogarka - Dom drewniany z 2 ćw. XX w., nr 26, właściciel Jan Brzdęk, - Dom drewniany z 2 ćw. XX w., nr 28, właściciel Jan Pasom.	Silpia Duża - Obora na terenie zagrody nr 10, murowano-kamienna z końca XIX w., - Szkoła murowana z 1936 r., - Zagroda pod nr 8 składająca się z: drewnianego domu z początku XX w., obory murowano-kamiennie-drewnianej z końca XIX w., - Dom drewniany nr 12 z 1919 r., - Dom z budynkami gospodarczymi, nr 13, drewniano – murowano – kamienny z lat 30 XX w., właściciel Adam Panosz, - Dom drewniany z końca XIX w., nr 15, - Dom drewniany z 1918 r., nr 16, - Dom drewniany wybudowany około 1900 r., nr 22, - Dom drewniany z 1872 r., nr 23, - Dom drewniany z lat 30 XX w., nr 24, właściciel Jerzy Kurzeński, - Dom drewniany z końca XIX w., nr 26, - Dom drewniany z końca XIX w., nr 27, właściciel B. Bator, - Zagroda wybudowana około 1910 r. pod nr 36 składająca się z: domu z częścią gospodarczą (drewniano-murowano-kamiennego) i murowano-kamiennej obory, - Zagroda znajdująca się pod numerem 38 składająca się z domu drewnianego z XIX w., kamiennie-murowanej obory z końca XIX w., Stodoły drewnianej z końca XIX w.
	Podłazie - Dom drewniany z 1 ćw. XX w., obecnie nieużywany, brak numeru.	
	Przygradów - Szkoła drewniana z 2 ćw. XX w.,	
	Rząbiec - Dawny dwór, obecnie szkoła, budynek murowany, - Dom drewniany wzniesiony w latach 30 XX w., nr 39, właściciel J. Marszałek, - Dom drewniany z 1 ćw. XX w., nr 46, właściciel Edward Choleżyński.	
Wola Wiśniowa - Dom drewniany z lat 30 XX w., nr 52, właściciel. Zenon Drewka, - Dom drewniany z 1888 r., przebudowany, nr 60, właściciel Stefan Janik, - Dom drewniany z 1905 r., nr 66, właściciel Helena Kościółek, - Dom drewniany wybudowany w latach 30 XX w., nr 81, właściciel Stefan Kowal, - Dom drewniany z lat 30 XX w., nr 88, właściciel Waldemar Pasoń.	Włoszczowa- Podzamcze - Pozostałości Zespołu Dworskiego: - Oficyna murowana z XIX w., elewacje przebudowane w połowie XIX w., ul. Podzamcze 15, - Oficyna murowana z XIX w., elewacje przebudowane w połowie XIX w., ul. Podzamcze 26, - Park krajobrazowy z połowy XIX w., częściowo przekształcony w 1 ćw. XX w., - Piwnice będące pozostałością dworu, murowane z połowy XIX w., - Pozostałości Założenia obronnego z fosą, XVI – XVIII wiek, - Ruina Czworaków, murowano-kamienne z połowy XIX w.	
Wymysłów - Stodoła w zagrodzie pod nr 5, drewniana z 1 ćw. XX w., właściciel: Adam Malicki.		
TEREN MIASTA		
Włoszczowa		
- Układ Urbanistyczny miasta z okresu od XVI do XX w., - Obiekty Cmentarza Grzebalnego: Kaplica P.W. Wszystkich Świętych, murowana (częściowo kamienna), wzniesiona w 1786 r., restaurowana w latach 1868-1875 i 1949 oraz ogrodzenie z bramą murowane i kamienne z XIX w.,	- Szkoła Podstawowa nr 1, budynek z lat 30 XX w., murowany, ul. Partyzantów, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Partyzantów 8, - Dom murowany z początku XX w., ul. Partyzantów 12, - Dom murowany (częściowo kamienny) z 1910 r., ul. Partyzantów 19,	

- Zespół Kościoła Parafialnego P.W. Wniebowzięcia NMP składający się z: - Kościoła murowano-kamiennego z 1647 r., rozbudowanego w 3 ćw. XVII w., zniszczonego w pożarze w 1784 r., odbudowanego w r. 1811, - Ogrodzenia wykonanego z cegieł, kamienia i żelaza w 1719 r., - Plebanii murowanej z połowy XIX w., - Dom murowany z początku XX w., Plac Wolności 8, - Dom murowany z końca XIX w., Plac Wolności 9, - Dom murowany z końca XIX w., Plac Wolności 11, - Dom murowany z 2 połowy XIX w., Plac Wolności 14, - Dom murowany z końca XIX w., Plac Wolności 18, - Dom murowany z końca XIX w., Plac Wolności 24, - Dom murowany z końca XIX w., Plac Wolności 28, - Dom murowany z XIX w., Plac Wolności 38, - Dom drewniany z 1867 r., ul. 1 Maja 2, - Ruiny Bóznicy murowanej, częściowo kamiennej, połowa XIX w., ul. Bóznicza - Dom drewniany z końca XIX w., ul. Czarneckiego 15, - Dom murowany z początku XX w., ul. Czarneckiego 17, - Dom drewniany z drugiej połowy XIX w., ul. Dębowa 8, - Dom murowany z 2 połowy XIX w., ul. Kilińskiego 1, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Kilińskiego 3, - Dom murowany z początku XX w., ul. Kilińskiego 4, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Kilińskiego 10, - Dom drewniany z XIX w., ul. Kilińskiego 17, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Kilińskiego 24, - Dom murowany z początku XX w., ul. Koniecpolska 1, - Szkoła, ul. Koniecpolska 40, budynek murowany, wybudowany w latach 30 XX w.. Obecnie Zespół Szkół Rolniczych, - Dom drewniany z 2 połowy XIX w., ul. Konopnickiej 1, - Dom murowany z 2 połowy XIX w., ul. Konopnickiej 3, - Dom drewniany z XIX w., ul. Konopnickiej 4, - Leśniczówka drewniana z połowy XIX w., ul. Konopnickiej 5, - Dom murowany z początku XX w., ul. Konopnickiej 9, - Dom murowany z 2 połowy XIX w., ul. Konopnickiej 11, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Kościuszki 8, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Kościuszki 12, - Dom murowany z 2 połowy XIX w., ul. Kościuszki 18, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Mickiewicza 15, - Dom drewniany z 1856 r., ul. Mleczarska 3, - Dom drewniany z 2 połowy XIX w., ul. Mleczarska 7, - Dom drewniany z końca XIX w., ul. Mleczarska 9,	- Dom murowany z 1 ćw. XX w., ul. Partyzantów 31, - Dom drewniany z końca XIX w., ul. Partyzantów 39, - Dom murowany z 1 ćw. XX w., ul. Partyzantów 44, rozbudowywany w 3 ćw. XX w., - Dom drewniany z 1905 r., ul. Partyzantów 73, właściciel J. Burczyn, - Dom drewniany z XIX w., ul. Partyzantów 83, właściciel T. Tatar, - Dom drewniany z końca XIX w., ul. Partyzantów 89, - Dom murowany z początku XX w., ul. Partyzantów 109, - Dom drewniany z 2 połowy XIX w., ul. Przedborska 14, - Dom drewniany z XIX w., ul. Przedborska 20, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Przedborska 21, - Dom drewniany z XIX w., ul. Przedborska 22, - Dom drewniany z lat 30 XX w., ul. Różana 2, - Dom drewniany z lat 30 XX w., ul. Różana 5, - Dom murowany z początku XX w., ul. Sienkiewicza 4, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Sienkiewicza 10, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Sienkiewicza 15, - Dom murowany z 2 połowy XIX w., ul. Sienkiewicza 16, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Sienkiewicza 21, - Dawna szkoła, budynek murowany z końca XIX w., obecnie budynek mieszkalny ul. Sienkiewicza 34, - Dom drewniany z 2 połowy XIX w., ul. Sienkiewicza 39, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Sienkiewicza 78, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Sobieskiego 2, - Dom drewniany z 2 połowy XIX w., ul. Śliska 8, - Dom drewniany z początku XIX w., ul. Śliska 10, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Świeża 8, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Świeża 13, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Świeża 15, - Dom murowany z 2 połowy XIX w., ul. Świeża 24, - Dom murowany z 2 połowy XIX w., ul. Wesola 6, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Wesola 8, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Wesola 10, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Wesola 14, - Dom murowany z początku XX w., ul. Wesola 18, - Dom murowany z 2 połowy XIX w., ul. Wesola 24, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Wigury 12, - Dom drewniany z 2 połowy XIX w., ul. Wigury 14, - Dom murowany z XIX w., ul. Żwirki 3, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Żwirki 4, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Żwirki 18, - Dom murowany z połowy XIX w., ul. Żwirki 26, - Dom murowany z końca XIX w., ul. Żwirki 28.
---	--

Źródło: UG Włoszczowa

Poza wyżej wymienionymi terenami zieleni, występują skupiska zieleni w postaci zadrzewień szpalerowych, przydrożnych oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.

Rygorom ochronnym poddawane będą także tereny zieleni, w tym drzewostan parkowy. Zapewnienie ochrony terenów zieleni spoczywa na gminie. W gminie niektóre pojedyncze drzewa, aleje, skupiska drzew zostały objęte ochroną prawną poprzez ustanowienie ich pomnikami przyrody.

Dużą część gminy stanowią lasy zwiększające jej atrakcyjność oraz walory przyrodnicze.

Powierzchnia lasów ogółem – 11.285 ha.

Powierzchnia lasów będących własnością Skarbu Państwa – 7.762 ha.

Powierzchnia lasów będących własnością gminy – 44 ha.

Powierzchnia lasów prywatnych – 3.479 ha.

5.3.1.2. Formy ochrony przyrody

5.3.1.2.1. NATURA 2000

Najważniejszą formę ochrony przyrody stanowią obszary objęte programem NATURA 2000, których opis został podany na podstawie danych zamieszczonych na oficjalnej stronie RDOŚ w Kielcach.

Dolina Górnej Pilicy PLH260018

Obszar położony jest w Krainie Świętokrzyskiej, w okręgu Włoszczowsko – Jędrzejowskim. Występują tutaj duże, w większości naturalne kompleksy leśne (grądy, lasy mieszane świeże i wilgotne oraz w dolinach rzecznych – lasy łęgowe i olsy). Meandrująca rzeka Pilica, której towarzyszą liczne starorzecza, tworzy malowniczą dolinę. Wzdłuż koryta ciągną się gęste zarośla wierzbowe oraz lasy nadrzeczne, o silnie zróżnicowanych drzewostanach, którym towarzyszą podmokłe łąki, charakteryzujące się dużą różnorodnością biologiczną: bogactwem fauny i flory, zwłaszcza gatunków związanych z siedliskami wilgotnymi. Powierzchnia licznych bagien i torfowisk systematycznie się kurczy w wyniku naturalnych zmian sukcesyjnych oraz zabiegów melioracyjnych.

Ostoja obejmuje jeden z większych ciągów ekologicznych zlokalizowanych w naturalnych dolinach rzecznych w kraju. Występują tutaj zbiorowiska łąkowe (6410 i 6510), bardzo dobrze zachowane lasy łęgowe, bory bagienne, rzadziej bory chrobotkowe. Obszar ma też znaczenie dla ochrony starorzeczy. W ostoi zlokalizowane są liczne populacje gatunków roślin chronionych i ginących (ponad 60).

„Dolina Górnej Pilicy” należy do najistotniejszych ostoi fauny w Polsce środkowej. Jedne z najliczniejszych i najlepiej zachowanych populacji w tej części kraju mają tu: bóbr europejski (*Castor fiber*), traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*), kumak nizinny (*Bombina bombina*), minóg ukraiński (*Eudontomyzon mariae*), koza (*Colitis taenia*), głowacz białopłetwy (*Cottus gobio*), trzepla zielona (*Ophiogomphus cecylia*), czerwonończyk fioletek (*Lycaena Helle*) i zatoczek łamliwy (*Anisus vorticulus*). Przy czym populacje trzepli zielonej, czerwonończyka fioletka i zatoczka łamliwego należą do kluczowych w skali kraju. Wśród rozlewisk Doliny Pilicy występują liczne mikrosiedliska dogodnie dla występowania poczwarówki jajowatej (*Vertigo moulinsiana*). Pilica i jej dopływy są dobrym siedliskiem dla występowania skójki gruboskorupowej (*Unio crassus*). Istotne w skali regionu są populacje: pachnicy dębowej (*Osmoderma eremita*), piskorza (*Misgurnus fossilis*), modraszka telejusa (*Maculinea teleius*) i modraszka nausitousa (*Maculinea nausithous*). Ostoja posiada bogaty zestaw gatunków owadów i innych organizmów wpisanych na czerwoną listę lub wymienianych w załącznikach do konwencji międzynarodowych. W OZW PLH 260018 „Dolina Górnej Pilicy” licznie reprezentowane są przyrodniczo cenne gatunki ptaków.

Do podstawowych zagrożeń fauny na terenie ostoi należą:

- niedostosowana do potrzeb ochrony gospodarka leśna i stawowa,
- utrata siedlisk gatunków w wyniku zaorywania łąk i pastwisk,
- zanikanie tradycyjnego użytkowania łąk i pastwisk,
- niewłaściwie lokowanie zalesienia i plantacji wierzb energetycznej,
- zarastanie (sukcesja w kierunku zarośli i lasu) siedlisk półnaturalnych - muraw na piaskowych, łąk świeżych i wilgotnych, torfowisk przejściowych
- presja urbanizacyjna,
- obniżanie poziomu wód,

- miejscami niewłaściwa gospodarka leśna - nasadzenia niezgodne z typem siedliska,
- chemizacja rolnictwa.

PLH260013 Dolina Białej Nidy – położona na terenie powiatów jędrzejowskiego i włoszczowskiego, granicząca od południa z Gminą Włoszczowa.

Obszar obejmuje dolinę rzeki Białej Nidy z jej dopływami - lewym rzeką Lipnicą i prawym rzeką Kwilanką. Sama dolina Białej Nidy tworzy granicę między Niecką Włoszczowską którą budują głównie utwory czwartorzędowych (gliny zwałowy, piaski i torfy) na północy, a znajdującym się na południu Płaskowyżem Jędrzejowskim, zbudowanym z margli kredowych, na których w dolinach rzecznych zalegają czwartorzędowe piaski i gliny. Rzeka Lipnica natomiast na północnym wschodzie oddziela częściowo Pasma Przedborsko – Małogoskie zbudowane głównie z wapieni jurajskich i piaskowców kredowych od Płaskowyżu Jędrzejowskiego. Prawy dopływ Białej Nidy płynie przez Płaskowyż Jędrzejowski. Wzdłuż doliny w biegu rzeki i jej dopływów zlokalizowane są liczne stawy hodowlane.

Obszar Biała Nida stanowi interesujący z przyrodniczego punktu widzenia zespół podmokłych siedlisk łąkowych i leśnych oraz licznych stawów rybnych. Mimo wykonanych na przełomie lat 1960/70 prac melioracyjnych połączonych z prostowaniem koryta rzeki teren ten jest nadal miejscem rozrodu wielu zagrożonych w swym istnieniu gatunków.

W regionie świętokrzyskim Dolina Białej Nidy to jeden z obszarów najbogatszych w siedliska przyrodnicze z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (14 typów). Niemal wszystkie są dobrze i bardzo dobrze zachowane, stanowią miejsce bytowania dla wielu rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Ostoja zabezpiecza ciąg dolin i wyniesień wzdłuż rzeki Białej Nidy i jej dopływów, ciekę częściowo uregulowanego, ale z obecnością rzadkich zbiorowisk włosieniczników i tzw. "lilii wodnych" ze związku Potamion i Nympheion, związanych z wodami czystymi i zasobnymi w substancje odżywcze. Biała Nida jest łącznikiem pomiędzy rzeką Nidą a rzeką Pilicą, a zatem jest to ciąg łączący znaczące korytarze ekologiczne. Ostoja Dolina Białej Nidy to obszar występowania bardzo dobrze zachowanych zbiorowisk lasów bagiennych, głównie łęgów olszowo-jesionowych Fraxino-Alnetum (91E0). Są to jedne z najlepiej zachowanych lasów łęgowych w województwie świętokrzyskim z obecnością gatunków chronionych i górskich. Na uwagę zasługują rozległe kompleksy łąk świeżych ekstensywnie użytkowanych (6510) a także zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych Molinion (6410).

Wg danych historycznych (Penczak 1971) w rzece występowały: minóg strumieniowy, kleń, świnka, brzana, głowacz białopłetwy, jelec, jaź, słonecznica, piskorz, koza, koza złotawa, miętus, węgorz oraz słonecznica.

W Dolinie Białej Nidy wykształciły się szczególne warunki hydrologiczne związane z rodzajem podłoża geologicznego, rzeka przepływa przez utwory węglanowe. Dolna terasa zalewowa rzeki to wykształcone cenne torfowiska niskie. Ogólnie obszar ma dobre i stabilne warunki wilgotnościowe dlatego też stanowi gwarancję dla zachowania silnych populacji mięczaków. Na odcinku rzeki gdzie bardzo spokojny nurt i płaska powierzchnia wyraża się meandrowaniem rzeki i występowaniem licznych rozlewisk porośniętych turzycami i pałąką wodną. Zawodnione o stabilnym poziomie lustra wody siedliska są zasiedlone przez poczwarówkę jajowatą *Vertigo moulinsiana*. Obszar ostoji z uwagi na tendencję sukcesyjną stanowi bardzo korzystne siedliska dla rozwoju populacji poczwarówki zwężonej *Vertigo angustior*. Czyste i naturalne środowisko rzeki stanowi bardzo dobre warunki dla gatunku skójki gruboskorupowej *Unio crassus*.

5.3.1.2.2. Obszar Chronionego Krajobrazu

Na terenie Gminy Włoszczowa znajduje się fragment Włoszczowsko – Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który został utworzony 29. 09. 1995 r. Rozporządzeniem, Nr 12/95 Wojewody Kieleckiego Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 21 poz. 145. Obowiązującą podstawą prawną wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu jest: Rozporządzenie Nr 89/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Świętokrz. Nr 156, poz. 1950 z dnia 20 lipca 2005 r.); Rozporządzenie Nr 17/2009 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 16 lutego 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Świętokrz. Nr 42, poz. 629 z dnia 23 lutego 2009 r.)

Obszar Chronionego Krajobrazu położony w zachodniej części województwa ma ważne znaczenie wodochronne, gdyż położony jest na dziale wodnym i źródłowym pomiędzy Pilicą i Nidą, a także na zbiorniku wód podziemnych (GZWP). Natomiast istotne funkcje retencyjne tego obszaru zapewnia lesistość terenu, liczne zbiorniki wodne, podmokłości, torfowiska. Cały Obszar Chronionego Krajobrazu rozciąga się również na terenie gminy Oksa oraz częściowo na terenie gmin: Imielno, Jędrzejów, Kije, Krasocin, Małogoszcz, Nagłowice, Sobków.

Roślinność w obszarze jest zróżnicowana. W okolicach Włoszczowy i Kurzelowa występują kompleksy torfowisk wysokich i przejściowych. Powstały one na obszarach zabagnionych oraz w bezodpływowych dolinach pomiędzy wydrami. Szczyty wydm porośnięte są wilgotnymi sosnowymi borami chrobotkowymi. Na obrzeżach występują bory bagienne i olsy. Rosną tu rzadkie rośliny chronione: kokoryczka wonna, pomocnik baldaszkowaty, sasanka łąkowa, widłak goździsty. Występuje tu także bardzo rzadki gatunek paproci – długosz królewski.

W Dolinie Białej Nidy występują liściaste lasy łęgu jesionowo – olszowego, wilgotne grądy oraz zespoły borów sosnowych. Do występujących tu roślin chronionych należą ciemieżycza zielona, długosz królewski,

lepieźnik biały, lilia złotogłów, kosaciec syberyjski, pełnik europejski, wawrzynek wilczełyko i zawilec jaskrowaty.

Do ssaków występujących na tym terenie należą: dzik, jeleń, lis, sarna. W ornitologicznym rezerwacie „Ługi” występują: bocian czarny, żuraw, czapla siwa, głowienka, kszyc, podgorzałka oraz brodzie i bekasowate.

5.3.1.2.3. Rezerwaty

Na terenie Gminy Włoszczowa znajduje się rezerwat faunistyczny „Ługi” o powierzchni 90,23 ha, który został utworzony na podstawie Zarządzenie MLiPD z 21. 09. 1981 r., par.3 (MP Nr 26 z 1981, poz. 231. Obwieszczenie Wojewody Świętokrzyskiego z 15. 10. 2001 r. (Dz Urz. Woj. Święt. Nr 107 poz. 1270). Plan ochrony ustanowiono na podstawie Rozp. Nr 57/2002 Woj. Święt. Z 18. 11. 2002 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 165 poz. 2058) ustanowiony na okres 20 lat.

Rys. 9. Lokalizacja Rezerwatu Faunistycznego „Ługi” na terenie Gminy Włoszczowa

Źródło: na podstawie źródeł elektronicznych RDOŚ Kielce

Rezerwat „Ługi” jest jedynym rezerwatem ornitologicznym w województwie świętokrzyskim. Zajmuje obszar zarastającego zbiornika wodnego, bagien i lasu. W rezerwacie należy wyróżnić dwa typy ekosystemów: zbiorowiska leśne oraz zbiorowiska torfowiskowo – bagienne. Lasy o charakterze różnego rodzaju borów sosnowych zajmują mniej podtopione tereny albo suche wydmy. Łącznie z gatunkami synantropijnymi w rezerwacie naliczono ok. 220 gatunków roślin naczyniowych, z tego 16 chronionych. Na szczególną uwagę zasługuje bardzo rzadka rosiczka długolistna. Zasadniczym celem ochrony jest jednak zachowanie ww. siedlisk, jako miejsca bytowania i rozrodu wielu rzadkich gatunków ptaków wodnych i błotnych. Stwierdzono tu 46 gatunków ptaków, w tym 38 lęgowych i prawdopodobnie lęgowych oraz 8 gatunków zalatujących. Na szczególną uwagę zasługuje 8 gatunków wodno – błotnych: perkozek, krzyżówka, cyraneczka, kokoszka wodna, łyska, kszyc, stalugwa i żuraw. Równie liczne są gatunki zasiedlające starodrzew sosnowy na otaczających torfowisko wydmy.

5.3.1.2.3. Pomniki przyrody

Na terenie Gminy Włoszczowa znajdują się pomniki przyrody ożywionej takie jak pojedyncze drzewa oraz grupy drzew.

Tab. 14. Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie Gminy Włoszczowa

Lp.	Wyszczególnienie	Lokalizacja	Podstawa prawna
1.	Pojedyncze drzewa (miasto)	- topola czarna Włoszczowa ul. Wiśniowa;	Rozp. Nr 18/96 Wojewody Kieleckiego z dnia 30 grudnia 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
2.	Pojedyncze drzewa (gmina)	- sosna pospolita Leśnictwo Kurzelów, Nadleśnictwo Włoszczowa; - dąb szypułkowy Międzyzlesie	Rozp. Nr 18/96 Wojewody Kieleckiego z dnia 30 grudnia 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
3.	Grupy drzew (gmina)	3 grupy drzew: - 6 lip drobnolistnych w parku w Czarnicy; - 4 lipy drobnolistne w Czarnicy obok kościoła	Rozp. Nr 5/91 Wojewody Kieleckiego z dnia 4 grudnia 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
		- 5 dębów szypułkowych Leśnictwo Pękowiec, Nadleśnictwo Włoszczowa	Rozp. Nr 18/96 Wojewody Kieleckiego z dnia 30 grudnia 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
		-25 dębów szypułkowych – Dronowe Niwy, Nadleśnictwo Włoszczowa	Uchwała Nr XIII/94/11 Rady Miejskiej we Włoszczowie z dnia 31. 10. 2011 r.

Źródło: dane UG Włoszczowa

5.3.2. Cel

1. Zachowanie dziedzictwa przyrodniczego, ochrona obiektów cennych przyrodniczo oraz walorów krajobrazu rekreacyjnego i rolniczego.

2. Zachowanie i zwiększanie bioróżnorodności istniejących ekosystemów.

5.3.3. Kierunki działań

Dążąc do osiągnięcia wytyczonych celów należy odnosić się do kierunków działań:

1. Upowszechnianie i wprowadzanie form indywidualnej ochrony przyrody w postaci użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo – krajobrazowych, stanowisk dokumentacyjnych, pomników przyrody.
2. Wspomaganie urządzania i utrzymywania terenów zieleni, zadrzewień i zakrzewień oraz parków.
3. Przeprowadzanie prac inwentaryzacyjnych w zakresie oceny stanu i rozpoznawania zagrożeń różnorodności biologicznej (wykonywanie nowych i aktualizacja starych waloryzacji przyrodniczych).
4. Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych..
5. Ograniczenie dostępu do terenów cennych przyrodniczo i ochrona tych terenów przed ich dzikim zagospodarowaniem.

5.3.4. Harmonogram działań

Tab. 15. Harmonogram czasowo – finansowy z zakresu ochrony przyrody na terenie Gminy Włoszczowa

Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w PLN	Źródło finansowania
Utrzymywanie i rozbudowa ścieżek edukacyjnych	Gmina Włoszczowa, Nadleśnictwa	Zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	Nadleśnictwo, Gmina Włoszczowa
Stosowanie cięć sanitarnych i pielęgnacyjnych drzew i krzewów dla zapewnienia ochrony i wzmocnienia krzewów i zadrzewień jako korytarzy ekologicznych i ekranów. Stosowanie nowych nasadzeń.	Gmina Włoszczowa, powiat, województwo	Zadanie ciągłe	12000	Gmina Włoszczowa, szkółki drzew i krzewów
Preferowanie gatunków rodzimych przy doborze rodzaju roślin do nasadzeń	Gmina	Zadanie ciągłe	Brak kosztów	Gmina Włoszczowa
Zakup materiału zadrzewieniowego do zadrzewień i uzupełnień	Gmina Włoszczowa	Zadanie ciągłe	Brak kosztów	Szkółki drzew i krzewów
Przeprowadzenie prac pielęgnacyjnych, porządkowych drzew i krzewów oraz pozostałej zieleni w gminie – np. usuwanie suchych konarów drzew na terenach komunalnych	Gmina Włoszczowa	Zadanie ciągłe	10000	Gmina Włoszczowa
Pielęgnacja punktów cmentarnych	Gmina Włoszczowa	Zadanie ciągłe	6000 rocznie	Gmina Włoszczowa

Źródło: Na podstawie konsultacji z UG Włoszczowa

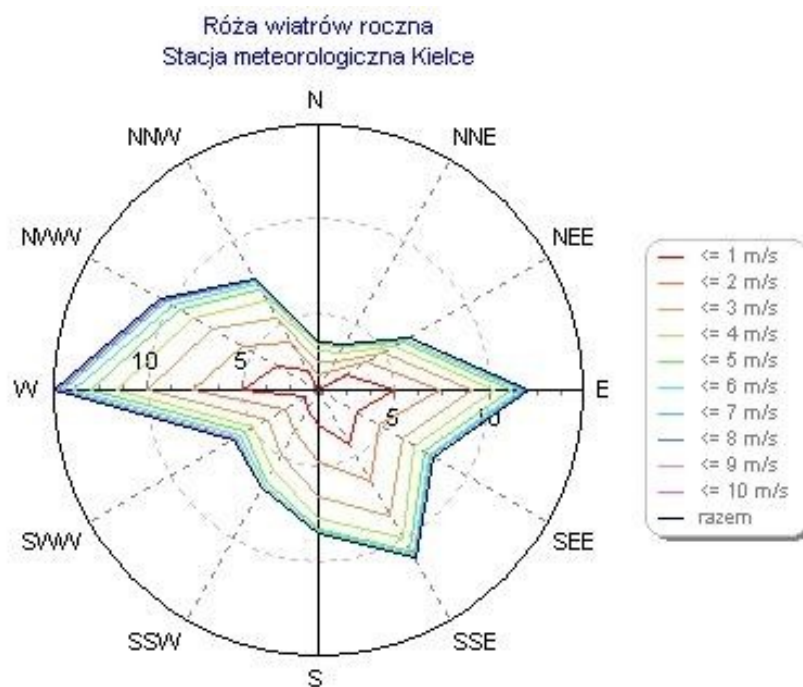
5.4. Powietrze atmosferyczne

5.4.1. Analiza stanu istniejącego

5.4.1.1. Klimat

Gmina Włoszczowa leży w obrębie Małopolskiego Regionu Klimatycznego – średnia temperatura powietrza w roku wynosi 7,50 °C, rejon Włoszczowy należy do terenów „średnio suchych”- średnia roczna wilgotność względna powietrza wynosi 81%. Wiatry są przeważnie o średniej prędkości rzędu 3,3 m/s. Średnie roczne wartości opadu wynoszą w granicach 605 – 651 mm. Pokrywa śnieżna zalega przeciętnie przez 73 dni w roku. Teren gminy znajduje się w pasie działań „szlaków gradowych oraz silnych wiatrów i nawałnic o charakterze huraganu, wiejących z południowego – zachodu.

Warunki klimatyczne dla tej dzielnicy oceniane są na stacji meteorologicznej w Kielcach.

Rys. 10. Średnia róża wiatrów – Kielce

Źródło: Program Operat 2000, Ryszard Samoć

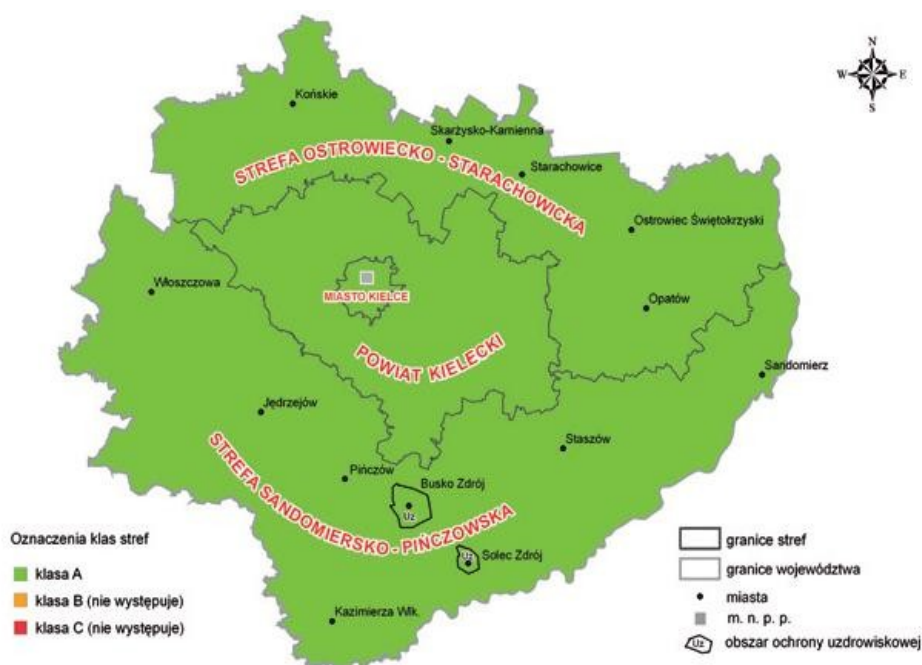
5.4.1.2. Jakość powietrza

Stan jakości powietrza w obrębie Gminy Włoszczowa zostaje przedstawiony na podstawie badań WIOŚ w Kielcach opisanych w Raporcie o stanie środowiska województwa świętokrzyskiego.

W latach 2009 – 2010 dokonano dwóch ocen wstępnych. Pierwsza sporządzona została we wrześniu 2009 roku w ramach wdrażania do prawa polskiego zapisów *Dyrektywy 2008/50/WE (CAFE)*, rozszerzających obowiązek oceny jakości powietrza w państwach członkowskich o pył zawieszony PM_{2,5}. Druga ocena wstępna, wykonana w czerwcu 2010 roku, objęła swym zasięgiem 12 zanieczyszczeń, dla których obowiązek klasyfikowania jakości powietrza wynika z rozporządzeń wykonawczych stanowiących o ocenach poziomów substancji w powietrzu. Obu ocen dokonano ze względu na ochronę zdrowia oraz ochronę roślin, w nowym jednolitym układzie stref, przyjętym w Polsce od 2011 roku jako obowiązujący dla wszystkich zanieczyszczeń.

W latach 2009 – 2010 sporządzone zostały dwie oceny wstępne, z których pierwsza obejmowała pył zawieszony PM_{2,5}, a druga dwanaście podstawowych substancji zanieczyszczających powietrze: SO₂, NO₂/NO_x, pył zawieszony PM₁₀, C₆H₆, CO, O₃ oraz Pb, As, Cd, Ni i B(a)P w pyłe zawieszonym PM₁₀. Wyniki tych ocen pozwalają ustalić odpowiedni sposób oceny jakości powietrza. W ocenach tych klasyfikacji stref dokonano odrębnie pod względem kryteriów ustanowionych dla ochrony zdrowia i kryteriów wymaganych dla ochrony roślin. W klasyfikacji stref według kryterium ochrony zdrowia ludzi zarówno w 2009 roku jak i w 2010, strefa miasta Kielce uzyskała klasę C z powodu przekroczeń pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz benzo-(a)pirenu, a w roku 2010 również pod kątem zanieczyszczenia pyłem PM_{2,5}. Natomiast strefa świętokrzyska uzyskała klasę C ze względu na benzo(a)piren i klasę B pod kątem zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM_{2,5}. Obie strefy zaliczono do klasy D2 z powodu przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu. Pozostałym strefom nadano status klasy A z uwagi na nieprzekraczanie (również

ponad dozwoloną ilość) poziomu dopuszczalnego i docelowego dla każdej z ocenianych substancji. W ocenie stref, według kryterium ochrony roślin, w obu analizowanych latach strefy uzyskały takie same klasy. Pod względem zanieczyszczenia NO_x i SO_2 , zakwalifikowano je do klasy A. W odniesieniu stężeń ozonu do poziomu docelowego strefie obejmującej województwo świętokrzyskie nadano klasę C, co potwierdziło również przekroczenie poziomu celu długoterminowego i nadanie w tym zakresie klasy D2. Dla strefy ze statusem klasy C, zgodnie z art. 91 ustawy – Prawo ochrony środowiska, należy podjąć działania w celu określenia obszarów przekroczeń danego zanieczyszczenia oraz opracować program ochrony powietrza dla przekraczanych zanieczyszczeń. Klasa D2 skutkuje natomiast, w myśl art. 91a ustawy – Prawo ochrony środowiska., podjęciem długoterminowych działań naprawczych będących celem programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego. Zadania te są obowiązkiem Marszałka Województwa Świętokrzyskiego. W odniesieniu do wszystkich stref, które ocenione zostały jako strefy odpowiadające klasie A, wymaganiem działaniem jest utrzymywanie jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie. Roczny ładunek jednostkowy substancji badanych w opadzie atmosferycznym, zdeponowany na obszar województwa świętokrzyskiego, jest większy niż średni dla całego obszaru Polski.

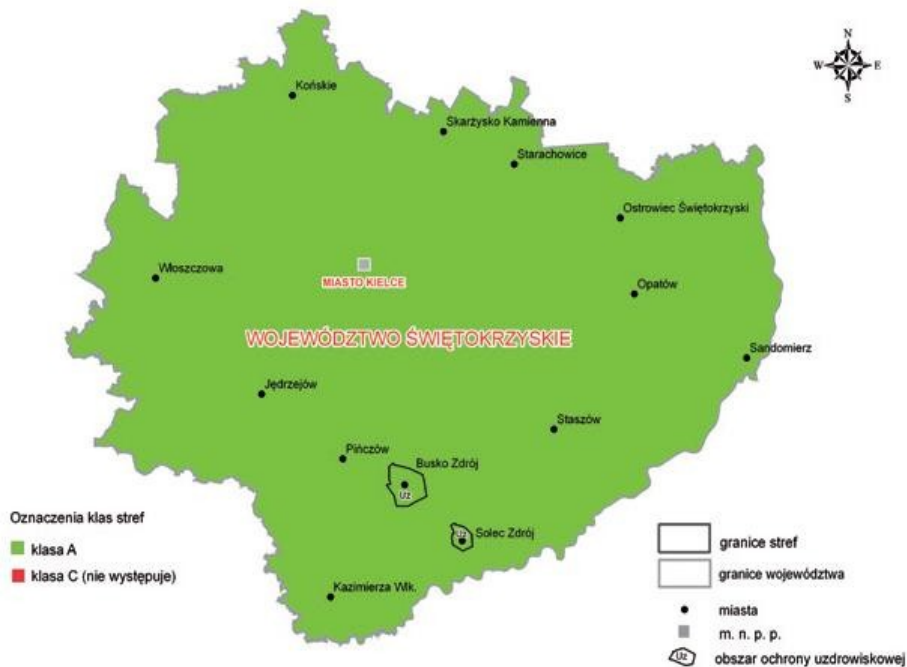
Rys. 11. Wyniki klasyfikacji stref za 2009 r w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla kryterium poziomów dopuszczalnych o docelowych w zakresie zanieczyszczeń: C_6H_6 , NO_2 , SO_2 , CO oraz Pb, As, Cd, Ni w pyle zawieszonym PM_{10}

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2009 – 2010

Rys. 12. Wyniki klasyfikacji stref za 2009 r w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla kryterium poziomów dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ i poziomu docelowego B(a)P

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2009 – 2010

Rys. 13. Wyniki klasyfikacji stref za 2009 r w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla kryterium poziomu docelowego w zakresie O₃

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2009 – 2010

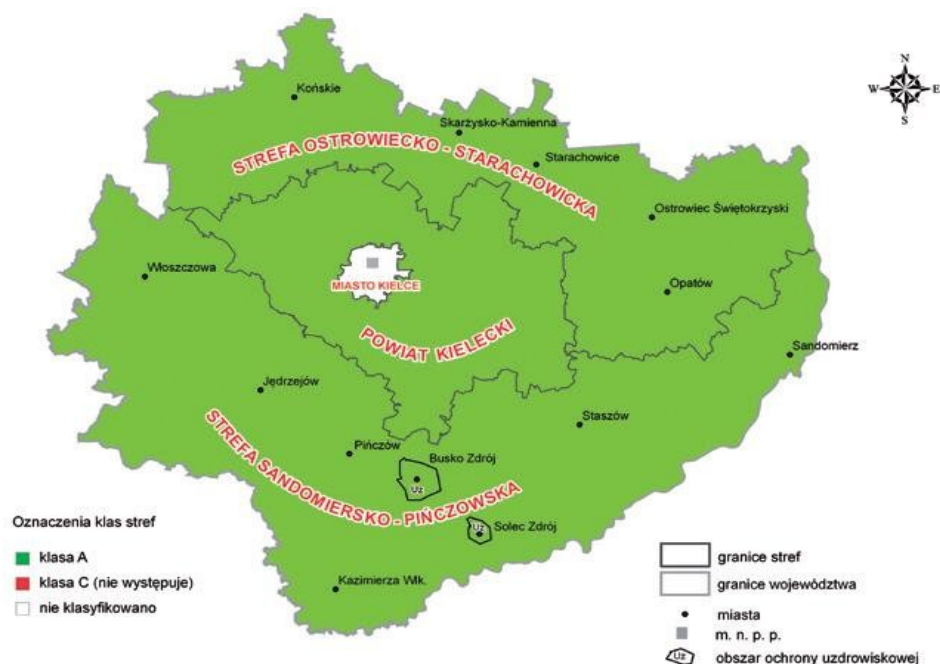
Rys. 14. Wyniki klasyfikacji stref za 2009 r w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla kryterium celu długookresowego w zakresie O₃

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2009 – 2010

Tab. 16. Wyniki klasyfikacji stref za 2009 r. w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę zdrowia ludzi

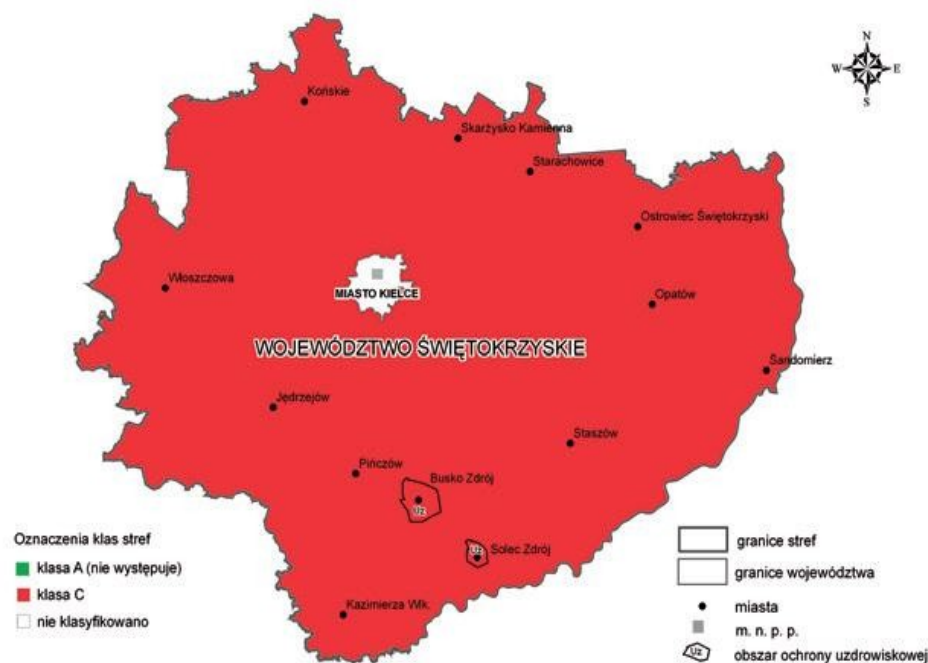
Lp.	Strefa		Klasa ze względu na ochronę zdrowia ludzi, gdy określony jest											
	Nazwa strefy	Kod strefy	Poziom dopuszczalny						Poziom docelowy					Cel długoterminowy
			C ₆ H ₆	NO ₂	SO ₂	Pb	PM ₁₀	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
1.	miasto Kielce	pl.26.01.m.01	A	A	A	A	C	A	A	C	A	A	A	-
2.	powiat kielecki	pl.26.02.p.01	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	-
3.	strefa ostrowiecko – starachowicka	pl.26.03.z.05	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	-
4.	strefa sandomiersko – pińczowska	pl.26.04.z.07	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	-
5.	województwo świętokrzyskiego	pl.26.00.c.14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A	D2

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2009 – 2010

Rys. 15. Wyniki klasyfikacji stref za 2009 r. w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę roślin, dla kryterium poziomów dopuszczalnych w zakresie NO_x i SO_x

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2009 – 2010

Rys. 16. Wyniki klasyfikacji stref za 2009 r. w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę roślin, dla kryterium poziomu docelowego w zakresie O_3

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2009 – 2010

Rys. 17. Wyniki klasyfikacji stref za 2009 r. w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę roślin, dla kryterium celu długoterminowego w zakresie O_3

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2009 – 2010

Tab. 17. Wyniki klasyfikacji stref za 2009 r. w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę roślin

Lp.	Strefa		Klasa ze względu na ochronę roślin, gdy określony jest			
	nazwa strefy	kod strefy	poziom docelowy			cel długoterminowy
			NO_x	SO_2	O_3	O_3
1.	miasto Kielce	pl.26.01.m.01	nie klasyfikowano			
2.	powiat kielecki	pl.26.02.p.01	A	A	-	-
3.	strefa ostrowiecko – starachowicka	pl.26.03.z.05	A	A	-	-
4.	strefa sandomiersko – pińczowska	pl.26.04.z.07	A	A	-	-
5.	województwo świętokrzyskie	pl.26.00.c.14	-	-	C	D2

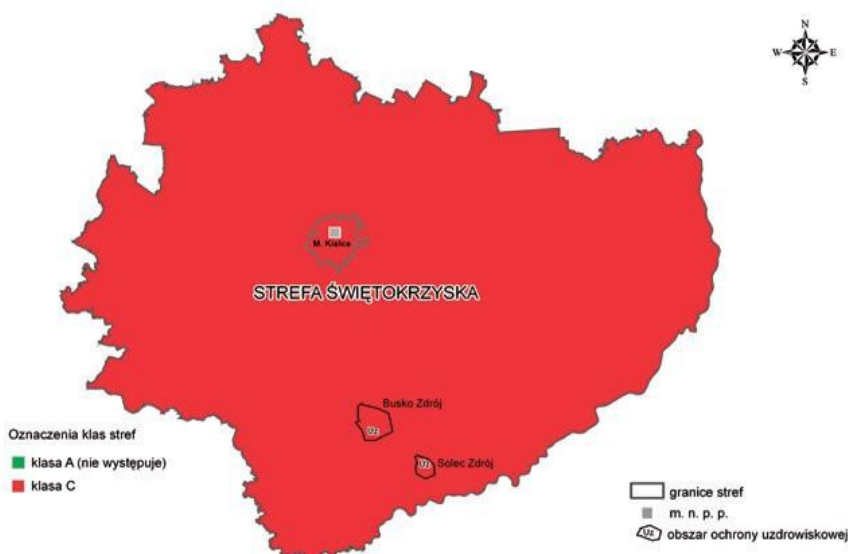
Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2009 – 2010

W dalszej części rozdziału zostają zamieszczone wyniki badań za rok 2010. Ocena jakości powietrza za 2010 rok zawiera nowe elementy w stosunku do ocen wykonywanych w latach poprzednich, wynikające z nowego podziału kraju na strefy oraz z trwającego obecnie procesu transpozycji do prawa polskiego *Dyrektywy 2008/50/WE (CAFE)*. Klasyfikacji dokonano w nowym układzie stref oraz dodatkowo oceną objęto pył zawieszony $PM_{2,5}$. Wydzielone strefy to :strefa świętokrzyska, do której należy Gmina Włoszczowa oraz strefa miasto Kielce.

Rys. 18. Wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim za 2010 r. ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla kryterium poziomów dopuszczalnych i docelowych w zakresie zanieczyszczeń: C_6H_6 , NO_2 , SO_2 , CO oraz Pb, As, Cd, Ni w pyłe zawieszonym PM_{10}

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2009 – 2010

Rys. 19. Wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim za 2010 r. ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla kryterium poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{10} i poziomu docelowego B(a)P

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2009 – 2010

Rys. 20. Wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim za 2010 r. ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla kryterium poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5}

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2009 – 2010

Rys. 21. Wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim za 2010 r. ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla kryterium poziomu celu długoterminowego O₃

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2009 – 2010

Tab. 18. Wyniki klasyfikacji stref za 2010 r. w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę zdrowia ludzi

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy												
			C ₆ H ₆	NO ₂	SO ₂	Pb	PM ₁₀	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	PM _{2,5}	O ₃ [*]	O ₃ ^{**}
1.	miasto Kielce	PL2601	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	C	A	D2
2.	strefa świętokrzyska	PL2602	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	B	A	D2

* - wg poziomu docelowego

** - wg poziomu celu długoterminowego

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2009 – 2010

Rys. 22. Wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim za 2010 r. ze względu na ochronę roślin, dla kryterium poziomów dopuszczalnych w zakresie NO_x i SO_2

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2009 – 2010

Rys. 23. Wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim za 2010 r. ze względu na ochronę roślin, dla kryterium poziomu docelowego w zakresie O_3

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2009 – 2010

Rys. 24. Wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim za 2010 r. ze względu na ochronę roślin, dla kryterium poziomu celu długoterminowego w zakresie O_3

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2009 – 2010

Tab. 19. Wyniki klasyfikacji stref za 2010 r. w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę roślin

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie			
			NO_x	SO_2	O_3 (wg poziomu docelowego)	O_3 (wg poziomem celu długoterminowego)
1.	miasto Kielce	PL2601	nie klasyfikowano			
2.	strefa świętokrzyska	PL2602	A	A	C	D2

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2009 – 2010

Zaliczenie strefy do określonej klasy jakości powietrza zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze. Klasa:

- A (D1) – oznacza, że stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych,
- B – oznacza, że stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,
- C (D2) – oznacza, że stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny, poziomy docelowy, poziomy celów długoterminowych.

Stosowanie symboli klas uzależnione jest od poziomów stężeń zanieczyszczeń. Poniżej zostaje przedstawiony schemat postępowania dla określenia poszczególnych stref danym symbolem, gdzie PD oznacza poziom dopuszczalny, a MT – margines tolerancji.

POZIOM	NIE PRZEKROCZONY	PRZEKROCZONY PD I NIE PRZEKROCZONY PD+MT	PRZEKROCZONY
DOPUSZCZALNY, gdy nie jest określony MT	A	nie dotyczy	C
DOPUSZCZALNY, gdy jest określony MT	A	B	C
DOCELOWY	A	nie dotyczy	C
CEL DŁUGOTERMINOWY	D1	nie dotyczy	D2

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są przede wszystkim:

1. zanieczyszczenia komunikacyjne – liniowe,
2. pochodzące ze źródeł niskiej emisji,
3. zanieczyszczania przemysłowe.

W przypadku Gminy Włoszczowa rozpatrywane będą jedynie pierwsze dwa źródła zanieczyszczeń z uwagi na to, że Gmina Włoszczowa ma charakter zdecydowanie rolniczy.

1. Zanieczyszczenia komunikacyjne powstają w wyniku eksploatacji dróg przez pojazdy mechaniczne. Główne składniki spalin to tlenki węgla i tlenki azotu.

Możliwość występowania emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych dotyczy obszarów przyległych do dróg najczęściej uczęszczanych – w tym przypadku są to drogi wojewódzkie: nr 742, nr 785, nr 786.

2. Niska emisja jest to emisja pyłów i szkodliwych gazów pochodząca z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób. Do źródeł niskiej emisji należy zaliczyć przede wszystkim indywidualne posesje, ciepłownie miałowo – węglowe a także mniejsze zakłady produkcyjne, punkty usługowe i handlowe. Ze względu na dużą ilość tego typu źródeł emisji nie jest możliwe monitorowanie każdego z nich, a tym samym określenie dokładnej ilości dostających się z nich do atmosfery zanieczyszczeń.

Rzeczywista emisja zanieczyszczeń z jednego źródła może się różnić w zależności od:

- spalania paliw o różnej kaloryczności i jakości (np. zróżnicowana zawartość związków siarki w węglu),
- stanu technicznego pieców,
- spalania w domowych piecach części odpadów (szczególnie tworzyw sztucznych).

Duża ilość emitorów wprowadzających zanieczyszczenia z kominów o niewielkiej wysokości powoduje, że zjawisko to może być uciążliwe, gdyż zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania, a są to najczęściej obszary o zwartej zabudowie mieszkaniowej. Niska emisja jest szczególnie uciążliwa w tzw. sezonie grzewczym. Najmniej ekologicznym paliwem w tym przypadku jest węgiel. W celu ograniczenia emisji niskiej propagowane są systemy alternatywnego ogrzewania gospodarstw. Ponadto wiele budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych charakteryzuje się dużymi stratami ciepła z uwagi na brak odpowiedniej izolacji ścian i stropów, a także z powodu okien o wysokim współczynniku przenikania ciepła. Stąd istnieje potrzeba zintensyfikowania termorenowacji takich budynków. W celu ograniczenia emisji niskiej propagowane są systemy alternatywnego ogrzewania gospodarstw.

Zgodnie z dostępnymi danymi GUS za rok 2009 na terenie Gminy Włoszczowa nie funkcjonuje sieć gazowa.

3. Zanieczyszczenia przemysłowe na terenie Gminy Włoszczowa są znikomym źródłem emisji

zanieczyszczeń do powietrza. Wśród substancji emitowanych przez nieliczne zakłady zlokalizowane na terenie gminy przeważają zanieczyszczenia charakterystyczne dla procesów spalania paliw do celów energetycznych i technologicznych, czyli dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pyły. Wielkość emisji zależy od ilości i jakości używanego paliwa, wyposażenia w urządzenia oczyszczające gazy odlotowe oraz skuteczność działania tych urządzeń. Przeważnie materiałem opałowym są węgiel i drewno.

5.4.2. Cel

1. Poprawa stanu jakości powietrza.

5.4.3. Kierunki działań

Stopniowe zmniejszanie zjawiska niskiej emisji przez modernizację systemu ogrzewania w gminie.

1. Propagowanie odnawialnych źródeł energii.
2. Edukacja ekologiczna mieszkańców na temat zanieczyszczeń z niskiej emisji i szkodliwości spalania odpadów w kotłowniach domowych.
3. Termomodernizacja istniejących budynków, stosowanie energooszczędnych materiałów i technologii przy budowie nowych obiektów.
4. Tworzenie programu gazyfikacji i jego sukcesywna realizacja.
5. Bieżąca modernizacja ciągów komunikacyjnych i dróg.
6. Wspieranie rozwoju ruchu rowerowego poprzez likwidację barier technicznych.
7. Utrzymywanie i budowa stref zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych.
8. Respektowanie kryterium ochrony powietrza w planowaniu przestrzennym.

5.4.4. Harmonogram działań

Tab. 20. Harmonogram czasowo – finansowy z zakresu ochrony powietrza na terenie Gminy Włoszczowa

Zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Termin realizacji	Szacunkowe koszty	Źródło finansowania
Współfinansowanie przebudowy drogi wojewódzkiej nr 786	Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach	2012	269000	Gmina Włoszczowa
Dofinansowanie przebudowy drogi powiatowej Nr 0227T Włoszczowa – Konieczno	Powiat Włoszczowski	2012	651000	Gmina Włoszczowa
Budowa ciągów pieszych – budowa brakujących chodników na os. Reja we Włoszczowie	Gmina Włoszczowa	2012	25000	Gmina Włoszczowa
Modernizacja fragmentu drogi poprzez wykonanie zatoki postojowej z betonowej kostki brukowej przy ul. Ks. Bp. Jaworskiego w bezpośrednim sąsiedztwie Sądu Rejonowego we Włoszczowie	Gmina Włoszczowa	2012	15418	Gmina Włoszczowa
Bieżąca naprawa nawierzchni dróg na terenie Gminy Włoszczowa	Gmina Włoszczowa	Zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	Gmina Włoszczowa
Modernizacja dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w obrębie Gminy Włoszczowa	Gmina Włoszczowa, powiat, województwo,	Zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	Gmina Włoszczowa, powiat, województwo,

	GDDKiA, UE			GDDKiA, UE
Preferowanie nowoczesnych materiałów budowlanych podczas remontów i budowy dróg	Gmina Włoszczowa	Zadanie ciągle	Brak danych kosztowych	Gmina Włoszczowa, mieszkańcy
Sukcesywna zmiana sposobu ogrzewania budynków z węglowego na paliwa ekologiczne oraz stosowanie nowocześniejszych instalacji grzewczych – użytkownicy indywidualni	Osoby indywidualne, przedsiębiorcy	Zadanie ciągle	Brak danych kosztowych	Gmina, mieszkańcy
Edukacja ekologiczna mieszkańców na temat zanieczyszczeń z niskiej emisji i szkodliwości spalania odpadów w piecach domowych	Gmina Włoszczowa	Zadanie ciągle	Brak danych kosztowych	Gmina Włoszczowa, organizacje ekologiczne
Propagowanie alternatywnych źródeł energii oraz informowanie o konsekwencji korzystania ze źródeł nieodnawialnych jak np. węgiel kamienny	Gmina Włoszczowa, powiat, województwo organizacje ekologiczne	Zadanie ciągle	Brak danych kosztowych	Gmina Włoszczowa, powiat, województwo organizacje ekologiczne

Źródło: Na podstawie konsultacji z UG Włoszczowa

5.5. Hałas

5.5.1. Analiza stanu istniejącego

Dopuszczalne wartości graniczne hałasu dla poszczególnych rodzajów terenów wynoszą jak podano w tabeli zamieszczonej poniżej.

Tab. 21. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku

Lp.	Rodzaj terenu	Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1.	a. Strefa ochronna „A” uzdrowiska, b. tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2.	a. tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b. tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c. tereny domów opieki społecznej d. tereny szpitali w miastach	55	50	50	40
3.	a. tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b. tereny zabudowy zagrodowej c. tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d. tereny mieszkaniowo- usługowe	60	50	55	45
4.	tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	65	55	55	45

¹⁾ wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei liniowych,

²⁾ w przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy,

³⁾ strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Do źródeł hałasu zalicza się hałas komunikacyjny i przemysłowy, gdzie na terenie Gminy Włoszczowa ten drugi prawie wcale nie występuje.

Znaczną część gminy stanowią tereny rolnicze lub zalesione stąd też gmina opiera swój rozwój głównie na produkcji rolno – spożywczej i leśnej. Małe i średnie inwestycje powstają głównie w ośrodku miejskim. Liczebnie przeważają niewielkie zakłady, które prowadzą działalność na małą skalę, przez co nie można mówić o znaczącej emisji hałasu pochodzenia przemysłowego. Poziom hałasu przemysłowego jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależny jest od rodzaju wykorzystywanych maszyn i urządzeń. Występujące na terenie Gminy Włoszczowa przedsiębiorstwa to niewielkie działalności, których proces technologiczny opiera się przeważnie na pracy ludzi. Występowanie maszyn emitujących hałas jest nieznaczne.

Jeżeli na terenie gminy powstałaby inwestycja mogąca powodować większą emisję hałasu, obowiązek dotrzymania odpowiednich poziomów hałasu leży w gestii inwestora. Przedsiębiorcy prowadzący działalność polegającą na prowadzeniu:

- zakładu, na którego terenie eksploatowane są instalacje lub urządzenia emitujące hałas, dla którego zostało wydane pozwolenie na emitowanie hałasu do środowiska lub decyzja o dopuszczalnym poziomie hałasu,
- instalacji, dla której zostało wydane pozwolenie zintegrowane;

są zobowiązani do przeprowadzenia monitoringu minimum co 2 lata na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 listopada 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody (Dz. U. Nr 206, poz. 1291).

Hałas komunikacyjny natomiast towarzyszy nieodłącznie drogom uczęszczanym przez pojazdy mechaniczne, trasom kolejowym i strefom lotniczym.

W związku z brakiem dostępności danych na temat ilości przejazdów pociągów towarowych oraz parametrów startu i hamowania pociągów towarowych, osobowych, pociągów pospiesznych nie jest możliwe przeprowadzenie obliczeń emitowanego hałasu.

Emisja hałasu związana z użytkowaniem dróg jest o wiele bardziej regularną emisją niż emisja z ruchu kolejowego. Ponad to ruch pojazdów samochodowych odbywa się znacznie częściej niż ruch pociągów i jest nieuniknionym czynnikiem powodującym emisję hałasu. Najbardziej uczęszczanymi drogami na terenie Gminy Włoszczowa są drogi wojewódzkie.

Tab. 22. Średni Dobowy Ruch na drogach wojewódzkich w obrębie Gminy Włoszczowa

Lp.	Nr drogi	Relacja	SDR	W tym pojazdy ciężkie
1.	742	granica województwa – Włoszczowa	3094	22541
		Włoszczowa – Nagłowice	2801	305
2.	785	granica województwa – Włoszczowa	1678	141
3.	786	Secemin – Włoszczowa	2315	139
		Włoszczowa – /Przeście/	8190	450
		Włoszczowa – Łopuszno	3746	363

Źródło: Pomiar Ruchu na Drogach Wojewódzkich w 2010 r.

Brak jest informacji o natężeniu ruchu na drogach powiatowych i gminnych. Z uwagi na rozwój technologii motoryzacyjnej i coraz większą dostępność pojazdów silnikowych ruch pojazdów mechanicznych utrzymuje się na wysokim poziomie. Budynek zlokalizowane przy najbardziej ruchliwych trasach są często narażone na oddziaływanie hałasu o ponadnormatywnym poziomie. Nie można wyeliminować ruchu pojazdów z terenów zamieszkałych. Możliwe są działania zapobiegające ponadnormatywnym oddziaływaniom takie jak odpowiednia organizacja ruchu drogowego, utrzymywanie nawierzchni jezdnych w dobrym stanie, budowa ekranów akustycznych i nasadzenia zieleni izolacyjnej.

5.5.2. Cel

1. Niedopuszczenie do pogarszania się klimatu akustycznego na obszarach, na których nigdy nie występowały przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu.

2. Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców ponadnormatywnym hałasem.

5.5.3. Kierunki działań

1. Planowanie i sukcesywna realizacja inwestycji zwiększających płynność ruchu, zwłaszcza na obszarach zabudowanych.
2. Propagowanie ruchu rowerowego.
3. Prowadzenie nasadzeń zieleni ochronnej przy drogach.
4. Rozważanie stosowania tzw. cichych nawierzchni przy budowie lub modernizacji dróg.
5. Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów o ochronie przed hałasem stref ograniczonego użytkowania, gdy zachodzi taka konieczność.
6. Stosowanie się do ograniczeń prędkości.

5.5.4. Harmonogram działań

Tab. 23. Harmonogram czasowo – finansowy z zakresu ochrony przed hałasem na terenie Gminy Włoszczowa

Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w PLN	Źródło finansowania
Współfinansowanie przebudowy drogi wojewódzkiej nr 786	Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach	2012	269000	Gmina Włoszczowa
Dofinansowanie przebudowy drogi powiatowej Nr 0227T Włoszczowa – Konieczno	Powiat Włoszczowski	2012	651000	Gmina Włoszczowa
Budowa ciągów pieszych - Budowa brakujących chodników na os. Reja we Włoszczowie	Gmina Włoszczowa	2012	25000	Gmina Włoszczowa
Modernizacja fragmentu drogi poprzez wykonanie zatoki postojowej z betonowej kostki brukowej przy ul. Ks. Bp. Jaworskiego w bezpośrednim sąsiedztwie Sądu Rejonowego we Włoszczowie	Gmina Włoszczowa	2012	15418	Gmina Włoszczowa
Bieżąca naprawa nawierzchni dróg na terenie gminy Włoszczowa	Gmina Włoszczowa	Zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	Gmina Włoszczowa
Modernizacja dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w obrębie gminy Włoszczowa	Gmina Włoszczowa, powiat, województwo,	Zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	Gmina Włoszczowa, powiat, województwo,

	GDDKiA, UE			GDDKiA, UE
Preferowanie nowoczesnych materiałów budowlanych podczas remontów i budowy dróg	Gmina Włoszczowa	Zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	Gmina Włoszczowa, mieszkańcy
Utrzymanie i odnowa zieleni wzdłuż szlaków komunikacyjnych	Gmina Włoszczowa	Zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	Gmina Włoszczowa, powiat, województwo, ZDR

Źródło: Na podstawie konsultacji z UG Włoszczowa

5.6. Promieniowanie elektromagnetyczne

5.6.1. Analiza stanu istniejącego

Ustawa Prawo ochrony środowiska definiuje pola elektromagnetyczne jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz. Spośród urządzeń i obiektów będących źródłami pól elektromagnetycznych o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz znaczenie z punktu widzenia ochrony środowiska mają:

- linie i stacje elektroenergetyczne o napięciu znamionowym równym 110 kV lub wyższym,
- obiekty radionadawcze, w tym: stacje nadawcze radiowe i telewizyjne,
- urządzenia radiokomunikacyjne, w tym stacje bazowe telefonii komórkowej o częstotliwości 450 – 1800 MHz, których sieć rozwinęła się znacznie w ciągu ostatnich lat,
- urządzenia radiolokacyjne.

Lokalizacja nadajnika fal elektromagnetycznych musi odbyć się w taki sposób, aby nie zachodziła możliwość negatywnego oddziaływania fal elektromagnetycznych na ludzi i ich otoczenie. Nie dla wszystkich przedsięwzięć konieczne jest przeprowadzanie oceny oddziaływania na środowisko. Należy liczyć się z faktem, że promieniowanie elektromagnetyczne jest wszędzie, gdzie występuje napięcie elektryczne. Nie wszystkie pola elektromagnetyczne są szkodliwe dla zdrowia człowieka.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr. 213, poz. 1397) do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko zalicza się instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne, z wyłączeniem radiolinii, emitujące pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0,03 Mhz do 300000 Mhz, w których równoważna moc promieniowania izotropowo wyznaczona dla pojedynczej anteny wynosi nie mniej niż:

- 2000 W, a miejsca dostępne dla ludności znajdują się w odległości nie większej niż 100 m od środka elektrycznego, w osi głównej wiązki promieniowania tej anteny;
- 5000 W, a miejsca dostępne dla ludności znajdują się w odległości nie większej niż 150 m od środka elektrycznego, w osi głównej wiązki promieniowania tej anteny;
- 10000 W, a miejsca dostępne dla ludności znajdują się w odległości nie większej niż 200 m od środka elektrycznego, w osi głównej wiązki promieniowania tej anteny;
- 20000 W;

przy czym równoważną moc promieniowaną izotropowo wyznacza się dla pojedynczej anteny także w przypadku, gdy na terenie tego samego zakładu lub obiektu znajduje się realizowana lub zrealizowana inna instalacja radiokomunikacyjna, radionawigacyjna lub radiolokacyjna.

Za emisję oraz monitoring promieniowania elektromagnetycznego odpowiedzialny jest inwestor. W związku z powyższym inwestorzy, na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów* (Dz. U. Nr 192, poz. 1883), zostali zobowiązani do dotrzymywania dopuszczalnych wielkości promieniowania w miejscach dostępnych dla ludzi.

Pomiary pól elektromagnetycznych przeprowadzone przez WIOŚ w latach 2009 – 2010 nie wykazały przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w żadnym z 90 punktów pomiarowych znajdujących się w dostępnych dla ludności miejscach. Wartość dopuszczalna, wynosi 7 V/m.

W przypadku linii i stacji elektroenergetycznych nie obserwuje się dynamicznych zmian w obecnym systemie przesyłowym energii elektrycznej. Jednocześnie należy podkreślić, że natężenia pól elektrycznego i magnetycznego szybko maleją wraz ze wzrostem odległości od linii elektroenergetycznych, więc nie są one istotnym czynnikiem oddziałującym na środowisko. Stacje elektroenergetyczne natomiast budowane są na otwartych terenach, i poza ogrodzonymi, i niedostępnymi dla ludności obszarami stacji nie występują pola elektromagnetyczne o wartościach zbliżonych do dopuszczalnych.

Przez tereny Gminy Włoszczowa, z zachodu na wschód, przebiega tranzytowa linia elektroenergetyczna Joachimów – Kielce o napięciu 220 kV. Nie jest to jednak źródło energii elektrycznej dla gminy. Miejscowości gminy Włoszczowa są zasilane z Głównego Punktu Zasilania zlokalizowanego we Włoszczowie przy ul. Wiśniowej. Do punktu tego doprowadzona jest linia elektroenergetyczna 110 kV, transformatory zlokalizowane na terenie Włoszczowy obniżają napięcie do 15 kV. Napowietrzne linie przesyłowe 15 kV doprowadzają energię elektryczną do stacji transformatorowych zlokalizowanych na terenie sołectw gminy. Ze stacji tych prąd dostarczany jest do odbiorców indywidualnych. Stan sieci elektroenergetycznej Gminy Włoszczowa oceniany jest jako średni. Stacja transformatorowa we Włoszczowie nie jest w pełni wykorzystywana, co stwarza warunki do rozwoju sieci elektroenergetycznej. Większość stacji transformatorowych jest jednak dość starych i w najbliższych latach będzie wymagać wymiany. Także część linii przesyłowych, ze względu na niewłaściwe parametry techniczne może wymagać wymiany.

Nadajniki stacji GSM są obecne niemal w każdym rejonie Polski, znajdują się również na terenie Gminy Włoszczowa.

Tab. 24. Wykaz i lokalizacja stacji bazowych na terenie Gminy Włoszczowa (stan na 31.12.2010 r.)

Krótką charakterystyka	Lokalizacja
Stacja bazowa telefonii komórkowej WLS3301C sieci PLAY	eksploatowanej we Włoszczowie przy ul. Żeromskiego 28 (budynek ZOZ)
Stacja bazowa telefonii komórkowej 5277 WŁOSZCZOWA sieci ORANGE	eksploatowanej w Czarncy, gm. Włoszczowa
Stacja bazowa telefonii komórkowej 55234 ZABRODZIE CMK sieci ERA	eksploatowanej na działce oznaczonej w ewidencji gruntów nr 17/3, obręb Motyczno, gm. Włoszczowa, pow. włoszczowski, woj. świętokrzyskie
Stacja bazowa telefonii komórkowej 55288 WŁOSZCZOWA WSCHÓD sieci ERA	eksploatowanej we Włoszczowie przy ul. J. Kochanowskiego 1 (OSM Włoszczowa), gm. Włoszczowa
Stacja bazowa telefonii komórkowej 5348 PRZYGRADÓW sieci ORANGE	eksploatowanej na działce oznaczonej w ewidencji gruntów nr 664, obręb Przygradów, gm. Włoszczowa
Stacja bazowa telefonii komórkowej 5314 WŁOSZCZOWA MIASTO sieci ORANGE	eksploatowana we Włoszczowie przy ul. Głowackiego, na działce oznaczonej w ewidencji gruntów nr 5430, obręb 05 Włoszczowa, gm. Włoszczowa
Stacja bazowa telefonii komórkowej 6655 WŁOSZCZOWA STOLBUD sieci ORANGE	eksploatowana we Włoszczowie przy ul. Jędrzejowskiej 74 (STOLBUD S.A.), gm. Włoszczowa
Linia Radiowa Włoszczowa OM01-01 NEC P	eksploatowana we Włoszczowie przy ul. Żeromskiego 28 (budynek ZOZ Włoszczowa - wieża stacji bazowej P4 Sp.

	z o.o.), gm. Włoszczowa
Stacja bazowa telefonii komórkowej BT 10231 MOTYCZNO	eksploatowanej w Motyczynie, na działce oznaczonej w ewidencji gruntów nr 151/1, gm. Włoszczowa
Stacja bazowa telefonii komórkowej sieci PLUS BT 12278 „WŁOSZCZOWA”	eksploatowana na stalowej wieży położonej we Włoszczowie, ul. B. Głowackiego 9, gm. Włoszczowa

Źródło: UG Włoszczowa

Działanie nadajników nie wpływa na mieszkańców ponieważ fale rozchodzą się prostopadle do nadajnika umieszczonego na znacznej wysokości. Wysokie maszty służą temu, aby nie dochodziło do oddziaływania na ludzi i ich otoczenie.

5.6.2. Cel

1. Niedopuszczanie do możliwości negatywnego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na ludzi i środowisko.

5.6.3. Kierunki działań

1. Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach.
2. Zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.
3. Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zagadnień dotyczących znaczącego oddziaływania pól elektromagnetycznych na ludzi i środowisko.
4. Przestrzeganie procedury oceny oddziaływania na środowisko na etapie udzielenia decyzji środowiskowej.
5. Lokalizowanie linii elektromagnetycznych o napięciu 110 kV i wyższym poza terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową oraz poza miejscami dostępu dla ludności.

5.6.4. Harmonogram działań

Tab. 25. Harmonogram czasowo – finansowy z zakresu ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym na terenie Gminy Włoszczowa

Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w PLN	Źródło finansowania
Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnień dotyczących znaczącego oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko i człowieka	Gmina Włoszczowa	Zadanie ciągłe	Brak kosztów	Gmina Włoszczowa w ramach działalności własnej
Przestrzeganie procedury oceny oddziaływania na środowisko na etapie udzielania decyzji środowiskowej	Gmina Włoszczowa, Starosta Powiatowy, RDOŚ	Zadanie ciągłe	Brak kosztów	Gmina Włoszczowa w ramach działalności własnej
Współpraca ze służbami kontrolno – pomiarowymi obiektów emitujących pola elektromagnetyczne.	WIOŚ, WSSE	Zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	WIOŚ, WSSE

Źródło: Na podstawie konsultacji z UG Włoszczowa

5.7. Energia odnawialna

5.7.1. Możliwości technologiczne

Pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych zostało już opanowane technologicznie, chociaż efektywność w przypadku poszczególnych źródeł nie jest jednakowa. Energia pochodząca z poszczególnych pierwotnych źródeł ma określoną postać i odpowiada za określone naturalne procesy przyrodnicze. Przy pomocy środków technicznych i technologii uzyskuje się energie w formie najbardziej przydatnej dla człowieka w postaci energii elektrycznej i ciepłej.

Do najbardziej znanych i wykorzystywanych źródeł energii odnawialnych należą:

1. energia biomasy,
2. promieniowanie słoneczne,
3. energia wiatru,
4. energia spadku wody,
5. geotermia (ciepło z wnętrza ziemi).

Wszystkie odnawialne źródła energii można wykorzystywać w gospodarce komunalnej i gminnej. Wybór źródła lub źródeł zależy od lokalnych warunków środowiska geograficznego, gdyż nie wszystkie źródła występują lub są osiągalne i jednakowo opłacalne w każdym miejscu kraju.

Podstawową przyczyną, dla której władze gminne powinny zainteresować się możliwościami wykorzystania na swoim terenie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych jest ustawa "Prawo energetyczne". Jedną ze sfer powierzonych władzom gmin przez Ustawodawcę jest ustalenie planu zaopatrzenia w ciepło. Ustawa nakazuje, by w procesie planowania uwzględniać m. in. możliwości wykorzystania lokalnych zasobów energii. Tak więc samorządy mają prawny obowiązek zwrócenia uwagi także na odnawialne źródła energii, dostępne na terenie gminy i gmin sąsiednich.

Drugim powodem, dla którego władze samorządowe powinny zainteresować się perspektywami wykorzystania na swoim terenie energii ze źródeł odnawialnych jest wzgląd ekologiczny, wynikający nie tylko z poszczególnych ustaw dotyczących ochrony przyrody, ale z samego Prawa energetycznego. Każdą gminę dotyczyć będą także wymogi ekologiczne stawiane przez Unię Europejską, a już dotyczą zobowiązania podpisane przez Polskę w trakcie międzynarodowych konferencji na temat przeciwdziałania globalnym zagrożeniom dla środowiska przyrodniczego. Przykładami takich zagrożeń są skażenie atmosfery a także efekt cieplarniany, który można zmniejszyć, odsunąć w czasie, a nawet usunąć zupełnie poprzez ograniczanie emisji tzw. gazów szklarniowych. Jednym z nich, dominującym ilościowo i ciągle wytwarzanym przez człowieka w trakcie produkcji energii metodami konwencjonalnymi jest dwutlenek węgla CO₂. Polska zadeklarowała, że do 2010 roku obniży jego emisję o 8% w porównaniu z 1990 r.

ad. 1. W polskich warunkach najłatwiejsza do pozyskania jest **energia z biomasy**. Szacuje się, że energia z materii organicznej zgodnie z obecnymi tendencjami da największy wkład do rozwoju energii. Biomasa może być przekształcona na energię ciepłą, elektryczną lub paliwa płynne. W wyniku spalania biomasy, do atmosfery przedostaje się dwutlenek węgla, w ilości w jakiej został pobrany przez rośliny. Zatem spalanie biomasy nie zwiększa ogólnej emisji tego gazu cieplarnianego.

Energię z biomasy można uzyskać poprzez:

Spalanie materii roślinnej. Wartość kaloryczna 0,5 tony suchej biomasy odpowiada wartości kalorycznej tony mialu węglowego, natomiast koszt wytworzenia jest o połowę niższy. W naszych warunkach największe zastosowanie będą miały następujące produkty i odpady rolnicze i leśne:

- słoma roślin zbożowych,
- drzewa i gałęzie ze ściniek i cięć sanitarnych lasów,
- gałęzie z cięć produkcyjnych,
- odpady z przemysłu drzewnego,
- plantacje lasów energetycznych liściastych.

Z 1 ha pola można uzyskać, jako odpad z produkcji zboża około 2 – 3 ton słomy. W przypadku produkcji roślin energetycznych, ilość uzyskanej słomy może wynieść nawet 20 ton z ha. Z upraw energetycznych zalecana jest wierzba energetyczna, którą można uprawiać na prawie wszystkich rodzajach gleb. Cechą wiodącą tej rośliny jest szybki i duży przyrost masy drzewnej. Dodatkowym jej atutem jest oczyszczanie gleb z metali ciężkich, związków toksycznych poprzez wbudowanie ich w swoją biomasę. Z powodu tych właściwości stosowana jest jako zielony pas ochronny wokół szkodliwych zakładów przemysłowych, autostrad, składowisk odpadów.

W Polsce na potrzeby produkcji biomasy można uprawiać rośliny szybko rosnące:

- wierzba wiciowa (*Salix viminalis*)
- ślázowiec pensylwański lub inaczej malwa pensylwańska (*Sida hermaphrodita*)
- topinambur czyli słonecznik bulwiasty (*Helianthus tuberosus*)
- róża wielokwiatowa znana też jako róża bezkolcowa (*Rosa multiflora*)
- rdest sachaliński (*Polygonum sachalinense*)
- trawy wieloletnie, jak np.: miskant olbrzymi czyli trawa słoniowa (*Miscanthus sinensis gigantea*), miskant cukrowy (*Miscanthus sacchariflorus*), spartina periowa (*Spartina pectinata*), palczatka Gerarda (*Andropogon gerardi*), proso różgowe (*Panicum virgatum*).

Wytwarzanie oleju napędowego z roślin oleistych (np. rzepak) uprawianych specjalnie dla celów energetycznych.

Fermentację alkoholową materiału organicznego (np. ziemniaków, buraków cukrowych, zbóż) celem wytworzenia alkoholu etylowego do paliw silnikowych.

Beztlenową fermentację odpadowej masy organicznej tj.: odpadów roślinnych z rolnictwa, leśnictwa oraz z przemysłu przetwórstwa spożywczego, z której otrzymuje się biogaz. W czasie fermentacji beztlenowej nawet do 60% biomasy jest zamieniane w biogaz.

ad. 2. Energia słoneczna staje się coraz bardziej popularna, co przejawia się m. in. w coraz szerszych ofertach producentów paneli słonecznych i firm zajmujących się techniką grzewczą. Energia słoneczna jest z powodzeniem wykorzystywana do dogrzewania wody w indywidualnych gospodarstwach jak i w firmach. Na terenie Gminy Włoszczowa pojawiają się panele słoneczne instalowane na dachach prywatnych posesji. W polskich warunkach możliwość wykorzystania energii słonecznej jest znacznie zróżnicowana. Średnie nasłonecznienie wynosi 1600 godzin, najdłuższe jest nad morzem, a najkrótsze na południu polski.

ad. 3. Energia wiatru znajduje coraz większe zastosowanie w Polsce, jednak budzi pewne kontrowersje pod względem ochrony ptaków i nietoperzy. Farmy wiatrowe mogą stanowić przeszkodę na trasie przelotu

ptaków. Kolizje ptaków z siłowniami wiatrowymi zdarzają się w sytuacji zlokalizowania elektrowni na trasie głównych przelotów ptaków lub w miejscu, gdzie znajdują się ważne dla nich żerowiska. Pewne zagrożenie występować może także w trakcie nocnych przelotów i w warunkach złej widoczności.

Pamiętać należy jednak, że większość migracji ptaków odbywa się na wysokościach znacznie przekraczających 150 m, czyli zdecydowanie ponad pracującymi siłowniami wiatrowymi.

Podstawowe znaczenie dla minimalizacji ewentualnych negatywnych oddziaływań elektrowni wiatrowych na ptaki ma właściwy wybór lokalizacji, w szczególności unikanie lokalizowania elektrowni wiatrowych:

- na obszarach użytkowanych intensywnie przez ptaki,
- w miejscach koncentracji występowania gatunków znanych ze swej kolizyjności, takich jak np.: ptaki drapieżne (szponiaste), mewy i rybitwy, ptaki migrujące nocą, sowy oraz wybrane gatunki wykonujące w powietrzu pokazy godowe,
- w miejscach koncentracji ptaków blaskodziobych oraz siewkowych, w odniesieniu do których stwierdzono silne reakcje unikania elektrowni wiatrowych, prowadzące do utraty siedlisk tych ptaków,
- na obszarach wyjątkowo cennych dla awifauny lęgowej.

Obecność turbin wiatrowych zlokalizowanych na użytkach rolnych umożliwia ich dalsze wykorzystanie pod uprawę lub pastwiska. Pojedyncza elektrownia zajmie teren kilkunastu metrów kwadratowych, obsługa ogranicza się do dwóch przeglądów w ciągu roku. Ściśle należy natomiast przestrzegać zasady zakazującej wznoszenia elektrowni wiatrowych w bliskim sąsiedztwie siedzib ludzkich. Naruszenie tej zasady może być źródłem niezadowolenia tej części społeczeństwa, dla której uciążliwe jest zbyt bliskie sąsiedztwo urządzeń, ich stała obecność w krajobrazie i powodowany nią efekt cienia.

Należy zachować taką odległość terenów przeznaczonych pod lokalizację elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą od terenów wymagających ochrony przed hałasem, która zapewni dotrzymanie akustycznych standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych na terenach podlegających ochronie lub odległość mniejszą, ale przy zastosowaniu środków ograniczających emisję hałasu co najmniej do poziomów dopuszczalnych.

Elektrownie wiatrowe mogą mieć negatywny wpływ na populacje nietoperzy ich siedliska szczególnie poprzez:

- degradację, zakłócenia lub niszczenia siedlisk oraz korytarzy migrowania,
- degradację, zakłócenia lub niszczenie miejsc rozrodu,
- zwiększone ryzyko kolizji nietoperzy w locie,
- dezorientację nietoperzy na skutek emisji ultradźwięków.

Zgodnie z tymczasowymi wytycznymi dotyczącymi ocen oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze (wersja II, grudzień 2009) nie należy lokalizować elektrowni wiatrowych:

- we wnętrzu lasów i niebędących lasem skupień drzew;
- w odległości mniejszej niż 200 m od granic lasów i niebędących lasem skupień drzew o powierzchni 0,1 ha lub większej;
- w odległości mniejszej niż 200 m oraz brzegów zbiorników i cieków wodnych wykorzystywanych przez nietoperze (nie dotyczy farm off shore);
- na obszarach Natura 2000 chroniących nietoperze lub w ich sąsiedztwie – w odległości mniejszej niż 1 km od znanych kolonii rozrodczych i zimowisk nietoperzy;

- z gatunków będących przedmiotem ochrony na danym obszarze;
- na obszarach, na których w regionalnych lub lokalnych opracowaniach dotyczących potencjalnych lokalizacji elektrowni wiatrowych wykluczono ich lokalizację ze względu na stwarzane zagrożenia dla nietoperzy.

ad. 4. Energię spadku wód wykorzystuje się do produkcji energii elektrycznej w położonych na rzekach lub jeziorach elektrowniach wodnych. W przypadku energetyki wodnej preferuje się tworzenie małych elektrowni wodnych, o mocy do 5 MW.

ad. 5. Energia geotermalna charakteryzuje się możliwością dostarczania stałego strumienia energii w ciągu całego roku, jest niezależna od warunków klimatycznych i daje największe efekty ekonomiczne. Pewność dostaw energii cieplnej z ciepłowni geotermalnej i jej konkurencyjny koszt w porównaniu do energii z węgla przemawia za jej rozwojem i szerszym zastosowaniem. Ciepło geotermalne można również wykorzystać do produkcji energii elektrycznej pod warunkiem pozyskiwania wody w temperaturze powyżej 90°C. Wody o takiej temperaturze występują rzadko.

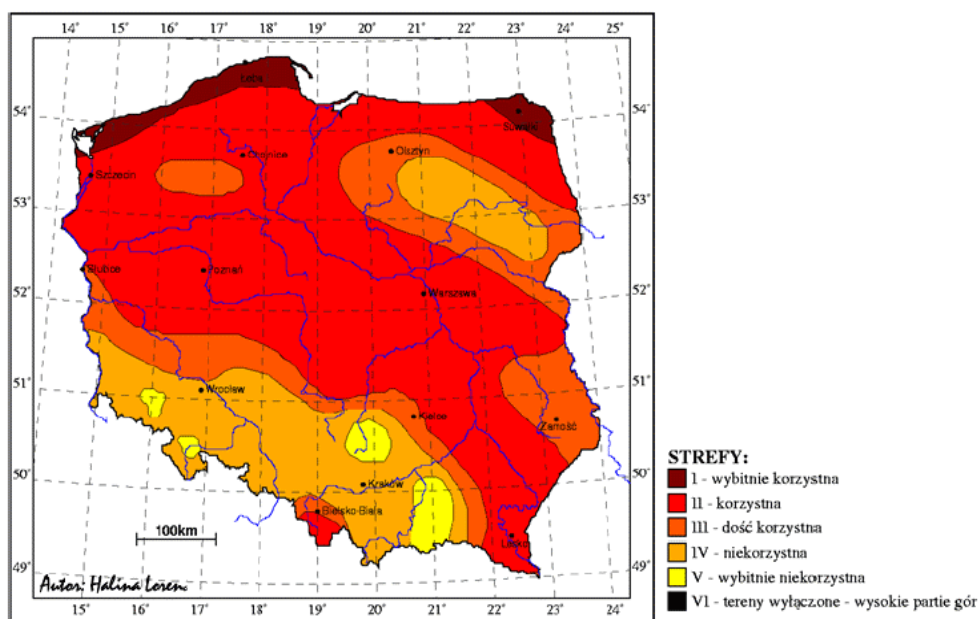
W polskich warunkach zasoby wód geotermalnych są najczęściej wykorzystywane do:

- ogrzewania pomieszczeń,
- ogrzewania hodowli szklarniowej,
- w kąpieliskach.

5.7.2. Analiza stanu istniejącego

Energia elektryczna jest dostarczana mieszkańcom przez dystrybutora energii. Jest to energia ze źródeł konwencjonalnych.

Gmina Włoszczowa znajduje się w części Polski, w której panują korzystne warunki ze względu na możliwość wykorzystania energii wiatru. Istnieje zatem możliwość zaprojektowania ferm wiatrowych.

Rys. 25. Podział Polski pod względem stref korzystności dla budowy elektrowni wiatrowych

Źródło: dr hab. Halina Lorenc profesor IMGW

Innym popularnym źródłem energii odnawialnej są panele słoneczne, które są popularne w indywidualnych gospodarstwach domowych jak i wśród firm. Energia słoneczna zebrana przez solar zamontowany w miejscu o odpowiedniej ekspozycji na światło może być wykorzystywana przede wszystkim do dogrzewania wody. Brak jest informacji na temat ilości instalacji solarnych zamontowanych na prywatnych posesjach.

Bardzo dobrym rozwiązaniem mogą być również plantacje roślin energetycznych takich jak wierzba energetyczna, czy inne rośliny energetyczne. Gmina Włoszczowa jako gmina o charakterze rolniczym ma wystarczający potencjał przestrzenny aby zainwestować w hodowlę roślin energetycznych.

5.7.3. Cel

1. Zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

5.7.4. Kierunki działań

1. Edukacja w celu podniesienia świadomości społecznej i budowa instalacji wykorzystujących energie odnawialną.
2. Stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu konsultacji dotyczących OZE.
3. Wspieranie inicjatyw podejmowanych w zakresie zastępowania, jako nośnika energii, paliwa stałego źródłami energii odnawialnej.
4. Popularyzacja i wdrożenie najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w sferze rozwiązań technologicznych, organizacyjnych i finansowych.

5.7.5. Harmonogram działań

Tab. 26. Harmonogram czasowo – finansowy z zakresu energii odnawialnej na terenie Gminy Włoszczowa

Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w PLN	Źródło finansowania
Stopniowe zwiększanie udziału energii otrzymanej z surowców odnawialnych w całkowitym zużyciu energii	Gmina, Zakłady przemysłowe, Właściciele i zarządcy budynków	Zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	Gmina Włoszczowa, zakłady przemysłowe, właściciele i zarządcy budynków
Organizowanie spotkań mających na celu zainteresowanie mieszkańców tematem odnawialnych źródeł energii oraz zachęcenie do korzystania z nowoczesnych technologii w zakresie energii odnawialnej	Gmina Włoszczowa	Zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	Gmina Włoszczowa
Propagowanie alternatywnych źródeł energii oraz informowanie o konsekwencji korzystania ze źródeł nieodnawialnych jak np. węgiel kamienny, czy informowanie o skutkach spalania odpadów w kotłach domowych	Gmina Włoszczowa, powiat, województwo organizacje ekologiczne	Zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	Gmina Włoszczowa, powiat, województwo organizacje ekologiczne

Źródło: Na podstawie konsultacji z UG Włoszczowa

5.8. Poważne awarie

5.8.1. Analiza stanu istniejącego

Mianem "nadzwyczajnych zagrożeń środowiska" (NZŚ) określa się negatywne skutki zdarzeń losowych takich jak awarie techniczne i technologiczne w jednostkach stosujących, produkujących lub magazynujących materiały niebezpieczne oraz w transporcie takich substancji. NZŚ stanowią:

- zanieczyszczenie poszczególnych elementów środowiska w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji,
- pożary na rozległych obszarach lub długo trwające, a także towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych,
- zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska w wyniku katastrof budowli hydrotechnicznych,
- zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska w wyniku klęsk żywiołowych.

Przeciwdziałanie poważnym awariom jest jednym z podstawowych zadań Inspekcji Ochrony Środowiska. Zadanie to wypełniane jest poprzez:

- prowadzenie rejestru zakładów, których działalność może być przyczyną wystąpienia poważnej awarii;
- kontrolę podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii;
- prowadzenie szkoleń dla organów administracji oraz podmiotów, o których mowa powyżej;
- współdziałanie w akcjach zwalczania poważnych awarii z organami właściwymi do ich prowadzenia;
- badanie przyczyn powstawania poważnych awarii i nadzór nad usuwaniem ich skutków dla środowiska.

Potencjalnym zagrożeniem środowiska i zdrowia człowieka jest transport substancji niebezpiecznych przez obszar gminy, za który odpowiedzialność spoczywa na spedytorze. W przypadku wystąpienia skażenia środowiska podczas transportu materiałów niebezpiecznych (transport drogowy lub kolejowy), gdy trudno jest ustalić sprawcę zdarzenia – obowiązki usunięcia zagrożenia spoczywają na Staroście. Stąd istotne znaczenie miałoby wyznaczenie miejsca tymczasowego magazynowania odpadów powstałych w czasie usuwania skutków zdarzenia. Decyzja, co do miejsca powinna być podjęta na poziomie województwa w porozumieniu z właściwymi samorządami terytorialnymi. Z punktu widzenia narażenia mieszkańców na skutki ewentualnych skażeń środowiska podczas transportu materiałów niebezpiecznych, ważne jest opracowanie programu informowania społeczeństwa o wystąpieniu awarii i sposobu zachowań w takiej sytuacji.

Do największych zakładów funkcjonujących na terenie gminy należą:

- „STOLBUD WŁOSZCZOWA” S. A.,
- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska we Włoszczowie,
- Zakład Przemysłu Drzewnego „ARBOR”,
- Z.P.U.E. Wypychewicz S. A. we Włoszczowie,
- Z. P. U. H. „ROAD” Sp. z o. o. we Włoszczowie,
- „Effector” S. A.,

- Zakład Produkcji Metalowej, Konieczno,
- Zakład Produkcji Elementów Budowlanych Konieczno „ELBET”,
- STRUNOBET-MIGACZ Sp. z o. o. w Kuzkach.

Pozostałe zakłady produkcyjne związane są z drobnymi usługami i handlem.

Na terenie Gminy Włoszczowa nie ma zakładów zaklasyfikowanych do zakładów o zwiększonym ryzyku albo zakładów o dużym ryzyku zgodnie Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 r. *w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej* – Dz. U. nr 58, poz. 535). Jako zakłady o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej nie kwalifikują się również w/w zakłady.

Do zakładów stanowiących potencjalne źródło wystąpienia awarii przemysłowej można zaliczyć: każdą ze stacji paliw, które znajdują się na terenie gminy; firmy zajmujące się transportem substancji niebezpiecznych. W przypadku transportu substancji niebezpiecznych może dojść do awarii bez względu na to skąd pochodzi przewoźnik. W tego typu przypadkach awarie następują akurat w danym miejscu niezależnie od miejsca pochodzenia i przeznaczonego celu.

Podsumowując, na terenie Gminy Włoszczowa nie ma zakładów, które znajdują się w grupie zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii.

Obowiązki dotyczące awarii przemysłowych spoczywają głównie na prowadzącym zakład oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej, a także wojewodzie. Szczegółowy opis tych obowiązków podaje ustawa *Prawo ochrony środowiska*.

Zapobieganie awariom miejscowym, prowadzi się głównie poprzez ograniczenie transportu substancji niebezpiecznych, kierowanie ich oznakowanymi trasami, omijającymi centrum miast, informowanie i edukowanie społeczeństwa o sposobach zapobiegania zagrożeniom, a także o sposobie postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia. Powstałe zagrożenia w transporcie drogowym jak i kolejowym, zwalczane są przez odpowiednie jednostki straży pożarnej.

W przypadku wystąpienia zdarzenia mającego znamiona poważnej awarii jednostka przygotowana jest w stopniu podstawowym, umożliwiającym podjęcie pierwszych działań ratowniczych. Do tego typu zdarzeń wzywana będzie Ochotnicza Straż Pożarna wyposażona w podstawowy sprzęt ratowniczy.

W przypadku zajścia potrzeby powiadamiane będzie Wojewódzkie Stanowisko Koordynacji Ratownictwa, które dysponuje odpowiednimi siłami i środkami.

5.8.2. Cel

1. Zapobieganie wystąpieniu i zapobieganie zagrożeniom środowiska spowodowanych poważną awarią.

5.8.3. Kierunki działań

1. Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii środowiskowych, w tym transportu materiałów niebezpiecznych.
2. W przypadku poważnych awarii pozyskanie pomocy specjalistycznych jednostek i specjalistycznego sprzętu, jednostka straży współpracuje z różnymi innymi sekcjami, które podejmują działania w swoim zakresie.
3. Doposażenie jednostek Straży Pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno – chemiczno – ekologicznego.

5.8.4. Harmonogram działań

Tab. 27. Harmonogram czasowo – finansowy z zakresu ochrony przed wystąpieniem poważnych awarii na terenie Gminy Włoszczowa

Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w PLN	Źródło finansowania
Aktualizacja informacji o zakładach o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii	Gmina Włoszczowa, Starostwo Powiatowe, WIOŚ, organizacje pozarządowe, Straż Pożarna	Zadanie ciągłe	Brak kosztów	Gmina Włoszczowa, Starostwo Powiatowe, WIOŚ, organizacje pozarządowe, Straż Pożarna
Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia	Gmina Włoszczowa, Starostwo Powiatowe, WIOŚ, organizacje pozarządowe, Straż Pożarna	Zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	Gmina Włoszczowa, Starostwo Powiatowe, WIOŚ, organizacje pozarządowe, Straż Pożarna

Źródło: Na podstawie konsultacji z UG Włoszczowa

5.9. Gospodarka odpadami

5.9.1. Analiza stanu istniejącego

Plan gospodarki odpadami dla Gminy Włoszczowa na lata 2008 – 2011 przyjęto dnia 15 czerwca 2009 r. Uchwałą Nr XXXVII/272/09 Rady Miejskiej we Włoszczowie. Był to dotychczas obowiązujący dokument w zakresie gospodarki odpadami.

Ustawą z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2011 r., Nr 152, poz. 897) zniesiono obowiązek sporządzania gminnych planów gospodarki odpadami.

Gminy zobowiązane są dostosować regulaminy utrzymania porządku i czystości do wojewódzkich planów gospodarki odpadami. Gminy zobowiązane są opierać gminną gospodarkę odpadami na założeniach wojewódzkich planów gospodarki odpadami.

Tab. 28. Ilości i rodzaje odpadów zebranych na terenie Gminy Włoszczowa w latach 2009 – 2010

Lp.	Rodzaje odpadów	Odpady zebrane		Sposób zbierania odpadów
		2009	2010	
1.	Odpady komunalne ogółem	2464,16 Mg	2369,9 Mg	-worki -pojemniki -kontenery
2.	Odpady ulegające biodegradacji zawarte w odpadach komunalnych	-	38,56 Mg	-pojemniki -kontenery
3.	odpady wielkogabarytowe	-	-	-
4.	odpady niebezpieczne	-	-	-
5.	odpady zawierające PCB	-	-	-
6.	Oleje odpadowe	-	-	-
7.	Zużyte baterie i akumulatory	-	0,18 Mg	GPZON zlokalizowany na składowisku „Kępny Ług” we Włoszczowie.
8.	Odpady medyczne i weterynaryjne	-	-	-
9.	Pojazdy wycofane z eksploatacji	-	-	-
10.	Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	0,94 Mg	6,2 Mg	GPZON zlokalizowany na składowisku „Kępny Ług” we Włoszczowie.
11.	Odpady zawierające azbest	-	-	-
12.	Przeterminowane pestycydy	-	-	-
13.	Zużyte opony	-	-	-
14.	Odpady z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej	102,19 Mg	92,67 Mg	załadunek ręczny
15.	Komunalne osady ściekowe	187 Mg s. m.	249 Mg s. m.	załadunek mechaniczny
16.	Odpady opakowaniowe: szkło papier metal tworzywa sztuczne	184,32 Mg 10,55 Mg 13,34 Mg 28,52 Mg	57,27 Mg 4,61 Mg 3,94 Mg 18,12 Mg	-worki -pojemniki typu np. dzwon -kontenery
17.	Inne odpady przemysłowe	-	-	-
18.	Padłe zwierzęta	151 szt.	187 szt.	załadunek ręczny

Źródło: ankieta UG Włoszczowa

W 2010 r. odpady ulegające biodegradacji zostały odebrane w ilości 38,56 Mg i w całości poddane odzyskowi poprzez zagospodarowanie na kompostowni. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny odebrany w ilości 6,2 Mg został w 100% poddany odzyskowi. Odpady z budowy i remontów w całości odzyskano poprzez wykorzystanie jako przesypkę w ilości 92,67 Mg.

Na terenie Gminy istnieje GPZON zlokalizowany na składowisku odpadów w „Kępny Ług”. W punkcie tym można oddawać odpady niebezpieczne takie jak: zużyte świetlówki, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz akumulatory i baterie.

Należy pamiętać, że istnieje również możliwość oddawania zużytych świetlówek w sklepach na tzw. „wymianę” podczas zakupu nowych. Wówczas za zagospodarowanie lub przekazanie odpowiedniemu podmiotowi odpowiada dany przedsiębiorca.

Podobnie można postąpić w przypadku zużytych akumulatorów. Istnieje możliwość zwrotu za dowodem

zakupu lub na wymianę przy zakupie nowego – w zależności uzgodnień prowadzącego punkt.

Odpady medyczne pochodzące z gabinetów lekarskich i weterynaryjnych takie jak narzędzia, opakowania po lekach, przeterminowane środki dezynfekcyjne i leki są odbierane przez firmy posiadające stosowne decyzje w tym zakresie. Każdy z gabinetów lekarskich i weterynaryjnych jest zobowiązany do podpisania umowy w zakresie wywozu tego rodzaju odpadów z właściwym odbiorcą.

Oleje odpadowe powstają na terenie warsztatów samochodowych i w autoryzowanych serwisach, które podobnie jak w przypadku gabinetów lekarskich i weterynaryjnych muszą przekazywać odpady podmiotom odpowiedzialnym i przede wszystkim posiadającym właściwe decyzje do zagospodarowania tego rodzaju odpadów.

Zbiórkę baterii na terenie Gminy Włoszczowa prowadzi Reba Organizacja Odzysku S. A., ul. Kubickiego 19 lok. 16, 02 – 954 Warszawa. Akcja jest prowadzona w:

- Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 3 we Włoszczowie, ul. Wiśniowa 23,
- Przedszkolu Samorządowym Nr 2 we Włoszczowie, os. Jana Bożka 14,
- Przedszkolu Samorządowym Nr 3 we Włoszczowie, ul. Partyzantów 102,
- Hurtowni Elektrycznej ELEKTRIM Rafał Bujak we Włoszczowie, ul. Niecała 1,
- Sklepie Wielobranżowym Grabowski Sławomir we Włoszczowie, ul. Żwirki 18,
- PKN Orlen we Włoszczowie, ul. Jędrzejowska 58a.

Gmina posiada podpisaną umowę na zbieranie padłych zwierząt. Podmiotem świadczącym usługi jest prywatna firma z Włoszczowy – Punkt Zbiórki Padliny Stanisław Hartfig z siedzibą przy ul. Przedborskiej 87. W roku 2011 zebranych zostało 123 sztuki padłych zwierząt.

Na terenie Gminy Włoszczowa nie ma stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. Istnieje możliwość oddania pojazdu w punkcie zbiórki złomu, który posiada umowę zawartą ze stacją demontażu pojazdów i dalej przekazuje jej odebrane z terenu Gminy Włoszczowa pojazdy. Firma Handlowo Usługowa „REMAR” Renata Bugara została zarejestrowana przy ul. Czarnieckiego 27 B we Włoszczowie.

Punkt skupu surowców wtórnych z punktem przyjmowania pojazdów przeznaczonych do kasacji znajduje się przy ul. Jędrzejowskiej 13, we Włoszczowie.

Poza przedsiębiorstwem REMAR istnieją jeszcze 3 inne punkty skupu złomu na terenie gminy, ale bez możliwości przyjmowania pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Według danych zawartych w „Planie Gospodarki Odpadami dla powiatu włoszczowskiego na lata 2007 – 2011” i w „Programie usuwania wyrobów zawierających azbest dla powiatu włoszczowskiego” wynika, że ilość płyt azbestowo – cementowych znajdujących się w gminie i mieście Włoszczowa wynosi 569 623 m², tj. około 6 266 Mg.

W Gminie Włoszczowa najwięcej odpadów zawierających azbest powstanie w trakcie wymiany pokryć dachowych w ramach realizacji ogólnokrajowego „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Gmina Włoszczowa jest na etapie przeprowadzania inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz sporządzania własnego programu usuwania azbestu z terenu gminy. Mieszkańcy będą mieli możliwość uzyskania dofinansowania do wymiany pokryć dachowych

w postaci pokrycia kosztów za wywóz i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest.

Brak jest informacji na temat wytwarzania odpadów zawierających PCB na terenie gminy Włoszczowa.

Tab. 29. Odpady opakowaniowe zebrane na terenie Gminy Włoszczowa i przekazane do odzysku w latach 2009 – 2010 (PGKiM)

Lp.	Odpady	Zebrane [Mg]		Odzysk [Mg]	
		2009	2010	2009	2010
1.	Opakowania z tworzyw sztucznych	19,52	11,38	17,79	11,38
2.	Opakowania z aluminium o poj. mniejszej od 300 l	1,71	1,04	1,67	1,04
3.	Opakowania z blachy białej i lekkiej innej niż aluminium	11,63	2,9	8,7	2,9
4.	Opakowania z papieru i tektury	10,55	4,61	10,11	4,61
5.	Opakowania ze szkła gospodarczego poza ampułkami	176,36	50,36	175,88	50,36
6.	Opakowania z materiałów naturalnych (drewna, tekstyliów)	-	-	-	-
7.	Opakowania wielomateriałowe	-	-	-	-

Źródło: ankieta UG Włoszczowa

Poniżej zostaje podane zestawienie przedsiębiorców, którzy na podstawie wydanych decyzji funkcjonują na terenie Gminy Włoszczowa w zakresie gospodarki odpadami.

Tab. 30. Wykaz przedsiębiorstw obsługujących Gminę Włoszczowa w zakresie gospodarki odpadami w latach 2009 – 2010

Lp.	Nazwa i adres, nr telefonu	Nr decyzji i czas obowiązywania	Rodzaje odbieranych odpadów	Ilości odbieranych odpadów		Liczba obsługiwanych gospodarstw
				2009	2010	
1.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o. o. ul. Sienkiewicza 31, 29 -100 Włoszczowa 041 39 42 832, 39 42 833	pozwolenie zintegrowane z dnia 29.10.2010 znak: OWŚ.VII.7651-11/2010	- odpady komunalne stałe	1259,16 Mg	1115,26 Mg	
			- odpady komunalne ciekłe	146, 0 m ³	-	
2.	Adam Bielas Czystopol, ul. Kilińskiego 15, 29 -100 Włoszczowa	Decyzja nr 1/2007 znak:GKR.I.7050/16 /07 z dnia 16.07.2007 – 10 lat	- odpady komunalne stałe	1205 Mg	1254,64 Mg	
3.	WC SERWIS Bańska, Kucharski S.J., ul. Pod Borem 10, 41 - 808 Zabrze	Decyzja nr 1/2007, znak:ITROŚ.I.7050/1/07 z dnia 09.01.07 – 10 lat	- odpady komunalne ciekłe	35,0 m ³	20,0 m ³	-
4.	Włoszczowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji, ul. Wiejska 55, 29 -100 Włoszczowa tel. 041 39 43 680	Pozwolenie wodnoprawne nr ROL.II.6223/9/04 z dnia 12.01.2005 – obowiązuje do 31.10.2013	- odpady komunalne ciekłe	11130,0 m ³	12285,5 m ³	
				-1427 szamba - 1830 przyłączy kanalizacyjnych	- 1437 szamba - 1835 przyłączy kanalizacyjnych	
5.	Effector S.A., ul. Młynarska 29, 29 - 100 Włoszczowa	Decyzja nr 2/2007 znak:GKR.I.7050/25	- odpady komunalne	15169,6 m ³	15372,2 m ³	Macierzysty zakład produkcyjny

		107 z dnia 05.09.2007 – 10 lat	ciekłe			
6.	Usługi Transportowo-Asenizacyjne Piotr Józefowski, Czarna, ul. Kasztanowa 7, 29 -100 Włoszczowa	Decyzja nr 3/2007 znak: GKR.I.7050/32/07 z dnia 15.10.2007 – 10 lat	- odpady komunalne ciekłe	20069,0 m ³	18046,0 m ³	-
7.	Usługi Asenizacyjne „SAWIK” Grzegorz Murzynowski ul. Kolejowa 7 29 -100 Włoszczowa	Decyzja nr 1/2009 z dnia 03.08.2009 Znak GKR.I.7050-17/09	- odpady komunalne ciekłe	352,5 m ³	423,0 m ³	zawieszona działalność
8.	Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o. o. w Krakowie, ul. Nowohucka 1, 31-580 Kraków, tel. 012 6462202	Decyzja nr 1/2010 znak: GKR.I.7050-7/10 z dnia 08.07.2010 r. – 2 lata	- odpady komunalne stałe	-	6,04 Mg	-

Źródło: ankieta UG Włoszczowa

Podmioty odbierające zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny zostały przedstawione w poniższej tabeli. Ponadto w gminie istnieje punkt odbioru zużytego sprzętu dostępny dla wszystkich mieszkańców – na składowisku odpadów oraz punkty sklepowe odbierające w/w od klientów.

Tab. 31. Wykaz przedsiębiorstw odbierających z terenu Gminy Włoszczowa zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Lp.	Adres firmy zbierającej zużyty sprzęt elektroniczny	Adresy punktów zbiórki zużytego sprzętu elektronicznego
1.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o. o. we Włoszczowie, ul. Sienkiewicza 31, 29 -100 Włoszczowa	Włoszczowa, ul. Przedborska – składowisko odpadów „Kępny Ług”, - dla mieszkańców gminy
2.	„Eurooptyk” Paweł Bąk, ul. Kilińskiego 8, 29 -100 Włoszczowa	ul. Kilińskiego 8, 29 - 100 Włoszczowa - dla klientów sklepu
3.	Sklep Wielobranżowy Pol - Dom Andrzej Witczyk, ul. Sienkiewicza 28, 29-100 Włoszczowa	ul. Sienkiewicza 28, 29 - 100 Włoszczowa - dla klientów sklepu
4.	Sklep RTV „Media - Expert” ul. Targowa 5, 29 -100 Włoszczowa	ul. Targowa 5, 29 - 100 Włoszczowa - dla klientów sklepu

Źródło: ankieta UG Włoszczowa

Główną instalacją zagospodarowania odpadów poprzez unieszkodliwienie jest składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne „Kępny Ług” we Włoszczowie zarządzane przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. we Włoszczowie, 29 – 100 Włoszczowa, ul. Sienkiewicza 31.

Składowisko położone jest 2 km na północ od Włoszczowy, na terenie byłej cegielni w granicach administracyjnych miasta. Składowisko zlokalizowane jest na działkach o nr. ew.: 9001/3, 9002 i 610/1. Składowisko znajduje się ok. 400 m od najbliższych zabudowań mieszkalnych. Od strony wschodniej, południowej i północnej występuje naturalny kompleks leśny. Od strony zachodniej występują nieużytki i grunty orne o niskich klas bonitacyjnych V i VI oraz pas zieleni złożony z drzew iglastych posadzonych na użytek składowiska. Składowana w 2010 r. masa odpadów wyniosła ok. 5 000 Mg.

Innymi instalacjami do zagospodarowania odpadów są sortownia i kompostownia. Obie zlokalizowane są na terenie Składowiska Odpadów „Kępny Ług” we Włoszczowie.

Tab. 32. Instalacje do zagospodarowania odpadów występujące na terenie Gminy Włoszczowa inne niż składowisko odpadów

Lp.	Nazwa i adres instalacji	Rodzaj instalacji	Rodzaj przerabianych odpadów	Właściciel / zarządca instalacji	Moc przerobowa instalacji [tony/rok]	Moc przerobowa [Mg/rok]
1.	ul. Przedborska	Sortownia	Odpady komunalne	PGKiM Sp. z o. o. we Włoszczowie	Brak danych	4250
2.	ul. Przedborska	Kompostownia	Odpady ulegające biodegradacji	PGKiM Sp. z o. o. we Włoszczowie	ok. 500	100

Źródło: ankieta UG Włoszczowa

Osady ściekowe w ilościach:

- 187 Mg s. m. (2009 r.),
- 249 Mg s. m. (2010 r.);

zostały wykorzystane zgodnie z art. 43 ustawy o odpadach tzn. osady są wykorzystywane głównie do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne przez osoby prywatne oraz podmioty gospodarcze.

Szacunkowa ilość mieszkańców objętych zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych w Gminie Włoszczowa w latach 2009 – 2010 wyniosła 100%. Możliwość włączenia się do systemu zorganizowanej zbiórki odpadów w tym selektywnej zbiórki odpadów jest zapewniona na terenie całej gminy. Rzeczywista liczba gospodarstw domowych posiadających podpisane umowy z odbiorcą odpadów wyniosła w 2010 r. 2485 szt. Szacunkowa ilość mieszkańców objętych selektywną zbiórką odpadów komunalnych w gminie w latach 2009 – 2010 wyniosła 100% chociażby ze względu na ogólną dostępność do tzw. „gniazd”, w których zostały ustawione kontenery na plastik, tworzywa sztuczne, papier, szkło.

Przyczyną powstawania „dzikich wysypisk” jest niski poziom świadomości ekologicznej. W związku ze zmianą przepisów w zakresie gospodarowania odpadami wprowadzonymi zmianą ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw powstaną nowe mechanizmy na szczeblu gminnym prowadzące do poprawy sytuacji.

5.9.2. Cel

1. Zapewnienie ochrony środowiska poprzez udoskonalenie systemu gospodarki odpadami.

5.9.3. Kierunki działań

1. Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami
2. Ochrona środowiska poprzez realizację zadań w zakresie gospodarki odpadami w oparciu o RZGO.
3. Propagowanie i egzekwowanie od mieszkańców uczestnictwa w systemie zorganizowanej zbiórki odpadów.
4. Rozwijanie systemu selektywnej zbiórki.

5.9.4. Harmonogram działań

Tab. 33. Harmonogram czasowo – finansowy z zakresu gospodarki odpadami na terenie Gminy Włoszczowa

Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w PLN	Źródło finansowania
Prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych promujących właściwe postępowanie z odpadami.	Gminne Włoszczowa, organizacje pozarządowe	zadanie ciągłe	10000	Środki własne, fundusze EU, fundusze ochrony środowiska
Wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.	Gminne Włoszczowa, WIOŚ	zadanie ciągłe	Brak kosztów	Gmina Włoszczowa w ramach działalności własnej
Zapewnienie przepływu strumieni odpadów zgodnie z wojewódzkim planem gospodarki odpadami – w tym akcje informacyjno edukacyjne o sposobach i możliwości zbiórki odpadów takich jak: - urządzeń elektrycznych i elektronicznych, - opakowań po środkach ochrony roślin, - olejów odpadowych - zużytych baterii i akumulatorów, - przeterminowanych lekarstw.	Gmina Włoszczowa	zadanie ciągłe	Brak danych kosztowych	Gmina Włoszczowa w ramach działalności własnej
Współpraca samorządu terytorialnego z organizacjami odzysku i przemysłem w celu stymulowania rozwoju rynku surowców wtórnych i produktów zawierających surowce wtórne.	Samorząd, Organizacje odzysku	zadanie ciągłe	Brak kosztów	Gmina Włoszczowa w ramach działalności własnej
Wydawanie decyzji w sprawie usuwania odpadów z miejsc na ten cel nieprzeznaczonych. Bieżąca likwidacja i zapobieganie powstawaniu miejsc nielegalnego składowania odpadów (tzw. „dzikie wysypiska”).	Gmina	zadanie ciągłe	Brak kosztów	Gmina Włoszczowa w ramach działalności własnej
Zwiększanie ilości pojemników do selektywnej zbiórki w ilości uzależnionej od potrzeb	Gmina, przedsiębiorcy	W zależności od potrzeb	Brak danych kosztowych	Środki własne, fundusze UE
Kontrolowanie stanu umów zawieranych przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych dla zmniejszenia procesu nielegalnego wyrzucania odpadów	Gmina	do 1 lipca 2013 r.	Brak kosztów	Gmina Włoszczowa w ramach działalności własnej

Źródło: Na podstawie konsultacji z UG Włoszczowa

VI. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Włoszczowa zostaje przyjęty do realizacji na podstawie uchwały Rady Miejskiej. Efektywne wdrożenie i zarządzanie niniejszym Programem wymaga dużego zaangażowania administracji samorządowej, a także współpracy pomiędzy wszystkimi instytucjami zaangażowanymi w zagadnienia ochrony środowiska.

Jedną z głównych funkcji władz samorządowych jest funkcja regulująca polegająca na stanowieniu prawa lokalnego w formie uchwał i decyzji administracyjnych związanych z zagadnieniami objętymi Programem.

Kolejną jest funkcja wykonawcza oraz działania kontrolne. W realizacji Programu będzie uczestniczyć oprócz władz gminy wiele innych podmiotów w tym głównym beneficjentem będzie społeczność lokalna. Włączanie do procesu szerokiego grona uczestników zapewnia jego akceptację i równomierne obciążenie poszczególnych partnerów w postaci środków i obowiązków. Dlatego równie ważną funkcją władz gminy jest kreowanie i wspieranie tych działań ukierunkowanych na poprawę środowiska, które prowadzone są z udziałem partnerów – podmiotów zewnętrznych. Bezpośrednim realizatorem programu będą podmioty gospodarcze planujące i realizujące inwestycje zgodnie z kierunkami nakreślonymi przez Program, jak również samorząd gminy, jako realizatorzy inwestycji w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie. Podmioty te będą również przekazywały informacje w ramach monitoringu realizacji zadań Programu i efektów w środowisku. Bezpośrednim odbiorcą programu będzie społeczeństwo Gminy Włoszczowa. Jednocześnie bardzo ważna jest współpraca z sąsiednimi gminami, bowiem zagrożenia dla środowiska mają pochodzenie lokalne, ale mogą one oddziaływać także na znacznie większych obszarach. Stąd też wynika potrzeba rozwiązań tych problemów w oparciu o współpracę z sąsiednimi gminami, np. w zakresie gospodarki odpadami. Współpraca taka, oprócz pozytywnych efektów dla środowiska może przynieść także korzyści ekonomiczne.

Program ochrony środowiska jest narzędziem wdrażania polityki ekologicznej państwa, a także częścią procesu programowania i realizacji zrównoważonego rozwoju gminy. Oznacza to, że w Program muszą być wpisane zasady zarządzania środowiskiem. System zarządzania powinien składać się z podstawowych elementów: instrumentów zarządzania, monitoringu, sprawozdawczości z realizacji Programu, harmonogramu działań.

6.1. Monitoring realizacji Programu

Proponowane kierunki działań i osiągnięcia celów zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Włoszczowa wymagają systematycznego wdrażania w życie i weryfikacji w zależności od potrzeb. Bardzo istotnym elementem wdrażania Programu jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji poszczególnych zadań. Podstawą oceny realizacji Programu powinien być monitoring stanu środowiska. Monitorowanie zachodzących zmian powinno być prowadzone w oparciu o określone wskaźniki umożliwiające śledzenie zmian, ich postęp i wielkości w ujęciu liczbowym bądź opisowym. Monitoring realizacji założeń POŚ pozwoli na racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi, a także umożliwi weryfikację działań w ujęciu dynamicznym tj. z bieżącą diagnozą stanu środowiska. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i co nie zostało wykonane, a także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości.

Kontrola i monitoring Programu

Kontrola i monitoring realizacji celów i zadań programu ochrony środowiska powinien obejmować określenie stopnia wykonania poszczególnych działań: określenie stopnia realizacji przyjętych celów; ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem oraz analizę przyczyn rozbieżności. Koordynator wdrażania Programu będzie oceniać, co dwa lata stopień wdrożenia. W latach 2012 – 2015 na bieżąco będzie monitorowany postęp w zakresie wdrażania zdefiniowanych działań, a pod koniec 2015 roku nastąpi ocena rozbieżności między celami zdefiniowanymi w Programie i analiza przyczyn tych

rozbieżności. Wyniki oceny będą stanowiły wykładnię dla kolejnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane cele i zadania do roku 2019. Ten cykl będzie się powtarzał, co dwa lata, co zapewni uaktualnienie strategii krótkoterminowej czteroletniej i polityki długoterminowej ośmioletniej.

Tab. 34. Wskaźniki monitoringu stopnia realizacji Programu Ochrony Środowiska

Kategoria	Wskaźnik monitoringu	Jednostka
Przyroda i krajobraz	ilość i udział powierzchni obszarów prawnie chronionych	szt. / %
	liczba gatunków prawnie chronionych występujących na terenie Gminy	szt.
	liczba utworzonych parków i zadrzewień	szt. / %
Powierzchnia ziemi i gleb	udział powierzchni zalesionej	ha / %
	ilość wydobytych surowców naturalnych	Mg
	tereny zrekultywowane	ha / %
	powierzchnia terenów zmeliorowanych	ha / %
Zasoby wodne i gospodarka wodno – ściekowa	jakość wód powierzchniowych	wyniki monitoringu %
	jakość wód podziemnych	
	udział ścieków komunalnych i przemysłowych nieoczyszczanych	%
	liczba zbiorników retencyjnych	szt.
	udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej	%
	zużycie wody do celów bytowych na osobę	m ³
	zużycie wody w największych zakładach	m ³
	udział wód powierzchniowych wykorzystywanych do celów gospodarczych	%
	ilość zakładów emitujących ścieki oczyszczone i nieoczyszczone	szt.
Powietrze	ilość zakładów będących emitorami zanieczyszczeń gazowych i pyłowych	szt.
	Ilość alternatywnych źródeł energii	szt.
	liczba kotłowni węglowych, gazowych, opalanych drewnem, olejem	szt.
	jakość powietrza	wyniki monitoringu %
Poważne awarie	liczba zakładów na terenie gminy stwarzających zagrożenie wystąpienia awarii przemysłowej	szt.
	liczba zdarzeń o znamionach NZS	szt.
	liczba spotkań szkoleniowych z zakresu informacji i postępowania w przypadku wystąpienia NZS	szt.
Hałas	ilość kontroli w zakładach emitujących hałas, w szczególności w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej	szt.
	stwierdzone przekroczenia hałasu na drogach	dB / %
	ludność korzystająca z komunikacji zbiorowej	%
Pola elektromagnetyczne	ilość urządzeń będących źródłem promieniowania elektromagnetycznego	szt.
	powierzchnia stref ochronnych wokół urządzeń i linii elektromagnetycznych	m ²
Energia odnawialna	udział energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych	%
Gospodarka odpadami	Ludność objęta systemem zorganizowanego zbierania odpadów	szt./%
	Ludność objęta systemem selektywnej zbiórki odpadów	szt./%

6.2. Instrumenty realizacji Programu

Zarządzanie Programem będzie się odbywać z wykorzystaniem instrumentów, które pozwolą na jego weryfikację w oparciu o wyniki monitorowania procesów zachodzących w otoczeniu realizowanej polityki środowiskowej. Instrumenty służące realizacji Programu wynikają z ustaw: *Prawo ochrony środowiska, o zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o odpadach, Prawo geologiczne i górnicze, Prawo budowlane*. Zaliczamy do nich instrumenty prawne, finansowe, społeczne i strukturalne.

• Instrumenty prawne

Wśród instrumentów prawnych szczególne miejsce mają plany zagospodarowania przestrzennego (prawo miejscowe). Działania władz samorządowych, przedsiębiorstw i innych podmiotów związane z ochroną środowiska muszą być osadzone w realiach obowiązującego planu wojewódzkiego i planów miejscowych. Do instrumentów prawnych zaliczono również: pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, koncesje geologiczne, raporty i przeglądy ekologiczne.

Szczególnym instrumentem prawnym stał się monitoring, czyli jakościowy i ilościowy pomiar stanu środowiska. Monitoring był zwykle zaliczany do instrumentów społecznych (informacyjnych), jako bardzo ważna podstawa analiz, ocen czy decyzji. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych, jako obowiązujących przez zapisy w niektórych aktach prawnych czyni je instrumentem o znaczeniu prawnym.

• Instrumenty finansowe

Do instrumentów finansowych należą:

- opłaty za korzystanie ze środowiska – za wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, za pobór wód i odprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, za składowanie odpadów, wyłączanie gruntów rolnych i leśnych z produkcji, usuwanie drzew i krzewów,
- administracyjne kary pieniężne – pobiera się je w tych samych sytuacjach co opłaty, lecz za działania niezgodne z prawem. W odniesieniu do wód, powietrza, odpadów i hałasu, karę wymierza wojewódzki inspektor ochrony środowiska, a w odniesieniu do drzew i krzewów – organ gminy. Stawki kar zwykle są kilkakrotnie wyższe niż opłaty i trafiają do funduszy celowych. Ustawa prawo ochrony środowiska przewiduje możliwość odraczania, zmniejszania lub umarzania administracyjnych kar pieniężnych,
- kredyty i dotacje z funduszy celowych: np. ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów, dotacji, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń płatności wobec budżetu państwa i funduszy ekologicznych, zwolnień i ulg podatkowych i in.

• Instrumenty społeczne

Instrumenty społeczne służą realizacji zasady uspołecznienia zarządzania rozwojem, poprzez budowanie i usprawnianie partnerstwa. Wyróżniono dwie kategorie działań z punktu widzenia władz samorządowych:

- wewnętrzne – dotyczące działań samorządów, realizowane poprzez działania edukacyjne,
- zewnętrzne – konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne itp.

Do głównych instrumentów społecznych zaliczono:

- edukację ekologiczną,
- współpracę i budowanie partnerstwa (włączenie do realizacji programu jak najszerszej liczby osób,

system szkoleń i kształceń, współpraca zadaniowa z poszczególnymi sektorami gospodarki, współpraca z instytucjami finansowymi).

Edukacja ekologiczna jest bardzo ważnym instrumentem społecznym wspomagającym wdrażanie Programów Ochrony Środowiska. Głównym jej celem jest kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz przyjaznych dla środowiska nawyków i codziennych postaw. W społeczeństwie zaczyna istnieć coraz większa potrzeba posiadania takiej wiedzy. W ciągu ostatnich dziesięciu lat obserwuje się znaczny rozwój edukacji ekologicznej. Istotną rolę odgrywają tutaj pozarządowe organizacje ekologiczne i szkoły wszystkich szczebli. Ponadto ważny wydźwięk w społeczeństwie mają kampanie ekologiczne, które za cel stawiają uświadamianie i nagłaśnianie problemów ekologicznych społeczeństwu.

Podstawą skuteczności działań edukacyjnych jest rzetelne informowanie społeczeństwa na temat stanu środowiska np. poprzez wydawanie ogólnodostępnych raportów. Istotne jest także komunikowanie się ze społeczeństwem przy podejmowaniu decyzji o działaniach inwestycyjnych.

Wśród instrumentów społecznych wyróżnić należy współdziałanie. Uzgodnienia instytucjonalne i konsultacje społeczne są ważnym elementem skutecznego zarządzania realizującego zasady zrównoważonego rozwoju. Narzędzia dla usprawniania współpracy i budowania partnerstwa, to tzw. „uczenie się poprzez działanie”. Wśród nich istnieje podział na dwie kategorie wewnętrzne: pierwsza dotyczy działań samorządów, druga polega na budowaniu powiązań między władzami samorządowymi a społeczeństwem.

- **Instrumenty strukturalne**

Wśród instrumentów strukturalnych wyróżnimy programy strategiczne, programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego. Dokumentem określającym tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego jest Plan Rozwoju Lokalnego. Dokument ten jest bazą dla opracowania programów sektorowych (np. dot. rozwoju obszarów wiejskich, przemysłu, ochrony zdrowia, turystyki, ochrony środowiska, itd.). Projekty planów lub programów zawierające planowane do realizacji przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko lub których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko podlegają, zgodnie z ustawą z 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz.1227 ze zm.), procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

7.1. Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

NFOŚiGW finansuje przedsięwzięcia proekologiczne o zasięgu ogólnokrajowym oraz ponadregionalnym. Podstawowymi formami finansowania są preferencyjne pożyczki i dotacje, uzupełniane innymi formami finansowania, np. dopłatami do preferencyjnych kredytów bankowych ze swych linii kredytowych w bankach. NFOŚiGW administruje również środkami zagranicznymi przeznaczonymi na ochronę środowiska w Polsce, pochodzącymi z pomocy zagranicznej.

Dotacje udzielane są przede wszystkim na:

- edukację ekologiczną,
- przedsięwzięcia pilotażowe dotyczące wdrożenia postępu technicznego i nowych technologii o dużym stopniu ryzyka lub mających eksperymentalny charakter, monitoring,
- ochronę przyrody,
- ochronę i hodowlę lasów na obszarach szczególnej ochrony środowiska oraz wchodzących w skład leśnych kompleksów promocyjnych,
- ochronę przed powodzią,
- ekspertyzy,
- badania naukowe,
- programy wdrażania nowych technologii,
- prace projektowe i studialne,
- zapobieganie lub likwidację nadzwyczajnych zagrożeń,
- utylizację i zagospodarowanie wód zasolonych,
- profilaktykę zdrowotną dzieci z obszarów zagrożonych.

WFOŚiGW finansuje przedsięwzięcia o zasięgu regionalnym. WFOŚiGW określają zadania priorytetowe, które mogą być dofinansowywane z środków funduszu oraz zasady i kryteria, które będą obowiązywać przy wyborze zadań do realizacji.

7.2. Banki

Dzięki współpracy z funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej rozszerzają one swoją ofertę kredytową o kredyty preferencyjne przeznaczone na przedsięwzięcia proekologiczne oraz nawiązują współpracę z podmiotami angażującymi swoje środki finansowe w ochronie środowiska (fundacje, międzynarodowe instytucje finansowe). Kredyty preferencyjne pochodzą ze środków finansowych gromadzonych przez banki, zaś fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej udzielają dopłat do wysokości oprocentowania. Banki uruchamiają też linie kredytowe w całości ze środków funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej i innych instytucji.

Szczególną rolę na rynku kredytów na inwestycje proekologiczne odgrywa Bank Ochrony Środowiska. Oferuje on najwięcej środków finansowych w formie preferencyjnych kredytów i dysponuje zróżnicowaną ofertą dla prywatnych i samorządowych inwestorów, a także osób fizycznych.

Ważne miejsce na rynku kredytów ekologicznych zajmują także międzynarodowe instytucje finansowe, a w szczególności Bank Światowy i Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju.

7.3. Fundusze Unii Europejskiej

7.3.1. Fundusz spójności

Fundusz Spójności wspiera dwa sektory: środowisko i transport. Od daty akcesji Polska stała się największym beneficjentem środków z Funduszu Spójności spośród wszystkich krajów członkowskich UE. Środki z Funduszu Spójności pomogą Polsce wywiązać się z zobowiązań akcesyjnych związanych z dostosowaniem do norm UE w najtrudniejszych i wymagających największych nakładów finansowych obszarach, w których Polska uzyskała najdłuższe okresy przejściowe. Wsparcie na duże projekty inwestycyjne

z zakresu ochrony środowiska mogą uzyskać jednostki samorządu terytorialnego, tworzone przez nie związki gmin lub inne podmioty publiczne, np. przedsiębiorstwa komunalne będące własnością gminy. Współfinansowanie z Funduszu Spójności mogą uzyskać inwestycje z takich dziedzin jak:

- poprawa jakości wód powierzchniowych,
- polepszenie jakości i dystrybucji wody przeznaczonej do picia,
- racjonalizacja gospodarki odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- poprawa jakości powietrza,
- zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

Dnia 31 lipca 2006 w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej opublikowane zostały ostateczne wersje rozporządzeń UE dotyczące polityki spójności w latach 2007 – 2013.

7.3.2. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ) to największy z punktu widzenia dostępnych środków i zakresu działań program operacyjny w całej Unii Europejskiej i najważniejsze źródło finansowania inwestycji związanych z ochroną środowiska w Polsce. Na jego realizację w latach 2007 – 2013 Polska otrzyma z unijnego budżetu ok. 27,9 mld euro, z czego na inwestycje w ochronę środowiska przeznaczone będzie blisko 5 mld euro. Środki unijne na Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko pochodzą z dwóch źródeł finansowania – z Funduszu Spójności (22,2 mld euro) oraz z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (5,7 mld euro).

Minister Środowiska pełni rolę Instytucji Pośredniczącej dla pięciu Osi Priorytetowych tego Programu:

Oś priorytetowa 1 – Gospodarka wodno – ściekowa

Realizowany projekt w ramach osi priorytetowej:

- budowa, rozbudowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych oraz systemów kanalizacji sanitarnej w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM,

Oś priorytetowa 2 – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi

Realizowane projekty w ramach osi priorytetowej:

- kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi,
- projekty dotyczące przywracania terenom zdegradowanym wartości przyrodniczych,
- (ochrona brzegów morskich),

Oś priorytetowa 3 – Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska

Realizowane projekty w ramach osi priorytetowej:

- retencjonowanie wody i zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego,
- projekty związane z zapobieganiem i ograniczaniem skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałania poważnym awariom,
- monitoring środowiska,

Oś priorytetowa 4 – Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska

Realizowane projekty w ramach osi priorytetowej:

- wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie:

- systemów zarządzania środowiskowego,
- racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami,
- wdrażania najlepszych dostępnych technik,
- ochrony powietrza,
- wsparcie dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów innych niż komunalne,

Oś priorytetowa 5 – Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych

Realizowane projekty w ramach osi priorytetowej:

- ochrona siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) na obszarach chronionych oraz zachowanie różnorodności biologicznej,
- zwiększenie drożności korytarzy ekologicznych,
- opracowanie planów ochrony,
- kształtowanie postaw społecznych sprzyjających ochronie środowiska, w tym różnorodności biologicznej.

7.3.3. Fundusz LIFE+

LIFE+ jest jedynym instrumentem finansowym Unii Europejskiej koncentrującym się wyłącznie na współfinansowaniu projektów w dziedzinie ochrony środowiska. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja polityki ochrony środowiska oraz identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących ochrony przyrody.

LIFE+ składa się z trzech komponentów, w ramach których współfinansowane są projekty w zakresie:

- wdrażania dyrektywy Ptasiej i dyrektywy Siedliskowej, w tym ochrony priorytetowych siedlisk i gatunków,
- ochrony środowiska, zapobiegania zmianom klimatycznym, innowacyjnych rozwiązań w dziedzinie ochrony zdrowia i polepszania jakości życia oraz wdrażania polityki zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych i gospodarki odpadami,
- działań informacyjnych i komunikacyjnych, kampanii na rzecz zwiększania świadomości ekologicznej w społeczeństwie, w tym kampanie na temat zapobiegania pożarom lasów oraz wymiany najlepszych doświadczeń i praktyk.

Program LIFE+ zapewnia wsparcie finansowe w średniej wysokości 50% wartości projektu. Nabór wniosków ogłaszany jest raz do roku przez Komisję Europejską.

VIII. ODDZIAŁYWANIE AKTUALIZACJI PROGRAMU NA ŚRODOWISKO

Program ochrony środowiska jest dokumentem, dla którego konieczne jest określenie, w jaki sposób będzie wpływała jego realizacja na środowisko – w tym celu należy sporządzić prognozę oddziaływania na środowisko aktualizacji POŚ.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska wynika z art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego*

ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym „przeprowadzenie postępowania w sprawie oddziaływania na środowisko wymagają (...) projekty polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywane przez organy administracji, ustalające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć (...)” a także w przypadku wprowadzania zmian do przyjętych dokumentów.

Odpowiedzialnym za wykonanie Prognozy jest organ administracji publicznej – Burmistrz Gminy Włoszczowa – opracowujący projekt dokumentu lub wprowadzający zmiany do przyjętego już dokumentu.

Podstawowym celem prognozy jest ustalenie, czy zapisy aktualizacji Programu Ochrony Środowiska nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Istotą sprawy jest sytuacja, w której względy ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są rozważane na równi z innymi celami i priorytetami. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku. Podlegający ocenie dokument w swoim założeniu jest dokumentem ogólnym, chociaż definiuje nie tylko priorytety i ich cele, które wyznaczają kierunki działań związanych z ochroną środowiska na terenie gminy, lecz także określa terminy ich osiągnięcia i wielkość przewidywanych środków finansowych (środki własne, budżet gminy, Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, fundusze UE). Ocena oddziaływania na środowisko może mieć w tej sytuacji jedynie charakter jakościowy.

Szczegółowe wymagania dotyczące zakresu prognozy określa art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199., poz. 1227 ze zm.).

IX. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem opracowania jest aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Włoszczowa na lata 2012 – 2015.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska przedstawia szeroko rozumianą problematykę ochrony środowiska na terenie całej gminy, odnosi się do dokumentów na szczeblu państwowym i europejskim.

Podstawą do opracowania aktualizacji POŚ jest ustawa *Prawo ochrony środowiska*, która stawia wymagania zarówno w odniesieniu do polityki ekologicznej państwa, jak i programów ochrony środowiska przygotowywanych dla potrzeb województw, powiatów i gmin. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Włoszczowa formułuje:

- cele ekologiczne,
- kierunki działań,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe.

Aktualizacja odnosi się do Polityki Ekologicznej Państwa gdyż jej treść odpowiada najważniejszym zapisom prawa europejskiego. Przy sporządzaniu aktualizacji uwzględniono również Wojewódzki Program Ochrony Środowiska i Powiatowy Program Ochrony Środowiska.

Aktualizację Programu Ochrony Środowiska sporządzono z uwagi na konieczność ochrony środowiska lokalnego gminy poprzez określenie kierunków działań, wytyczenie celów i konkretnych zadań do realizacji przedsięwzięć związanych z tą ochroną. Cel nadrzędny zdefiniowano jako **„zrównoważony rozwój społeczno – gospodarczy Gminy Włoszczowa wspierający kompleksową poprawę stanu środowiska”**.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Włoszczowa zawiera charakterystykę omawianego terenu, gdzie podane zostają: położenie, użytkowanie gruntów, demografia oraz dane nt. Gospodarki i rolnictwa. Gmina ma charakter rolniczy, którą zgodnie z danymi GUS za rok 2010 zamieszkuje 20167 osób. W gminie funkcjonują, niewielkie zakłady, sklepy spożywczo – przemysłowe oraz obiekty gastronomiczne.

Aktualizacja przedstawia następnie aktualny stan środowiska w rozróżnieniu na elementy:

1. Zasoby wodne i gospodarka wodno – ściekowa.
2. Powierzchnia ziemi i gleb
3. Przyroda.
4. Powietrze atmosferyczne.
5. Hałas.
6. Pola elektromagnetyczne.
7. Energia odnawialna.
8. Poważne awarie.
9. Gospodarka odpadami.

Dla wymienionych punktów zostały przedstawione dane, jak podano poniżej.

Ad. 1. W zakresie zasobów wodnych i gospodarki wodno – ściekowej przedstawiono informacje o:

- stanie jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz stopniu skanalizowania i zwodociągowania Gminy Włoszczowa,
- celach w zakresie ochrony wód i gospodarki wodno – ściekowej,
- zadaniach, które przewiduje się wykonać dla realizacji wspomnianych celów w czasie obowiązywania aktualizacji POŚ.

Ad. 2. W zakresie powierzchni ziemi i gleb przedstawiono informacje o:

- stanie jakości gleb, rodzajach występujących ziem, kompleksach przydatności rolniczej i klasach bonitacyjnych,
- kopalinach występujących na terenie Gminy Włoszczowa
- celach w zakresie ochrony zasobów gleb i ziem,
- zadaniach, które przewiduje się wykonać dla realizacji wspomnianych celów w czasie obowiązywania aktualizacji POŚ.

Ad. 3. W zakresie dotyczącym przyrody przedstawiono zapisy o:

- zabytkach i zieleni im towarzyszącej,
- formach ochrony przyrody (Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody),
- celach służących ochronie obiektów cennych przyrodniczo, zwłaszcza tych objętych ochroną

prawną,

- zadaniach, które przewiduje się wykonać dla realizacji wspomnianych celów w czasie obowiązywania aktualizacji POŚ.

Ad. 4. *W zakresie dotyczącym powietrza atmosferycznego przedstawiono informacje o:*

- klimacie,
- jakości powietrza i źródłach zanieczyszczeń powietrza,
- celach w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego,
- zadaniach, które przewiduje się wykonać dla realizacji wspomnianych celów w czasie obowiązywania aktualizacji POŚ.

Ad. 5. *W zakresie dotyczącym hałasu przedstawiono informacje o:*

- źródłach hałasu na terenie Gminy Włoszczowa,
- celach w zakresie przed nadmierną emisją hałasu,
- zadaniach, które przewiduje się wykonać dla realizacji wspomnianych celów w czasie obowiązywania aktualizacji POŚ.

Ad. 6. *W zakresie dotyczącym pól elektromagnetycznych przedstawiono informacje o:*

- stanie pól elektromagnetycznych na terenie Gminy Włoszczowa na podstawie badań WIOS,
- źródłach pól elektromagnetycznych w gminie,
- celach dotyczących kontroli źródeł promieniowania elektromagnetycznego w celu uniknięcia możliwości i ich oddziaływania na ludzi, ich otoczenie i krajobraz,
- zadaniach, które przewiduje się wykonać dla realizacji wspomnianych celów w czasie obowiązywania aktualizacji POŚ.

Ad. 7. *W zakresie dotyczącym energii odnawialnej przedstawiono informacje o:*

- istniejących źródeł energii odnawialnej na terenie gminy,
- możliwościach gminy z zakresu tworzenia nowych źródeł energii odnawialnej,
- celach dotyczących zwiększania udziału energii odnawialnej,
- zadaniach, które przewiduje się wykonać dla realizacji wspomnianych celów w czasie obowiązywania aktualizacji POŚ.

Ad. 8. *W zakresie dotyczącym poważnych awarii przedstawiono informacje o:*

- możliwości wystąpienia poważnej awarii przemysłowej na terenie Gminy Włoszczowa,
- środkach zapobiegania poważnym awariom, jednostkom odpowiedzialnym za jej powstanie oraz za jej likwidację,
- celach dotyczących zapobiegania występowania poważnych awarii,
- zadaniach, które przewiduje się wykonać dla realizacji wspomnianych celów w czasie obowiązywania aktualizacji POŚ.

Zadania wyznaczone do realizacji założonych celów będą realizowane zgodnie z harmonogramem czasowo – finansowym, który je uwzględnia. Dla każdego zadania zostały przedstawione jednostki odpowiedzialne za realizację i źródła finansowania. Oszacowano również kwotę, jaką się przewiduje na wykonanie danego zadania.

Aktualizacja Programu zgodnie z wymogami zawiera metody monitorowania realizacji Programu oraz

przedstawia instrumenty realizacji Programu (prawne, finansowe, społeczne, strukturalne). Podane zostają również źródła finansowania Programu takie jak Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Banki, Fundusze UE.

Dla aktualizacji Programu została przeprowadzona Prognoza oddziaływania na środowisko w celu rozważenia, czy istnieje możliwość oddziaływań na środowisko w związku z realizacją Programu.

X. SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Spis tabel

Tab. 1. Struktura administracyjna Gminy Włoszczowa.....	23
Tab. 2. Ludność Miasta i Gminy Włoszczowa w latach 2000 – 2009 wg faktycznego miejsca zamieszkania.....	24
Tab. 3. Wykaz zbiorników powierzchniowych występujących w Gminie Włoszczowa oraz ich funkcje.....	28
Tab. 4. Wykaz ujęć wody i stacji na terenie Gminy Włoszczowa (stan na dzień 31.12.2010 r.).....	32
Tab. 5. Ogólna charakterystyka sieci wodociągowej w Gminie Włoszczowa w latach 2007 – 2010.....	32
Tab. 6. Ogólna charakterystyka sieci kanalizacyjnej w Gminie Włoszczowa w latach 2007 – 2010.....	33
Tab. 7. Zestawienie ulic o trwałej nawierzchni posiadających system kanalizacji deszczowej (stan na 31. 12. 2010 r.).....	33
Tab. 8. Oczyszczalnie ścieków funkcjonujące na terenie Gminy Włoszczowa (stan na dzień 31.12.2010 r.).....	34
Tab. 9. Harmonogram czasowo – finansowy z zakresu zasobów wodnych i gospodarki wodno – ściekowej na terenie Gminy Włoszczowa.....	35
Tab. 10. Wykaz jakości gruntów na terenie Gminy Włoszczowa (stan na 31. 12. 2010 r.).....	38
Tab. 11. Zawartość metali ciężkich w glebach powiatu włoszczowskiego.....	40
Tab. 12. Harmonogram czasowo – finansowy z zakresu ochrony gleb i racjonalnego wykorzystania zasobów kopalin na terenie Gminy Włoszczowa.....	41
Tab. 13. Wykaz obiektów zabytkowych na terenie Gminy Włoszczowa według lokalizacji (stan na: marzec 2002 r.).....	42
Tab. 14. Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie Gminy Włoszczowa.....	50
Tab. 15. Harmonogram czasowo – finansowy z zakresu ochrony przyrody na terenie Gminy Włoszczowa.....	51
Tab. 16. Wyniki klasyfikacji stref za 2009 r. w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę zdrowia ludzi.....	55
Tab. 17. Wyniki klasyfikacji stref za 2009 r. w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę roślin.....	57
Tab. 18. Wyniki klasyfikacji stref za 2010 r. w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę zdrowia ludzi.....	59
Tab. 19. Wyniki klasyfikacji stref za 2010 r. w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę roślin.....	61
Tab. 20. Harmonogram czasowo – finansowy z zakresu ochrony powietrza na terenie Gminy Włoszczowa.....	63
Tab. 21. Dopuszczalne poziomu hałasu w środowisku.....	64
Tab. 22. Średni Dobowy Ruch na drogach wojewódzkich w obrębie Gminy Włoszczowa.....	65
Tab. 23. Harmonogram czasowo – finansowy z zakresu ochrony przed hałasem na terenie Gminy Włoszczowa.....	66
Tab. 24. Wykaz i lokalizacja stacji bazowych na terenie Gminy Włoszczowa (stan na 31.12.2010 r.).....	68
Tab. 25. Harmonogram czasowo – finansowy z zakresu ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym na terenie Gminy Włoszczowa.....	69
Tab. 26. Harmonogram czasowo – finansowy z zakresu energii odnawialnej na terenie Gminy Włoszczowa.....	74
Tab. 27. Harmonogram czasowo – finansowy z zakresu ochrony przed wystąpieniem poważnych awarii na terenie Gminy Włoszczowa.....	77
Tab. 28. Ilości i rodzaje odpadów zebranych na terenie Gminy Włoszczowa w latach 2009 – 2010.....	78
Tab. 29. Odpady opakowaniowe zebrane na terenie Gminy Włoszczowa i przekazane do odzysku w latach 2009 – 2010 (PGKiM).....	80
Tab. 30. Wykaz przedsiębiorstw obsługujących Gminę Włoszczowa w zakresie gospodarki odpadami w latach 2009 – 2010.....	80
Tab. 31. Wykaz przedsiębiorstw odbierających z terenu Gminy Włoszczowa zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.....	81
Tab. 32. Instalacje do zagospodarowania odpadów występujące na terenie Gminy Włoszczowa inne niż składowisko odpadów.....	82
Tab. 33. Harmonogram czasowo – finansowy z zakresu gospodarki odpadami na terenie Gminy Włoszczowa.....	83
Tab. 34. Wskaźniki monitoringu stopnia realizacji Programu Ochrony Środowiska.....	85

Spis rysunków

Rys. 1. Gmina Włoszczowa na tle powiatu włoszczowskiego.....	22
Rys. 2. Wyniki klasyfikacji stanu ekologicznego w punktach pomiarowo – kontrolnych na terenie powiatu włoszczowskiego w 2010 r.....	27
Rys. 3. Wyniki klasyfikacji stanu ekologicznego w punktach pomiarowo – kontrolnych na terenie powiatu włoszczowskiego w 2010 r.....	27
Rys. 4. Położenie Gminy Włoszczowa względem JCWPd 100.....	30
Rys. 5. Położenie Gminy Włoszczowa względem JCWPd 84.....	30
Rys. 6. Położenie Gminy Włoszczowa względem JCWPd 120 (dotychczas obowiązująca numeracja).....	31
Rys. 7. Położenie Gminy Włoszczowa względem JCWPd 97 (dotychczas obowiązująca numeracja).....	31
Rys. 8. Obszary NATURA 2000 występujące na terenie Gminy Włoszczowa oraz w jej sąsiedztwie.....	48
Rys. 9. Lokalizacja Rezerwatu Faunistycznego „Ługi” na terenie Gminy Włoszczowa.....	49
Rys. 10. Średnia róża wiatrów – Kielce.....	52
Rys. 11. Wyniki klasyfikacji stref za 2009 r w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla kryterium poziomów dopuszczalnych o docelowych w zakresie zanieczyszczeń: C ₆ H ₆ , NO ₂ , SO ₂ , CO oraz Pb, As, Cd, Ni w pyłe zawieszonym PM ₁₀	53
Rys. 12. Wyniki klasyfikacji stref za 2009 r w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla kryterium poziomów dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM ₁₀ i poziomu docelowego B(a)P.....	54
Rys. 13. Wyniki klasyfikacji stref za 2009 r w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla kryterium poziomu docelowego w zakresie O ₃	54
Rys. 14. Wyniki klasyfikacji stref za 2009 r w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla kryterium celu długookresowego w zakresie O ₃	55
Rys. 15. Wyniki klasyfikacji stref za 2009 r. w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę roślin, dla kryterium poziomów dopuszczalnych w zakresie NO _x i SO _x	56
Rys. 16. Wyniki klasyfikacji stref za 2009 r. w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę roślin, dla kryterium poziomu docelowego w zakresie O ₃	56
Rys. 17. Wyniki klasyfikacji stref za 2009 r. w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę roślin, dla kryterium celu długoterminowego w zakresie O ₃	57
Rys. 18. Wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim za 2010 r. ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla kryterium poziomów dopuszczalnych i docelowych w zakresie zanieczyszczeń: C ₆ H ₆ , NO ₂ , SO ₂ , CO oraz Pb, As, Cd, Ni w pyłe zawieszonym PM ₁₀	58
Rys. 19. Wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim za 2010 r. ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla kryterium poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM ₁₀ i poziomu docelowego B(a)P.....	58
Rys. 20. Wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim za 2010 r. ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla kryterium poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM _{2,5}	59
Rys. 21. Wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim za 2010 r. ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla kryterium poziomu celu długoterminowego O ₃	59
Rys. 22. Wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim za 2010 r. ze względu na ochronę roślin, dla kryterium poziomów dopuszczalnych w zakresie NO _x i SO ₂	60
Rys. 23. Wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim za 2010 r. ze względu na ochronę roślin, dla kryterium poziomu docelowego w zakresie O ₃	60
Rys. 24. Wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim za 2010 r. ze względu na ochronę roślin, dla kryterium poziomu celu długoterminowego w zakresie O ₃	61
Rys. 25. Podział Polski pod względem stref korzystności dla budowy elektrowni wiatrowych.....	73